51

ಕರ್ನಾಟಕ
ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ
ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮದಿಪು

ಪೊನ್ನಿ-ಮಾಯಿ-ಸುಗ್ಗಿ

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಹೋತ್ಸವ
ಒಡಿಪುಡು ಶ್ರೀ ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡೆರೆಡ್ದ್ ಉದಿಪನ

ಒಡಿಪುಡು ನಡತಿನ 'ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ' ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ
ಡಾ. ನಿ.ಬೀ. ವಿಜಯ ಬಲ್ಲಾಳೆರೆಡ್ದ್ ಉದಿಪನ

ಮದಿಪು

ಮುಡಿ - 51

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್
ಮಂಗಳೂರು - 575 003
ದೂರವಾಣಿ / ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 0824-2459389
Email:tulu.academy@yahoo.co.in.

MADIPU

A quarterly on Tulu Language, Literature and Culture, published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Lalbagh, Mangalore -3. ©: 2459389.

Chief Editor	:	Dr. Palthady Ramakrishna Achar
Editor	:	Dr. Duggappa Kajekar dkajekar5@yahoo.com
Managing Editor	:	Chandrahasa Rai B.
Pages	:	64 + 4
Vol.	:	13 - 51
ಬೆಲೆ	:	15/-
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	:	50/-
ಆಜೀವ ಚಂದಾ	:	500/-
ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ	:	ಬೆಂಗಳೂರುಡು ನಡತಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಲೇಸ್‌ದ ಉದಿಪನ.
ರಕ್ಷಾಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ	:	ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ
ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ / ಮುದ್ರಣ	:	ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್ ಕೆ.ಎಸ್. ರಾವ್ ರಸ್ತೆ ಮಂಗಳೂರು - 575 001 ©: 0824 2443002

ಸಂಪಲ್ತಿನಾರೆ ಪಾತೆರ ....

ಮರಿಯಾಲ ಬನ್ನಗ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅಲಿಯೊಂದಿಪ್ಪುನ ಜನಪದತ ಒಂಜಿ ರೂಪ ಬೊಂಕೊದ ನೆನೆಪಾಪುಂಡು. 'ಬೊಂಕ' ಪಂಡ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ಗ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತ್‌ನ ಬೆದ್ರಂಡೆದ ಗಂಟೆ. ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ದ್ ನಿರ್ನಾಲ ತಿಂಗೊಳು ಮುಟ್ಟಲಾ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಮೇವರೆ ಬುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಕಂಡೊಡ್ದ್‌ಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಗುಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾಂಡೆ ಮೇವರೆ ಬುಡಿನ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಬಯ್ಯಗ್ ದೇರೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಕ್ರಮ. ಪೆತ್ತೊಲು, ಬೋರಿಲು ದಿಂಜಿದಿ ಬಲ್ಲೆಡ್ ಮೇವೊಂದಿತ್ತಡ ನಾಡ್‌ಪತ್ತರೆ ಬಂಗ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಪತ್ತ್ ಪದ್‌ನೈನ್ ಕೈಕಂಜಿಲು ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಬಲ್ಲ್ ಬುಡಿನ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ನಾಡ್ ಪತ್ತುನನೇ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆಲಾ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಬೊಂಕೊದ ಸೌದ್ದೊಡೇ ನಾಡೊಂದು ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಕಿದೆಕ್ ಕೂಡಾವೆದೆರ್. ಬೊಂಕ ತೂವರೆಗ್ ಕಿನ್ಯವಾಂಡಲಾ ಐತ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಲವು.

ಬೊಂಕ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಅಂಡೆನ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಡ್ದ್

ನಮೂನೆದ ಬೊಂಕೊಲು ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಅಂಡೆದ ಉಲಯಿಡ್ ಸಬ್ದ ಮಲ್ಪುನ ಮರತ ಗೋಲಿ ಇಪ್ಪುನ ಬೊಂಕ, ನನೊಂಜಿ ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಅಂಡೆದ ಪಿದಾಯಿಡ್ ಅಂಚಿಂಚಿ ರಡ್ಡ್ ಗೋಲಿಲಿಪ್ಪಿ ಬೊಂಕ. ಬೆದ್ರಂಡೆ ಮಲ್ಲವ್ವಾಂಡ ಗೋಲಿ ಅಂಡೆದ ಉಲಯಿಡಿಪ್ಪುಂಡು, ಅವ್ವೇ ಅಂಡೆ ಎಲ್ಯವ್ವಾಂಡ ರಡ್ಡ್ ಗೋಲಿಲು, ಅವು ಪಿದಾಯಿಡಿಪ್ಪುವ. ರಡ್ಡ್ ಅಂಡೆಲೆಗ್ಲಾ ಗೋಲಿ ಮರತನೇ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನೈಲಾನ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಟಂಗೀಸ್ದ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ನೇಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಸುಲಬೊದ ಕೆಲಸ ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಇಲ್ಲಡೇ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಜೋರುದ ಪೆತ್ತೊಲೆ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ದುನ್ನೊದ ಕೊದಂಟಿಲಾ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್.ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕೈಕಂಜಿಲೆನ ಒಂಜಿ ಕಾರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್‌ಲಾ ಬಲಿಪರೆಗಾವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಬಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜನಪದ ವಿಧಾನೊಡೇ ತುಳುವೆರ್ ಜಾನ್‌ವಾರ್‌ಲೆನ್ ಸಾಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಾಲ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಪೆತ್ತೊಲೆ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಮೇವರೆ ಬುಡ್ನಗ ಬೊಂಕೊದ ಬದಲ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟುನವು, ಮಣಿ ಕಟ್ಟುನವು ವಾಡಿಕೆಯಾಂಡ್. ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಅನುಕೂಲ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಡಬ್ಬಿದುಲಯಿ ಗೋಲಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್‌ಲಾ ಕೈಕಂಜಿಲೆ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಬೊಂಕ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕುನೆಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಕೈಕಂಜಿಲೇ ತೂವರೆಗಿಜ್ಜ. ಸಾಂಕರೆ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಐಕ್ಲೆಗ್ ಮೇವರೆ ಜಾಗೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಜಾನ್‌ವಾರ್‌ದ ಸಂಕ್ಯೆ ಕಮ್ಮಿಯಾನಗ ನಮ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿ ವಸ್ತುಲುಲಾ ಅಲಿಯೊಂದು ಬರ್ಪ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅಪೂರ್ಪೊದ ತುಳುವೆರೆ ಜಾನಪದೊನು ನೆಂಪು ಮಲ್ಪಿನ ಬೊಕ್ಕ ಬಲಪಿ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪಿ ಕಿನ್ಯ ಕಜ್ಜೊನು ಮೂಲು ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮದಿಪು 51ನೇ ಸಂಚಿನ್ ತುಳುವೆರ್ನ ಕೈಕ್ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲ. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಸ್ತ್ ಯೋಜನೆಲೆನ್ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಲ್ಪುನ ಒತ್ತಟ್ಟ್‌ಡ್ ಈ ಬೂಕು ಅಚ್ಚಾನಗ ತಡವಾಯಿನೆಕ್ಕ್ ಮಾಪು ಕೇನುವ. ಈ ಸಂಚಿಗ್ ಪೊರ್ಲುದ ರೂಪು ಕೊರಿಯರೆ ಎಂಕ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ರೆಗ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈಕುಲೆಗ್, ಈಸಂಚಿದ ಬರವುಗಾರೆರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.....

ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಮದಿಪು

ಮದಿಪು ಐವನೇ ಸಂಚಿ ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೋದ ಪೊರ್ತುಗು ಈ ಸಂಚಿ ಬುಡುಗಡೆ ಆಯಿನವು ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಪುದರ್ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಒಂಜಿ ಸೇವೆ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ತಿಲೆಕ ಆಂಡ್.

ಸಮ್ಮೇಳನ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್. ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆ ತುಳುವೆರ್ ಪಾಲ್‌ಪಡೆದ್ ತುಳುತ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆನ್ ತೆರಿದ್ ಮೆಚ್ಚೊಂಡೆರ್. ಉಂದು ಒಂಜಿ ಕೋಡೆ ಇಜ್ಜಾಂದಿನ, ಎಲ್ಲೆ ಆವಂದಿನ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮಾಮಲ್ಲ ಲೇಸ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೋಕ ಕೊಂಡಾಡ್‌ಂಡ್. ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಈ ಲೇಸ್‌ನ್ ತನ್ನ ಮುತ್ತಾಲಿಕೆಡ್ ನಡಪಾಯೆರ್. ಆರೆನ ಕೀರ್ತಿ ಕಿರೀಟೊಗು ಒಂಜಿ ಮೈಯಿರ್‌ದ ಸುಯಿ ಕುಲ್ಲಾಯಿಲೆಕ ಆಂಡ್. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಲಾ ಉಂದೆಟ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನವು ಅಯಿತ ಪುದರ್‌ನ್ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಾಂಡ್.

ತುಳು ಬಾಸೆ ಆವು ಶಾಲೆಡ್ ಕಲ್ಪುನ ಬಾಸೆ ಆವೊಡುಂದು ಕರಿನ ಸರ್ತಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ್ ಕುಲಾಲ್ ಇಂಬೆರ್ ಒಂಜಿ ಯೋಜನೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಅವು ಆರೆನ ಅವಧಿಡ್ ಕಾರ್ಯರೂಪೊಗು ಬತ್ತಿಜಿ. ಅಯಿತ ಸಾಧನೆ ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು ಎಂಕುಲು ಬತ್ತ. ಅಂಚ ಈ ವರ್ಸ ಸರಕಾರ ಆಜಿನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ದ್ ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಮೂಜಿನೇ ಬಾಸೆಯಾದ್ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಶಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಆದೇಶ ಕೊರುಂಡು. ಉಂದು ತುಳು ಚರಿತ್ರೆಡ್ ದಾಖಲೆ ಆವೊಡಾಯಿಂಚಿತ್ತಿ ಸಂಗತಿ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆದ ಮಂತ್ರಿಲಾಯಿನ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಹಿರಿಮೆನ್ ತೆರಿದ್ ಈ ಆದೇಶ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ನಿಲೆಟ್ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಘನ ಸರಕಾರ ಬೊಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ ಮೊಕುಲೆನ ಪುದರ್ ತುಳು ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಒಂಜಿ ತೂಕೊದ ಪುದರಾದ್ ಶಾಸ್ವತ ಒರಿಯೊಡು. ಈ ನಿಲೆಟ್ ಸಾಧನೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಬೊಕ್ಕ ಬೆಂಗಳೂರುದ ತುಳು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ಸದಸ್ಯರೆನ್ ಎಪೊಲಾ ಮದಪಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಸರಕಾರ ಆದೇಶ ಕೊರಿಪೊರ್ತುಗೇ ತುಳು ಕಲಿಕೆ ಶಾಲೆಡ್ ಸುರು ಆಪುಜಿ. ಅಯಿನ್ ಸಾರ್ಥಕ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆದಕುಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಸ್ತೆರ್‌ನಕುಲೆಗ್ ಸೇರಿನವು. ತನುಕುಲೆ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ, ವ್ಯವಹಾರ ಬಾಸೆ ತುಳು ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಮಾನೊಡು ಅಕುಲು ಗೇನೊಡು ದೀಯೊನೊಡು. ತುಳು ಕಲ್ಪೆರೆ

ಜೋಕುಲೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾವೊಡು.

ಅಂಡಮಾನ್ ದ್ವೀಪೊಡು ಜನಮಾನಿ ಉಂಡಾಪಿನ ಪೊರ್ತುಗು ಆ ಜನಮಾನಿಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಉಂಡಾಂಡ್. ಅಲ್ಪದ ಆದಿವಾಸಿಲು ಆ ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಕುದುರುಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಸೊದ ಜನಕುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ನೆಲೆಯಾದ್ ಅಕ್‌ಲೆನ ಬಾಸೆನ್ ಅಲ್ಪ ಬುಲೆಪ್ಪಾಯೆರ್. ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಆಡಳಿತೊದ ಕಾಲೊಡು ಅಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ದಾದ್ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಮಾನಿ ಅಕುಲೆ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆನ್ ಮದತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಆದಿವಾಸಿಲೆನ 'ಬೋ' ಪನ್ಪಿನ ಬಾಸೆ ಅರಿಯೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಬೋ' ಬಾಸೆ ಪಾತೆರುನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಅಜ್ಜಿ ಮಾತ್ರ ಅಕೇರಿಗ್ ಒರಿದ್ ಇತ್ತಲ್. ಇತ್ತೆ ಇಂಚಿಪ ಆಲ್ ತೀರ್‌ಪೋಯಿನ್ನೆ ಅಲ್‌ನೊಟ್ಟುಗು ಅಲ್ತ ಬಾಸೆಲ ಮಣ್ಣಾದ್ ಪೋಂಡು.

ಜಗತ್ತ್‌ದ ಏತೋ ಬಾಸೆಲು ಇಂಚೆನೇ ದಿನನಿತ್ಯೊಲಾ ಸೈಯೊಂದುಲ್ಲ. ತುಳುಕು ಆ ಗತಿ ಖಂಡಿತ ಬರ್ಪುಜಿ. ಅವು ಕದಿಕೆ ಪಂತಿದಲೆಕ ನೀರ ಪಸೆ ಆನಗ ತೆಗ್‌ಲೊಂದು ದೊಂಬು ಕಾಯಿನಗ ನುಂಗಂದಿಲೆಕ ಏಪಲಾ ಪಚ್ಚೆಪಜಿರಾದ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ತನುಕುಲೆ ಜೋಕುಲು ಶಾಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪುಲೆಕ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾವೊಡು, ತುಳುಟು ಕಲ್ಪೆರೆ ದಾದ ಉಂಡುಂದು ಕೇನುನಕುಲು ಉಂಡು. ಅಕುಲೆಗ್ ತುಳುತ ಬಗೆಟ್ ದಾನೆಲಾ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿಂದ್ ಅರ್ಥ. ತುಳುಟು ಕಲ್ಪೆರೆ ಏತ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಅವು ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಮುಗಿಯಂದ್. ಪತ್ತನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಮುಟ್ಟ ತುಳು ಕಲ್ಪಾಯೆರ್ ತುಳುತಕುಲು ದುಂಬು ಬರೋಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಕುಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ತುಳು.

ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಒಂಜಿ ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟೋಣ ಆವೊಡು ಅಯಿಕಾದ್ ಸರಕಾರೊಡು ಪಣವು ಕೇನ್‌ದ. ಆ ಬಗೆಟ್ ಸರಕಾರ ದಾಲ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಜಿ. ಸರಕಾರ ಒಂತೆ ಪಣವು ಕೊರುಂಡ ಬಾಕಿ ಪಣವುನು ದಾನಿಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊಡು ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟೋಣ ಲಕ್ಕಾದ್ ಉಂತಾವೊಲಿ ಪನ್ಪಿನವು ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಬುಲಾಸೆ. ಕಟ್ಟೋಣ ಕಟ್ಟೋಡಾಂಡ ಸುಮಾರ್ ಮೂಜಿ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿದಾತ್ ಖರ್ಚಿ ಬೋಡಾವು. ತುಳುವೆರ್, ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಲು ಉಂದೆಕ್ ದುಂಬು ಬರೋಡುಂದು ಯಾನ್ ಕೇನೊನುವೆ.

ಕುಪ್ಪಂ ದ್ರಾವಿಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಕುಲು ತುಳುಟು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೋರ್ಸು, ಡಿಪ್ಲೋಮಾ, ಎಂ.ಫಿಲ್. ಬೊಕ್ಕ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ. ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಇತ್ತೆ ಐನ್ ಜನ ತುಳುಟು ಪಿ.ಹೆಚ್‌ಡಿ. ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅವು ಸಂತೋಸುದ ಸಂಗತಿ. ದುಂಬುಗು ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಒಂಜಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರವಾದ್ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚ ಆಂಡ ಮಸ್ತ್ ಜನ ಉಂದೆತ್ತ ಎಡ್ಡೆ ಪಾಲ್ ದೆತೊನುವೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ.

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ಭಾಷಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರ್ಪ

ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಂಗಳೂರು

ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನ ಸಬ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಗಾಥಾ' ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊದ್ದುರ್ದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. 'ಗಾಥಾ' ಪಂಡ ಸಂಗೀತದ ಒಂಜಿ ಜಾತಿ. ಕನ್ನಡೊಡು ಗಾದೆಗ್ ಸಂವಾದಿಯಾದ್ ನಾಣ್ಣುಡಿ, ಲೋಕೋಕ್ತಿ, ನುಡಿಮುತ್ತು ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಗಾದೆ ಪಂಡ ಎರಿಯೆರ್ನ ಅನುಭವದ ಪಾತೆರ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಗೊಂಜಿ ಒತ್ತು ಕೊರ್ಪಿ ಉದ್ದೇಸೊಡು, ಪನ್ಪಿ ವಿಸಯೊಗು ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊರೊಡಾನಗ ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊನು ಪೂರಕವಾದ್ ಪನ್ಪುನವು ತುಳುವೆರೆ ಇಸೇಸ ಗುಣ. ತುಳುಟ್ಟು ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿಸಾರೊತ್ತ ಆಜಿನೂದೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಗಾದೆಲೆನ್ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ತುಳುವ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪದ್‌ರ್ ಪದ್‌ರ್‌ನ್ ಅಜತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ, ತುಳುವ ಪರಸಿರಿ–ಪರಪುಲೆನ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾವುನ ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್, ತುಳುವೆರೆ ಲೋಕದಿಟ್ಟಿನ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮೌಖಿಕ ಪ್ರಕಾರಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ.

ಗಾದೆಲೆನ ರಚನೆ, ಕಜ್ಜೊ ಬೊಕ್ಕ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್‌ನಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ತುಳುತ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈ ಮೇರ್, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ವಿವೇಕ ಪೂರ್ಣತೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ, ಸೂತ್ರಪ್ರಾಯತೆ, ಸಮತೂಕ, ಉಪಮೆ – ರೂಪಕದಂಚಿನ ಅಲಂಕಾರೊಲು, ಪ್ರಾಸ, ಅನುಪ್ರಾಸ, ಪುನರಾವರ್ತನೆ – ಈ ಲಕ್ಷಣೊಲು ತುಳು ಗಾದೆಲೆಡ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ತೋಜುವಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ನಮ್ಮ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಗಾದೆಲೆನ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆದ ವಿಸೇಸ ಲಕ್ಷಣದಂಚಿ ಒಂಜಿ ದಿಟ್ಟಿ ಪಾಡ್‌ಗ :

ಅಂದಾಯಿ ಪಾತೆರೊಗು ಸಂದಾಯಿ ಇಜ್ಜಿ
ಬೇಲೆ ಕಂಡುಗು ಬಾಲೆದಡ್ಡಿ

ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಉಲಯಿಪ್ರಾಸ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಬರ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಒಂಜಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಕ್ಯೊಡು ಒಂಜಿ ಲೋಕಸತ್ಯೊನು ಪನ್ಪುನ ತುಳುವೆರೆ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಸೂತ್ರಪ್ರಾಯತೆಗ್‌ಲಾ ಈ ಗಾದೆಲು ಎಡ್ಡೆ ಉದಾರ್ನೆ.

ಒಂಜಿ ಗಾದೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಭಾಗ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಒಂಜೇ ಇಸಯೊನು ಪನ್ಪುನ ಒಂಜಿ ರಾಚನಿಕ ಸಂಬಂಧ ಉಪ್ಪುನ ಸಮತೂಕದ ಗಾದೆಲೆಗ್ ಉದಾರ್ನೆಯಾದ್ ಈ ಗಾದೆಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ :

ಅಪ್ಪೆ ತೂಪುನೆ ಬಂಜಿನ್, ಬುಡೆದಿ ತೂಪುನೆ ಕೈನ್
ಅರಿ ಪಾಡ್ನಗ ಉಪ್ಪಯೆ, ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುನಗ ತಪ್ಪಯೆ

ದಿನದ ಪಾತೆರಕತೆಟ್ ಒಂಜಿ ಹೋಲಿಕೆ ಕೊರೊಡಾನಗ ಗಾದೆದಾತ್ ತಾಕತ್ತ್‌ದ ಉಪಮೆ ಬೇತೆ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕ್ಲಂತೂ ಪ್ರತಿ ಪಾತೆರದ ಅಕೇರಿಗೊಂಜಿ ಗಾದೆ ಪನುವೆರ್. ಆಯಾ ಸಂದರ್ಬೊಗು ಸರಿಯಾಪುಲೆಕ್ಕ ಉಪಮೆಲೆನ್ ಗಾದೆ ರೂಪೊಡು ಗಳಸುನೆಕ್ಕ್ ಈ ಉದಾರ್ನೆಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ :

ಇರ್ಲ್‌ತೂಯಿ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಪಗೆಲ್ ಬೂರಿಲೆಕೊ
ಎಂಕು ಪಣಂಬೂರುಗು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕೊ
ನೀರ್‌ಡ್ ಹೋಮ ದೀಲೆಕೊ
ಮೂಜಿ ಪೆದಿನಾಲ್ ಆಜಿ ಪೆದಿನಾಲೆಗ್ ಪಂಡಿಲೆಕೊ

ಇಂಚ ತುಳುತ್ತ ನೂದೆಟ್ ಇರ್ವದಾತ್ ಗಾದೆಲು ಉಪಮಾಲಂಕಾರೊಡು ತೋಜುವ. ರೂಪಕದ ರೀತಿಡ್ ಉಳಅರ್ಥ ಉಪ್ಪುನ ಗಾದೆಲುಲಾ ಮಸ್ತುಲ್ಲ. ನರಮಾನ್ಯನ ಸ್ವಭಾವೊನು ವಿಡಂಬನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ರೂಪಕಲೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಈ ಗಾದೆಲೆನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊನೊಡಾಂಡ ಒಂತೆ ವಿವರಣೆ ಬೋಡಾಪುಂಡು :

ಅಗ್ಗೊದ ಮಂದೆಗ್ ಗುಜ್ಜೆದ ಕಜಿಪು (ಜನೊಕ್ಲೆನ ಯೋಗ್ಯತೆ ತೂದು ಸ್ಥಾನ)
ಇಲ್ಲರ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಮೊಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್ (ಆಡಂಬರ)

ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ಬಳಕೆ/ಪ್ರಯೋಗ :

ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ಬಳಕೆದ ಬಗೆಟ್ ತೂನಗ, ಸಾಲೆ ಕಲ್ಪಂದಿನಕುಲು ಗಳಸುನ ಗಾದೆಲೆಗ್‌ಲಾ ವಿದ್ಯಾವಂತೆರ್ ಗಳಸುನ ಗಾದೆಲೆಗ್‌ಲಾ ಎತ್ವಾಸ ತೋಜುಂಡು.

ಅಲ್ಪಗ್ ಐಸಿರೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅರ್ದರಾತ್ರೆಡ್ ಕೊಡೆ ಪತ್ಯೆಗೆ
ಉನ್ಯೆರೆ ತೆರಿನಾಯಗ್ ರೋಗ ಇಜ್ಜಿ. ಪಾತೆರ್ರೆ ತೆರಿನಾಯಗ್ ಲಡಯಿ ಇಜ್ಜಿ

ಉಂದು ಪೇಂಟೆದ, ಬರವು ತೆರಿದಿನಕ್ಲೆನ ಗಾದೆಲಾಂಡ, ಹಳ್ಳಿದ ಬರವು ಕಲ್ಪಂದಿನ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಗಾದೆಲೆಡ್ ಕಲ್ಪನೆ, ಕಾವ್ಯಶೈಲಿ, ಪ್ರಾಸ, ಅಲಂಕಾರ ಜಾಸ್ತಿ.

ಮಡೆಂಜಿ ಪೋಯಿನವುಲು ಕಲೆಂಕ್ ತಪ್ಪಂದ್
ಬಾಯಿತ್ತಿನಾಯಗ್ ಬಳಕೆ, ನೀರಿತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕೊಳಕೆ

ಒಂಜಿ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಲಯಿ, ಒಂಜಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಸರೊಡು ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಆ ಸಂದರಪ್ಪುದ ಪೊಲಬು ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಆ ಗಾದೆಲೆನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊನಿಯೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಉದಾರ್ನೆಗ್:

'ಅಮ್ಮೆ ಸಯಿತ್ತಿಬೊಕ್ಕ ಅಮ್ಮ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಂತಡ, ಬರ್ಸೊ ಬುಡಿಬೊಕ್ಕ ಮರತ್ತ ಅಡಿಟ್ ಉಂತಡ'

ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸಂಬಂದಪಡಿನ ಗಾದೆ. ಈ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಪ್ರಕಾರ, ಅಮ್ಮೆರ್ ಸೈತ್‌ಂಡ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಮ್ಮೆರೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಹಕ್ಕಿಜ್ಜಿ. ಉಂತುಂಡ ಮರ್ಯಾದೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅಕ್ಲು ತಮ್ಮಲೆ ಇಲ್ಲಡೇ ಉಪ್ಪೊಡಾಪುಂಡು.

ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಕುಲು ಪನಿಯೆರೆ ನರ್ಗುನ ಅಶ್ಲೀಲತೆ, ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ಪುನ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ಜನಪದೆರೆಗ್ ತೋಜುಜಿ. ಇಂಚಿನ ಗಾದೆಲೆನ್ ಅಕುಲು ಸಲೀಸ್‌ಡ್, ಶಕ್ತವಾದ್, ತನ್ಕ್ಲೆ ಪಾತೆರೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಗಲಸಾವೆರ್:

ಪೀ ಬನ್ನಗ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ನಾಡುನೆ
ಪೂಕಿಗ್ ಉಲ್ಯ್ ದೀಲೆಕ್ಕೊ

ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಬಜೀ ನೆಪ ಮಾತ್ರ. ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥನೇ ಪ್ರಧಾನ. ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನ ಗಹನವಾಯಿನ ಅನುಭವದ ಇಚಾರೊನೇ ಮುಲ್ಪ ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತಾಂದೆ ಅಶ್ಲೀಲತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುನೆತ್ತ ವಾಸನೆಲಾ ಉಪ್ಪುಜಿ.

ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ವಸ್ತು, ವಿಷಯ :

ವಸ್ತು ಬೊಕ್ಕ ವಿಷಯೊನು ಆಧರಿತ್‌ದ್ ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಪ್ರಯತ್ನೊನು ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಗಾದೆಗ್‌ಲಾ ಉಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಿರಪುನು ತೆರಿಯೊನ್ರೆ ಈ ವರ್ಗೀಕರಣೊರ್ದು ಸೊಲಬ ಆಪುಂಡು.

ತುಳುವೆರೆನವು ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ಬೆನ್ನಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ಗಾದೆಲೆಡ್ ಅರಿ–ಬಾರ್‌ದ, ಬೆನ್ನಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾತಿ ಕಟ್ಟಲೆಗ್ ಸಂಬಂದಪಡಿನ ಸಂಗತಿಲೇ ಕುಡಕುಡ ತೋಜುಪ. ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸಂಬಂದಪಡಿನ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಗಾದೆ ತೂಲೆ:

'ಎಣೆಲ್ ಸೂಳೆ, ಸುಗ್ಗಿ ಮದಿಮಾಲ್, ಕೊಳಕೆ ಪೆದ್ಮೆದಿ'

ತುಳುವೆರ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಮಲ್ಪುನ ಮೂಜಿ ಬುಳೆಕ್ಲೆಗ್ ವಾ ತರೊಟು ಆರೈಕೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ಬಾರಿ ಆಪ್ತವಾದ್ ಪನ್ಪುನ ಗಾದೆ ಉಂದು. ಮರಿಯಾಲಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಎಣೆಲ್‌ದ ಬುಳೆಕ್ ಹೆಚ್ಚ ಆರೈಕೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ಮರಿಯಾಲ ಮುಗಿಯೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಬಿತ್ತುನವು ಸುಗ್ಗಿ. ಉಂದು ಮದಿಮಾಲ್ ಪಂಡ ಬುಡೆದಿಲೆಕ್ಕ ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜವುನ ಬುಳೆ. ಒಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಬೋಡು. ನೀರ್‌ದ ಆಸರೆ ಬೋಡು. ಅರೆಗಾಲೊಡು ಮಲ್ಪುನ ಕೊಳಕೆಗ್ ಪೆದ್ಮೆದಿಲೆಕ್ಕ ನಿಚ್ಚಲಾ ಇಸೇಸ ಆರೈಕೆ ಬೋಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಈ ಗಾದೆ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಅಂಚನೇ ಬೆನ್ನಿದ ಕಂಡೊರ್ದು ಅಜತ್‌ದೆತ್ತಿನ ರೂಪಕೊಲು ಜನಪದ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ನನಾತ್ ಸತ್ಯೊಲೆನ್ ಸಾರ್ದ್ ಪನ್ಪುನೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ:

ಕಾಡ ಬರಿತ್ತ ಕಂಡ ಬೊಡ್ಚಿ, ತೋಡ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲ್ ಬೊಡ್ಚಿ
ಅಡಿನೀರ್‌ದ ಕೆಯ್ ಎಡ್ಡೆ, ಪೊಡಿನೇಜಿದ ಬೈ ಎಡ್ಡೆ
ಗೇಣಿ ಬೆನ್ಪುನಿ, ಗೋಣಿ ಕುಡ್ಪುನಿ

ಉಂದು ಈತ್ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸೀದಾ ಸಂಬಂದ ಉಪ್ಪುನ ಗಾದೆಲಾಂಡ. ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಅನುಬವೊಲೆಗ್ ಬೆನ್ನಿದ ಪ್ರಪಂಚದ ರೂಪಕ, ಉಪಮೆಲೆನ್ ಗಳಸಿನ ಗಾದೆಲು ಮಸ್ತ್ ಉಲ್ಲ:

ಕುದ್ಕನ್ ನಂಬುದು ಕೊಳಕೆ ಬಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ
ಪುಗೆಲ್‌ಡ್ ಮಡು ದೀವೊಂದು ಊರಿಡೀ ನಾಡಿಲೆಕ್ಕ

ತುಳುನಾಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿ–ಕಸುಬುಲೆನ್ ಆಧರಿತ್‌ದ್ ಬುಳೆಯಿನ, ಲೋಕೊರ್ಮೆ‌ಡ್ ಲಾ ಸಾಮರಸ್ಯೊಗು ಪುದರಾಯಿನ ಬೂಡು. ಒಂಜೊಂಜಿ ಜಾತಿದಾಯಗ್ ಆಯನವೇ ಕಜ್ಜಂದ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಬುಡ್ಡು ಬೇತೆ ಕಸುಬು ಮಲ್ತೆಂಡ ಜನ ಆಯನ ಬಗೆಟ್ ಕೋಂಗಿಕುಸೆಲ್ ಮಲ್ಪೆದೆರ್. ಭೌತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂಜೇ ಆಂಡಲಾ, ನೀತಿ ನಿಯಮೊನಂಬಿಕೆ ನಡಾವಳಿಲೆಡ್ ಉಲಯಿದುರ್ಲಯಿ ಬೇತೆನೇ ಆದ್ ಬದ್‌ಕಿನ ತುಳುವೆರ್, ಜಾತಿ–ಕಸುಬುದ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣೊಕ್ಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಮೊಡೆತಿನ ಕೆಲವು ಗಾದೆಲೆನ್ ತೂಂಡ ಈ ಸಂಗತಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು:

ಒಕ್ಕೆಲ್ಮೆ ನಟ್ಟೊಡಾಂಡ, ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ನಾಯೆರ್ ಕಟ್ಟೊನೊಡುಗೆ

'ಮರಕ್ಕಲೆರ್ ಮದಪ್ಪಯೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಶ್ರಮಜೀವಿಲಾಯಿನ, ಎಚ್ಚ ಬರವು ಕಲ್ಪಂದಿನ ಮರಕಲೆರ್ ಬಾರೀ ನಂಬಿಕಸ್ತೆರ್, ನಿಷ್ಠೆದ ಜನೊಕ್ಲುಂದು ಪನ್ಪುಂಡು.

ದೈ, ತರಕಾರಿ, ಪರ್‌ಂದ್‌ಲು ರೂಪಕೊಲಾದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒವ್ವೋ ಸತ್ಯೊನು ಪನ್ಪುನೆಕ್ ಮಸ್ತ್ ಉದಾರ್ನೆಲು ತಿಕ್ಕುವ :

ಕಂಚೊಲು ಕೈಪೆಂದ್ ದಕ್ಕೆರೆಬಲ್ಲಿ, ಮಾಮಿ ನೆರಿಯಲ್‌ಂದ್ ಬಲಿಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ
ತಾರಿದ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಪೇರ್ ಪರಿಲೆಕೊ
ಅಂಬಡೆದ ಮರಕ್ಕ್ ಅಮೆ ತಪ್ಪುನೆಂದ್ ಇಜ್ಜಿ

ಅಂಚನೇ ತುಲುನಾಡ್‌ಡ್ ನಿಚ್ಚ ತೋಜುನ ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲು ರೂಪಕ ಉಪಮೆಲಾದ್ ಜನಪದೆರೆ ಅನುಬವೊನು ಕಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪುನೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ:

ಮಂಗನ ಕೈಟ್ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊರಿಲೆಕೊ
ಜಾತಿಗ್ ಜಾತಿ ಪಗೆ, ನಾಯಿಗ್ ನಾಯಿ ಪಗೆ
ನಾಯಿಡ ಪನ್‌ಂಡ ನಾಯಿ ಬೀಲೊಡ ಪನ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
ಎರುತ್ತ ಬೇನೆ ಕಕ್ಕೆಗ್ ದಾನೆ ತೆರಿವು?
ಬಾರ್ ಬಲ್ಲಾಳಗ್, ದೂರು ಕುಂಡಚ್ಚಗ್
ಪೆರಡೆ ಒಕ್ಕುನು ಕಿನ್ನಿದಡಿಕ್ಕ್
ಮರಿ ಜಿಡೆ ದೆರ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ನಕ್ಕುರುಲಾ ಜಿಡೆ ದೆರ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
ಕರಡಿಗ್ ಪೋಡ್ಯಂದಿನಾಯೆ ಕಂಬೊಲಿಗ್ ಪೋಡಿವೆನಾ?

ಒಂಜಿ ಗಾದೆನೇ ಒಂಜಿ ಕತೆ ಅತ್ತಂಡ ಕುಸಾಲ್ದ ಸಂಗತಿನ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ :

ಜೆಂಜಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಜೆಂಜಿಗ್ ಪಾಡಿ ಕೈಲಾ ಇಜ್ಜಿ
ಪರ್ಬ ಗದ್ದಲ ಬಜಿಲ್ ಮುಕ್ಕೊಂಡೆ
ಕಂಡನಿ ಪೊಸ ಸೀರೆ ಕನಪೆಂದ್ ತುತ್ತಿಕುಂಟುನು ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದಲ್‌ಗೆ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಜನ ಗಳಸುನ ಸಾಮಾನುಲು ಮಸ್ತ್. ಅಟಿಲ್‌ದ

ಕೋಣೆಡ್ ಬಳಕೆ ಆಪುನ ಚೊಂಬು, ಕಾವಲಿ, ಅಡ್ಯರ, ಕರ, ತಡ್ಪೆ, ದಿಕ್ಕೆಲ್ – ಇಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲು, ಅಂಚನೇ ಇಲ್ಲಡ್ ಗಳಸುನ ಕನ್ನಡಿ, ಬೊಳ್ಳು, ಉಜ್ಜೆರ್, ಓಂಟೆ, ಪಜೆ, ಕೊಡೆ, ಮುಟ್ಟು ಇಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲು, ನುಗ, ನಾಯೆರ್, ಬಲೆ, ಮಡು, ಗರ್‌ಗಸ್ – ಇಂಚಿನ ಬೆನ್ನಿದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ತುಳುಗಾದೆಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ತೂವೊಲಿ:

ಮುಳ್ಳುಡು ದೆಪ್ಪುನೆನ್ ಮಡುಟು ದೆತ್ತಿಲೆಕ್ಕ
ಮುಟ್ಟಾಲೆದಾಯೆಗ್ ಕೊರ್ಪುಜಿ, ಮುಂಡಾಸ್‌ದಾಯೆ ಬರ್ಪುಜೆ
ಅಂಡೆದ ಬಾಯಿನಾಂಡಲಾ ಕಟ್ಟೊಲಿ ದೊಂಡೆದ ಬಾಯಿನ್ ಕಟ್ಟರೆ ಬಲ್ಲಿ

ತುಳುವ ಪರಪುದ ಮುಖ್ಯ ಆರಾಧನಾ ಪರಂಪರೆಲು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಮೊಕ್ಕುಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಂಬೊಲಿಗೆಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಗಾದೆಲುಲ್ಲ:

ಅರಸುನ ಅಂಕೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬೂತೊದ ಕಾಟ ಇಜ್ಜಿ
ಎರು ತಾಂಕಿನಾಯನ್ ಕೆರು, ಬೂತೊ ತಾಂಕಂದಿನಾಯನ್ ಕೆರು
ಕಾಲೊಗು ತಕ್ಕ ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನೆ
ತುಳುವೆರೆನ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬೊಲಿಗೆಲೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ:
ಪರ್ಬ ಕರಿಯಂದೆ ಬೊಳಂತೆ ಎಡ್ಡೆರೆಬಲ್ಲಿ
ತಿಗಲೆಡ್ ಕುಜಲ್ ಇಜ್ಜಂದಿನಾಯನ್ ನಂಬೆರೆಬಲ್ಲಿ
ಅಮಾಸೆಡ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಹಾಳ್

ಈ ನಂಬೊಲಿಗೆಲೆನ್ ಗಾದೆಲೆ ಮುಕಾಂತ್ರ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ದಾಂಟವುನ, ಜೋಕ್ಲು ನಂಬುಲೆಕ್ಕ, ಆಚರ್ಸಾವುಲೆಕ್ಕ ತೂವೊನುನ ಕಜ್ಜೊನು ಇಲ್ಲದ ಎರಿಯ ಪೊಂಜೊವುಲು ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಮುರುಷಪ್ರಧಾನವಾಯಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ತೆರಿಪುದ ಪಿರಪುಡು ಅರಳಿನ ತುಳು ಪರಪುಡುಲಾ ಪೊಣ್ಣನ ಬಗೆತ್ತ ಗ್ರಹಿಕೆಲು, ಅಲೆನ್ ತೂಪಿನ ದಿಟ್ಟಿ ಬದಲಾತಿಜಿ, ಅವು ಮುರುಷ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದೇ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್‌ಲಾ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಗಾದೆಲು ತಿಕ್ಕುವ :

ಪೊಣ್ಣ ಬುದ್ಧಿ ಮರಂಪುದ ತಿರ್ತ್
ಆಣ್ ತಾರೆದಲೆಕ್ಕೊ, ಪೊಣ್ಣು ಬಾರೆದಲೆಕ್ಕೊ
ಕಪ್ಪೆ ಸೊರ್ಕುಂಡ ಪಲ್ಲಡ್ ಉಂತಂದ್, ಪೊಣ್ಣು ಸೊರ್ಕುಂಡ ಇಲ್ಲಡ್
ಉಂತಂದ್

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ದುಂಬರಿಕೆ, ನ್ಯಾಯತೀರ್ಮಾನ... ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಸಗ್ತಿ ಗಾದೆಲೆಗುಂಡು. ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ತುಳುಗಾದೆಲೆಗ್ ಜನಪದ ಸಮಾಜೊಡು ಗೌರವ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಮಾಜದ ನೀತಿ, ಎರಿಯೆರೆ ಅನುಭವ, ಸಮಷ್ಟಿದ ತೆರಿವುನು ಕುಡೊರಿಯಗ್ ದಾಂಟನಗ, ತನ್ಕುಲೆ ನಡವಳಿಕೆನ್ ಸಮರ್ತನೆ ಮಲ್ತೊನ್ನಗ, ನನೊರಿಯನ ವರ್ತನೆನ್ ವಿಡಂಬನೆ ಮಲ್ಪು ಸಂದರಪ್ಪುಡು ತುಳು ಗಾದೆಲೆ ಬಳಕೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ್ ಪಾತೆರುನ ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಆದುಪ್ಪುನ ತುಳುಟು ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಒವ್ವೇ

ಕಜ್ಜೊಲು ಗಾದೆಲೆರ್ಡ್ ಆವೊಂದಿಜ್ಜ. ನಮ್ಮ ತುಳುವ ಪರಸಿರಿನ್ ದುಂಬರಿಪುನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಸಾಮರ್ತಿಗೆನ್‌ಲಾ ಇನಿ ತುಳು ಗಾದೆಲು ತೋಜವೊಂದಿಜ್ಜ ಪನ್ಪಿನವು ಒಂಜಿ ನಿಷ್ಠುರ ಸತ್ಯ. ಇನಿ ತುಳು ಗಾದೆಲು ಒಂತೆ ಆಂಡಲಾ ತೋಜುನು ಪಾತೆರೊಗು ಒತ್ತು ಕೊರಿಯೆರೆಗಾದ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಕುಸೆಲ್‌ಗಾದ್. ತುಳುನಾಟಕ, ಸಿನೆಮೊಲೆನ ಪಾತೆರಕತೆಟ್ ತುಳುಗಾದೆಲೆನ್ ಸಬೆಟ್ ಕುಲ್ಲುದಿನಕ್ಲೆನ್ ತೆಲಿಪಯೆರೆಗಾದ್ ಗಲಸುನ ಕ್ರಮೊನೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು.

ಗಾದೆ ಪಂಡ ತುಳುವೆರೆ ಲೋಕಾನುಭವದ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ. ಅಕ್ಲೆ ಸಿರಿಬದ್‌ಕ್‌ದ ತೂಪರಿಕೆದ ಕರಜನ. ಗರ್ತಿನಾತ್ ಉರ್ಕರ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನ ತೆಲಿನೀರ್‌ದ ಒಸರ್. ತುಲುಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲು ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ನಮ್ಮ ಜೋಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಗು ಒರಿತ್ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಸೊಗಾಂಡಲಾ ತುಲು ಗಾದೆಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನ, ದೆತ್ತ್ ದೀಪುನ, ದಾಂಟವುನ ಕಜ್ಜೊ ಆವೊಡು.

ಬಲ ಯುಗಾದಿಯೆ ಬಲ

ಬಲ ಯುಗಾದಿಯೆ ಬಲ ಎನ್ನ ಬರಿಟುಂತುಲ
ಬುಲೆಪಾದ್ ಬುಲೆಸಲೆನ್ ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜಾಲ

ಈ ಮುಟ್ಟೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅವ್ವೆ ದೈರೊದ ತಾಂಗ್
ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಆಯೆರೆಗ್ ಕಡಪ್ಪು
ತೂಟೆ ಬೀಜೊಂದೇ ಸಾದಿ ನಡಪ್ಪುವೆ ಯಾನ್
ಆ ಬೊಲುಪ್ಪುಡೇ ಕೋರಿ ಕಿಲೆಪ್ಪು

ಈ ಬರ್ಪ ಪಂಡ್‌ದೇ ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆ ಮೂಲು
ಚೀಪೆ ಕೈಪೆನ್ ಪಾತ್ರೊಡೊಟ್ಟು ಪಾಡ್‌ದ್
ಸುಕೊದುಕ್ಕೊ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ
ಒಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿನ ಮೋಕೆ ತಗೆ ತಂಗಡಿ

ಪರ್ಬ ಪನ್ಪುನವೊಂಜಿ ಉಡಲ್‌ದುಲಯಿದ ಕಿಲೆಪ್ಪು
ಫಲ ಪಂರ್ದ್ ಬುಲೆಸಲೆ ಪೊಲಿಯಾದ್ ಬರಡ್
ಬಿತ್ತ್ ಕೊಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಪೆತ್ತ ಕೈಕಂಜಿ ಕೆಲೆದ್
ತೋಟೊ ಕಂಡೊನು ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜಾದ್ ಬುಡಡ್.

ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ

ಅಪ್ಪೆ ಭಾಷೆ ತುಳು ಅತ್ತಂದಿನಕ್ಲೆನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ

ಹಂಝ ಮಲಾರ್

ತುಳುನಾಡು ಕಿನ್ಯ ಭಾರತ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ. ಮುಲ್ಪ ಜಾತಿ–ಧರ್ಮಗೊಂಜಿ ಭಾಷೆ ಉಂಡು. ವಿಶ್ವೊಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಏತ್ ಮಾನ್ಯತೆ ತಿಕ್ಕುಂಡಾ, ಅಂಚೆನೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತುಳುಕು ಒಂಜನೇ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಹಿಂದುಲು, ಮುಸ್ಲಿಮೆರ್, ಕ್ರೈಸ್ತೆರ್, ಜೈನೆರ್.... ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೂರಾ ಧರ್ಮದಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಮೊಕುಲು ಆಕುಲೆನ ಉಲಯಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಭಾಷೆಡ್ ಪಾತೆರ್‌ಂಡಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಿಸಯ ಬನ್ನಗ 'ನಮ ತುಳುವೆರ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಒಂಜಾಪೆರ್.

ತುಳು ಕೇವಲ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆ ಆದ್ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಇತ್ತೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆ ಆದ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲಲ್ ಅಕುಲೆಕುಲೆನ ಭಾಷೆಡ್ ಪಾತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್, ಬಸ್ಸ್ ನಿಲ್ದಾಣೊಡು, ಅಂಗಡಿ, ಹೊಟೇಲ್‌ಡ್, ಆಫೀಸ್‌ಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನಕುಲು ತುಳುಟು ಪಾತೆರುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬೇತೆ ವಾ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆಡ್ ಪಾತೆರ್‌ಂಡ ಅರ್ತ ಆಯಿಜ್ಜಿಂಡಲಾ ತುಳು ಭಾಷೆನ್ ಪಾತೆರ್‌ಂಡ ಪೂರೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸುಲಬೊಡು ಅರ್ತ ಆಪುಂಡು. ಕರಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ್‌ಡ್ ಕುಡ್ಲೊಡು ಮುಸ್ಲಿಮೆರ್‌ನ ಸಭೆಟ್ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಬಿನ್ನೆರ್ ಆದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ 'ಯಾನ್ ತುಳುಟು ಪಾತೆರುವೆ ಪಂಡ್‌ದ್' ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಸಭೆಟ್ಟ್ ನೂದೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಮಿತ್ತ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಪೊಂಜೊವುಲು ಇತ್ತೆರ್. ಏರ್‌ಲಾ ಆರೆನ ತುಳು ಭಾಷಣೊಗು ಆಕ್ಷೇಪ ಮಲ್ತಿಜ್ಜೆರ್. ತುಳು ಇತ್ತೆ ಒಂಜಿ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದಕುಲೆನ ಭಾಷೆ ಆದ್ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಉಂದು ಸಾಕ್ಷಿ. ಕೇರಳೊಡು ಮಲಯಾಳಂ ಎಂಚ ಪೂರ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದಕುಲೆನ ಭಾಷೆ ಆದ್ ಉಂಡಾ ಅಂಚೆನೇ ತುಳು ಭಾಷೆಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತ ಜಾತಿ ಧರ್ಮದಕುಲೆನ ಭಾಷೆಂದ್ ಪಂಡ ತಪ್ಪು ಆವಂದ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತುಳು ಪೂರೆರ್‌ನಲ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆ ಅತ್ತ್. ಅಂಡ ಅವು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆ ಪನ್ಪುನೆಕ್ ಏರೆನ್ಲಾ ತಕರಾರ್ ಇಜ್ಜಿ. ಕರಿ ರಡ್ಡ್ ದಶಕೊಡ್ದಿಂಚಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಭಾಷೆ ಆದ್‌ಲಾ ಬುಳೆದ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆಲಾ ಭಾರೀ ಜೋರುಡು ಆವೊಂದುಂಡು.

ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆ. ಆಂಡ ತುಳುವೆರ್ ಪಾತೆರುನ ಕನ್ನಡೊಗು ಅಯಿತನೇ ಆಯಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಉಂಡು. ಇಂದೆಕ್ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಪ್ರಭಾವಲಾ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಮುಸ್ಲಿಮೆರ್, ಕ್ರೈಸ್ತೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಕನ್ನಡ, ಬ್ಯಾರಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಕೊಡವ, ಹವ್ಯಕ, ಮಲಯಾಲ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಭಾಷೆಲೆನ್ ಪಾತೆರುನಕುಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಮುಕುಲೆನ ಈ ಭಾಷೆಡ್ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಶಬ್ದೊಲು ದಿಂಜಿದ್‌ಂಡ್. ಭಾಷೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮುಕುಲು ಬರೆತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್‌ಲಾ ತುಳು ಭಾಷೆ ದಿಂಜ ಉಂಡು. ಮುಕುಲು ಕನ್ನಡೊಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಲಯ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಮುದಾಯದ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್, ರಿಚರ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಲಿನೊ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಕ್ಯಾಥಲಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್ ಬರೆತಿನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸನ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕೊಡಗ್‌ದ ಜನಕುಲು ಜಾತಿ ಧರ್ಮದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಜ್ಜಂದೆ ಕೊಡವ ಭಾಷೆಡ್ ಪಾತೆರುವೆರ್, ಬರೆಪೆರ್. ದುಂಬು ಕೆಲಸೊಗಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಘಟ್ಟ ಮಿತಾರ್‌ನಕುಲು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಪೋದು ಅಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ದಿನ ನೂಕುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಪೋಯಿನಕುಲು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆದ ಕೊಡವ ಭಾಷೆ ಕಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ತುಳುತ ಮಿತ್ತ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಉಪ್ಪುನ ಮೋಕೆ ಕಮ್ಮಿ ಆತಿಜ್ಜಿ. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕೊಡವ ಭಾಷೆಡ್‌ಲಾ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲು ಉಲ್ಲೊ.

ಮುಸ್ಲಿಮೆರ್, ಬ್ಯಾರ್ಲು ಕನ್ನಡೊಡು ದಿಂಜ ಬರೆತೆರ್. ಅಕುಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಅಲ್ಪಲ್ಪ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲು ತೋಜುಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಮುದಾಯದ ಮಸ್ತ್ ಲೇಖಕೆರ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆಪಿನೆಕ್ ದುಂಬು ತುಳು ಭಾಷೆನ್ ಬರೆತೆರ್, ತುಳು ನಾಟಕೊಡು ನಟನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ದುಂಬು ಪಳ್ಳಿಡ್ ತಿಂಗಳ್‌ಗೊಂಜಿ ನಾಟಕ ಮಾಮೂಲು. ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ತೂಯರೆ ತಿಕ್ಕುನಿ ಅಪರೂಪ. ಆಂಡ ತುಳು ನಾಟಕೊಗು ವಾ ಒಂಜಿ ಕೊರೆತೆಲಾ ಇಜ್ಜಂಡ್. ಇತ್ತಿತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಕೆಲವೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಬರೆಪೆರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ದುಂಬು ಮುಕುಲು ತುಳು ಭಾಷೆಡೆ ನಾಟಕ, ಕತೆ, ಕವನ ಬರೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಬರೆಂಡ ಮಾತ್ರ ಮಾತ ಜನಕುಲೆಗ್ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಸಾರ ಮುಟ್ಟುಂದೂಂಡ್ ಪನ್ಪುನ ವಿಶ್ವಾಸ ಕೆಲೊವು ಲೇಖಕರೆಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಎಂ.ಎಸ್. ಇಬ್ರಾಹಿಂ, ಮ್ಯೊದಿನಬ್ಬ ಉಳ್ಳಾಲ, ಅಮ್ಮುಂಜೆ ಕಲಾಯಿದ ಕರೀಂ ಖಾನ್, ಬಶೀರ್ ಬಪ್ಪಾಲ್, ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ, ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ, ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು, ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ, ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ, ಅಝೀಜ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ, ಹುಸೈನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ ಇಂಚಿತ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಲೇಖಕೆರ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೆತೆರ್.

ತುಳುವನಾಡ್‌ಗ್ ಡೆನ್ನನಾ...

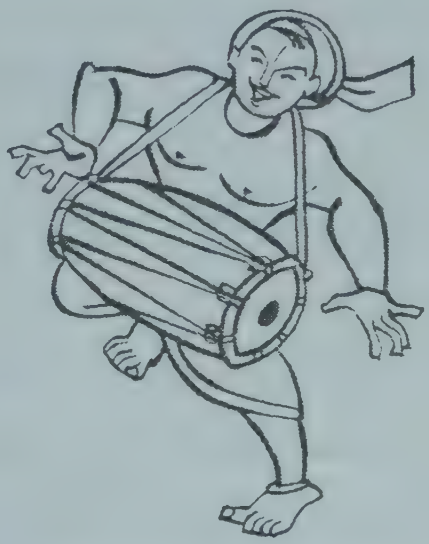

ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನನ
ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನನ ಡೆನ್ನನಾ
ಪಾಡಿ ದೊಂಪದ ಕೊಡಿಯಡಿಟ್
ನಲ್ಮೆ ಬಲ್ಮೆದ ಲೋಕೊಗು ಡೆನ್ನನಾ

ನಂಬಿ ದೈವೊಲೆ ಇಂಬು ಕೊರ್ಲೆ
ಮಾಯ - ಜೋಗೊಡು ಬತ್ತ್ ಸೇರ್ಲೆ
ಸತ್ಯ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮದಿಪು ಮಲ್ಲೆ
ಜೋಗ - ಮಾಯೊದ ಬೊಲ್ಪುಗು ಡೆನ್ನನಾ

ಲೆತ್ತ್ ಸೇರ್ದಿನ ದೊಂಪದಡಿಟ್
ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಜೋಕುಲೆಗ್
ಪುರ್ಪ ಪನ್ಪಿನ ಅಭಯ ಮಲ್ಲೆ
ಎಸಲ್ ಎಸಲ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನಗ್ ಡೆನ್ನನಾ

ನಾಗ ಬೆರ್ಮೆರೆನ್, ಊರ ದೇವೆರೆನ್
ಸತ್ಯ ಮಣ್ಣ್‌ದ ದೈವೊಲೆನ್
ಕೋಲ - ನೇಮದ ಅಂಗಣೊಗ್
ಲೆಪ್ಪು ಪೊರ್ಲುಗು ಡೆನ್ನನಾ

ಸ್ವಾಮಿ ಸತ್ಯೊಲೆ ಬೂಡು ಮಲ್ಲೆ
ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಎದುಕೊನುನ ಪೊರ್ಲು ಮಲ್ಲೆ
ಊರು ದಿಬ್ಬಣಾದ್, ರಾಜ್ಯ ಸೇದ್ಯ ಆದ್
ಜೋಗೊಡಾಯಿನ ಸತ್ಯ ದೈವೊಲೆಗ್ ಡೆನ್ನನಾ

ಚೇತನ್ ಮುಂಡಾಜೆ

ಮುಗಲ್ ಮಾಜಿಂಡ್

ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜೀವಿ ಜಯರಾಮ್

ಪೊಯ್ಯೆತಬೈಲ್ ಭಾರೀ ಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಊರು. ಮುಲ್ಪ ರಾಮಣ್ಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಮಲಕ್ಕ ಕಂಡನೆ ಬುಡೆದಿ ಮಾಂತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಬೋಡಾಪಿನಕುಲಾದ್ ಜೀವನ ದೆತ್ತೊಂದಿಪ್ಪುವೆರ್. ಮೊಕಲೆಗ್ ಪ್ರೀತಿದ ರಡ್ಡ್ ಜೋಕುಲು ಆರತಿಗೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಕೀರ್ತಿ ಗೊಂಜಿ ಆಣ್ ಪ್ರಮೀಳ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಅಕ್ಲೆನವು ಭಾರೀ ಖುಷಿಯಾಯಿನ ನೆಮ್ಮದಿದ ಸಂಸಾರ. ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಒಂತೆ ತೋಟಲಾ ಉಂಡು. ಅಕಲೆಗ್ ಜೀವನದೆಪ್ಪರೆ ದಾಲಾ ತೊಂದರಿಜ್ಜಿ. ಜೋಕುಲೆನ್ ಶಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಎಡ್ಡೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊರ್ಪೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಜೋಕುಲುಲಾ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಮಾರ್ಕ್ ಗೆತ್ತ್‌ದ್ ಇಡೀ ಶಾಲೆಗ್ಲಾ ಅಪ್ಪೆ- ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ಲಾ ಪುದರ್ ಕನಪೆರ್. ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಗೆತ್ತಿನ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕರೆ ದಾಲಾ ಕಷ್ಟ ಆಪುಜಿ. ಪ್ರಮೀಳಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಪ್ರಶಾಂತಗ್ ದೂರದ ಬೊಂಬಾಯ್ದ್ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಇಲಾಖೆಡ್ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇಂಚಾದುಪ್ಪುನಗ ಆಲೆಗ್ ತನ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಪೋಯೆರೆ ಬರ್ಯೆರೆ ದೂರಾಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪೇಂಟೆಡೇ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ ಗೆತ್ತೊಂದು ತನ್ನ ಪುದರ್‌ಗ್ ಮಲ್ತೊನುವಲ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಪ್ಪೆ- ಅಮ್ಮೆರ್ ಊರುಡಿತ್ತಿನ ತನ್ನ ತೋಟ, ಇಲ್ಲ್ ಪೂರಾ ಮಾರ್ದ್ ಪೇಂಟೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಗಳೆನ ಒಟ್ಟುಗೆ ನೆಲೆಸುವೆರ್.

ದಿನ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಪ್ರಮೀಳ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಬೋಡಾಪಿಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುವಲ್. ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಆಲ್ ಪಂಡ ಭಾರೀ ಪ್ರೀತಿ. ಆಲೆನ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡೇ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಲ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯಾಯಿನ ಪ್ರಕಾಶಗ್ ಆಲೆಡ ಪ್ರೀತಿ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ದಿನ ಕಳೆಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ ಬುಳೆಪುಂಡು, ಸಿನಿಮಾ ಪಾರ್ಕ್ ಪಂಡ್ದ್ ತಿರುಗೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್. ಈ ವಿಷಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಪೂರಾ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಕಡೆಕ್ ಇಲ್ಲಗ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪರೆ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಕಡೆತಕ್ಲಾ ಮದ್ಮೆಗ್ ಒಪ್ಪುವೆರ್.

ಪೂರಾ ಪೊರ್ಲುಡೇ ನಡಪುಂಡು. ಮದ್ಮೆದ ದಿನ ಪೂರಾ ನಿಘಂಟ್ ಆಪುಂಡು. ಮೊಕಲೆನ ಮದಿಮೆನ್ ತಪ್ಪಾವರೆ ಒರಿ ಖಳನಾಯಕೆ ಅಕಲ್ನ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡೇ ಉಪ್ಪುವೆ. ಆಯೆ ಸದಾಶಿವೆ ಪಂಡ್ದ್ ಮೊಕಲ್ನ ಪ್ರೀತಿಗ್ ಪುಳಿ ಪುಂಟುವೆ. ಪ್ರಕಾಶನ್‌ನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋದು ಎಂಕ್‌ಲಾ ಆಲೆಗ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ವಿಷಬೀಜ ಬಿತ್ತುವೆ. ಉಂದೆನ್ ನಂಬಿನ ಪ್ರಕಾಶನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಮದ್ಮೆನ್ ಉಂತಾವೆರ್. ಆಯನ ಪಂಡ ಸದಾಶಿವನ ಕೆಟ್ಟ ಕಣ್ಣ್‌ದ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಮೀಳನ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುದು ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಪ್ರಮೀಳನ್ ಪಡೆವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆ ಪುಟ್ಟುದು ಇಂಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಅಕಲ್ನ ಮದಿಮೆನೇ ಉಂತುದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪ್ರವೀಳನಲಾ ಪ್ರಕಾಶನಲಾ ಪ್ರೀತಿ ದೂರಾಪುಂಡು.

ಪ್ರಮೀಳಗ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ ಎದುರೆದುರ್ ತೂನಗ ಮಸ್ತ್ ಹಿಂಸೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಇಂಚಾದುಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ದಿನ ಪ್ರಕಾಶಗ್ ಬೇತೆ ಊರುಗು ವರ್ಗ ಆಪುಂಡು. ವರ್ಗ ಆದ್ ಪೋಯಿಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಮೀಳ ಮಸ್ತ್ ಕೊರಗೊಂದುಪ್ಪುವೊಲು. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗ್‌ಲಾ ಸರಿಯಾದ್ ಪೋಪುಜಲ್. ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ತುತ್ತಾಪೊಲು. ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್ ಮಸ್ತ್ ತರೆ ಬೆಚ್ಚೊಡುಪ್ಪುವೆರ್. ಛೆ! ಎಂಕುಲು ಊರು ಬುಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತ. ಅಂಚಿಡ್ ಊರು, ಇಲ್ಲ್, ತೋಟೊನುಲಾ ಕಳೆವೊಂಡ. ಇಂಚಿಡ್ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ನೆಮ್ಮದಿನ್ಲಾ ಕಳೆವೊಂಡ. ಎಂಚಿನ ಮಲ್ಪುನು? ಎಂಕ್ಲ ಪಡೆವೊಂದು ಬತ್ತಿನೆ ಈತ್ ಪಂಡ್ದ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಮಗಳೆನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಸೇರ್‌ಸಾದ್ ಅಲೆನ ಕಾಯಿಲೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ಪರೆ ತೂಪೆರ್. ಅಲೆನ ಮದ್ಮೆಗ್‌ಂದ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಪೂರಾ ಅಲ್ನ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಖರ್ಚಾಪುಂಡು.

ಪ್ರಮೀಳಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ದಿನೊಡ್ದು ದಿನ ಒಂತೊಂತೆ ಹುಷಾರಾವೊಂದು ಬರ್ಪೊಲು. ಪೂರ್ತಿ ಹುಷಾರಾಯಿಬೊಕ್ಕ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ ಮರಪರೆ ಮಾನಸಿಕವಾದ್ ರೆಡಿಯಾಪೊಲು. ಕ್ರಮೇಣ ಆಲ್ ದುಂಬುದಲೆಕ್ಕನೇ ಸರಿಯಾದ್ ಮಾನಸಿಕವಾದ್ ಗಟ್ಟಿಯಾಪಲ್. ಪ್ರಕಾಶನ್ ಪೂರ್ತಿ ಮದಪ್ಪುವಲ್. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಮಾತೆರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಉಪ್ಪುವಲ್.

ಮೊಕಲೆನ ಪ್ರೀತಿಗ್ ವಿಷಬೀಜ ಬಿತ್ತಿನ ಸದಾಶಿವಗ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಯೆ ಜೆತ್ತಿನಲ್ಪನೇ ಉಪ್ಪುವೆ. ಆಯಗ್ ದಿನೊರ್ದಿನ ರೋಗ ಉಲ್ಬಣ ಆವೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು. ಆಯಗ್ ತಾನ್ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತೆ ಪನ್ಪಿನ ಅಪರಾಧಿ ಭಾವನೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಮೂಡುಂಡು. ನನ ಯಾನ್ ಜಾಸ್ತಿ ದಿನ ಬದುಕುಜಿ ಸಯ್ಯೊಡ್‌ದುಂಬು ಪ್ರಕಾಶಗ್ ಆಯನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ತೆರಿಪಾದ್ ಬುಡ್ಪೆ.

ಪ್ರಕಾಶನ ಪೊಪ್ಪ-ಅಮ್ಮನ್ ಬರ್ಪಾದ್ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿನ್ ಅಕಲೆಡ ಪನ್ಪೆ. ಉಂದೆನ್ ತೆರಿನ ಅಕಲೆಗ್ ಪ್ರಮೀಳಗ್ ಮಸ್ತ್ ಅನ್ಯಾಯ ಮಲ್ತ ಪನ್ಪಿನ ಬೇಜಾರಾಪುಂಡು. ಸದಾಶಿವನ ಮಿತ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ಕೋಪ ಬರ್ಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ ಬಾಳ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪರೆ ತೂಯೆತ್ತ ಪಂಡ್ದ್... ಛೆ! ಎಂಕ್ಲಲಾ ದುಂಬು ಪಿರ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತ. ಪ್ರಮೀಳನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಡ ಕ್ಷಮೆ ಕೇನುವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಪ್ರಕಾಶಗ್‌ಲಾ ತೆರಿಪಾವೆರ್. ಪ್ರಕಾಶೆಲಾ ಬೇತೆ ಮದಿಮೆ ಆವಂದೆ ಪ್ರಮೀಳನ ನೆನೆಪುಡೇ ಕಾಲಕಳೆವೊಂದಿಪ್ಪುವೆ. ವಿಷಯ ತೆರಿನ ಪ್ರಕಾಶೆ ಊರುಗು ಬರ್ಪೆ. ಪ್ರಮೀಳನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋದು ದಾದಾನ ಒಂಜಿ ವಿಷಘಳಿಗೆ ಬೇತೆ ಆಪಿನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಮನಸ್ಸ್ ಸರಿಯಾಂಡ್ ನನಾಂಡಲಾ ನಮ ಒಂಜಿ ಆಕನಾ? ಪಂಡ್ದ್ ಪ್ರಮೀಳನ್ ಕೇನುವೆ. ಪ್ರಮೀಳ ಪಿರಜಾರುವಲ್. ಎಂಕ್ ಮದ್ಮೆ ಬೊಡ್ಚಿ ಯಾನ್ ಇಂಚೆನೇ ಉಪ್ಪುವೆ. ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್‌ನ ನಿರಲ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುವೆ ಪಂಡ್ದ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಸರಿಯಾದ್ ಬುದ್ಧಿ ಪಂಡ್ದ್ ಅಲೆನ್ ಮದಿಮೆಗ್ ಒಪ್ಪಿಸಾವೆರ್. ಕಡೆಕಾಂಡಲಾ ಪ್ರಮೀಳಗ್‌ಲಾ-ಪ್ರಕಾಶಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ದಿನ ತೂದು ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಬದ್‌ಕ್ ಸರಿಯಾಪುಂಡು. ಪ್ರೀತಿ ಅಮರವಾದುಪ್ಪುಂಡು.

ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುನ ಪೊಣ್ಣುಲು

ಕಣ ನಿಲಿಕೆ ದಿಂಜಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೊದ ಕನಕುಲು
ನಡಪುನ ನಡಕೆಡ್ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಪಜ್ಜೊಲು
ಕೈಟತ್ತಿ ಚೀಲೊಡ್ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟ್ ಬೀಡಿಲು
ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಮೊಕುಲು ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುನ ಪೊಣ್ಣುಲು

ಬ್ರೆಂಚಿಡ್ದ್ ಕೊನಪೆರ್ ಫಾಟ್ ಹಾಕುನ ಇರೆ ಪುಗ್ಗೆರೆ
ಅಟ್ಟಿಡ್ ದೀದ್ ಕತ್ತೆರುವೆರ್ ಇರೆನ್
ನೀರ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ಸುತ್ತುವೆರ್ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಬೀಡಿ
ತಿರ್ಗಾವೊಂದೇ ಉಲ್ಲೆರ್ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಅಕ್‌ಲೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಲೆಕ ॥ ಮೊಕುಲು ॥

ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ ಬೀಡಿ ಉಂಡತ್ತ ಫೈನ್
ಸರಿಯಾಯಿಜಿಂಡ ಮಾತ್ರ ಚಕ್ಕರ್‌ನ ಪಿರಿಪಿರಿ
ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿಂಡ ಇರೆ ಪುಗ್ಗೆರೆ ದುಂಬುದ ದಿನೊತ ಕಿರಿಕಿರಿ
ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಮೊಕುಲು...

ಕಟ್ಟ್‌ನಾತೆ ಬೂರುಂಡು ಪಾಸ್‌ಬುಕ್ಕುಗು ಲೆಕ್ಕ
ವೊರ್ಸೊಡು ಒರ ಮಾತ್ರ ಬೋನಸ್‌ದ ಕತೆ ಅಕ್ಕ
ಅವು ಮುಗಿದ್ ಪೋಂಡ ವಾರೊದ ಮಜೂರಿ ಮಾತ್ರೊ
ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಮೊಕುಲು...

ವಾರೊದ ಆಕೆರಿಗ್ ತಿಕ್ಕುನ ಮಜೂರಿಯೇ ಮೊಕ್ಲೆ ಜೀವ
ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಿ ಕೂಡ್ಲೆ ಅಂಗಡಿದ ಎಕೌಂಟುಗು ಪೋವ
ನಮನೊಟ್ಟುಗೆ ಉಲ್ಲೆರ್ ಅಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಡಿ, ಅತ್ತಿಗೆನಕುಲು
ಇಲ್ಲ್ ನಡಪುಡಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಮೊಕುಲು...

ದಿನೇಶ ಗೌಡ ಕೆ.

ದೇವರೆನ ತೀರ್ಮಾನ

ಪ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಬಯ್ಯದ ಕೋರ್ದ ಕಟ್ಟಡ್ ದೂದು ಕಟ್ಟ್‌ನ ಮಲ್ಲ ಗಂಟ್ ಪೆರಪ್ಪ ಕೈಕ್ಕ್ ಬರಂದೆ ಜಾರ್ದ್ ಪೋಯಿನ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ, ಲೆಕ್ಕೊಡ್ದ್ ಪೆಚ್ಚಿಗೆ ತೊಟ್ಟೆದ ಎಣ್ಣೆನ್ ದಿಂಜಾದ್ ಕಿಸೆ ಖಾಲಿ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಗೂಡಂಗಡಿದಾಯಡ ನನೊಂಜಿ ತೊಟ್ಟೆ ಕೊರ್ಲ‌ಂಬೇ ಪಂಡ್ದ್ ಕೇಣ್ದ್ ದುಡ್ಡು ಕೊರಂದೆ ಕೊರ್ಪುಜಿ ಪಂಡ್ದ್ ಆಯೆ ನಾಲ್ ಜನತ್ತ ಎದುರ್ಡೇ ಮೈಟ್ಟ್ ತೂ ಬರ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದಿ ದೆತ್ತಿನ ದುಃಖಿ. ಕೈಟೊಂಜಿ ಬೊಲ್ಪುಲಾ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಪರಡೊಂದ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆ ಜಾರಪ್ಪೆ. ಉಳಯಿ ಪೊಗ್ಗುನಾಗ ಸೂರ್ಪನಖಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಮುರಿಯೊ ದೀಡೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಬೊಡೆದ್ದಿ. 'ಅರಿ ಇಜ್ಜಿ. ಚಾದ ಪೊಡಿ ಇಜ್ಜಿ. ಈರೆಗ್ ಗಮ್‌ಜಾಲ್. ಊರಿಡೀ ಸಾಲ ಮಾಣ್ತ್‌ದ್ ಕೋರ್ದ ಕಟ್ಟಗ್ ಪೋಪರ್. ಕಂತ್ರಿ ಗಂಗಸರ ಮಾರುನಾಯನ ಇಲ್ಲಗ್ ತೂ ಬೂರ್ದ್ ಪೋವಡ್' ಇಂಚ ಭೂತದ ಪಾರಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರ್ಪ‌ಳೆಂದ್‌ದ್ ಎನಿಂಡ ಆಳೆನ ಇನಿತ್ತ ರಾಗೊ ಬೇತೆನೆ.

'ಆಪೆದಿಲ್ಲದ ನಕ್ಕುರಣ್ಣೆ ಜಾಗ್‌ದ ಆಳತೇಗ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೇರ್. ಬೊಡ್ಚಿ ಇನಿ ಆರ್ ಇಲ್ಲಾಳಿಜ್ಯೇರ್ ಪಂಡಲಾ ಹಟೊಟ್ಟು ಆಳತೆ ಮಾನ್ಪಾಯೇರ್. ಅವು ಪೆಲತ್ತಮರ ಆರೆಗೇ ಸೇರುಂಡಿಗೆ ಅತ್ತ. ಈರ್ನ ಕಂಡನಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಪನ್ಲೆಂದ್ ಆಳತೆಗ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ಪಂಡೇರ್. ಎಲ್ಲೆ ಜನ ಕನತ್ತ್ ಬೇಲಿ ಪಾಡ್ವೇರಿಗೆ' ಪಂಡಳ್ ಬುಡೆದ್ದಿ.

'ಉಂದಾ, ಅವು ಮಾಂತ ನಿಕ್ಕ್ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಬೋಡ್ಚಿ. ಅಂಜೊವು ಪನಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಂಚಿನ ವ್ಯವಹಾರ ಇತ್ತಿನಾವೇ. ಆತನಗ ರಕ್ಷಣೆ ಏರ್ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಲ? ಪೊಂಜೋವು ಅತ್ತ! ಒಯಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಇನಿ ಬೋಡ್ಚಿ. ರಾತ್ರಿ ಪರ್ದ್ ಪಾತೆರಿಯೇಂದ್ ಆಪುಂಡು. ಬೊಲ್ಪು ಆವಡ್. ಆ ನಕ್ಕುರಣ್ಣನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೇಣುವೆ ಮರ ಆಯಗ್ ಎಂಚ ಸೇರಿನೇಂದ್ ಪಣಡ್. ಆಳತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಕಾಸ್ ದೊರಿತ್ತ್‌ದ್ ನಮನ ಮರನ್ ಉಳಯಿ ಪಾಡೊಳೀಂದ್ ಆಯೆ ಎನಿಂಡ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೋಡಾಂಡ ಮುಗಿವಡ್, ಮರ ಆಯಗ್ ತಕ್ಕರ ಬುಡಾಯೆ' ಭೀಷ್ಮನ ಲೆಕ್ಕ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಣ್ತ್‌ದ್ ಮೀಸೆನೊರ ತಿರ್ಗಾಯೆ ಜಾರಪ್ಪೆ.

ಬೊಳ್ಪಾನೇಟಲ ಪಜೆಟ್ಟ್ ಪುರೆಳ್‌ನೆ ಅತ್ತಾಂದೆ ಜಾರಪ್ಪಗ್ ನಿದ್ರೆ

ಬತ್ತ್‌ನ್ನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಏತೋ ಕಾಲೊಡ್ದ್ ಆಯನ ಜಾಗೆಟ್ ಇತ್ತಿನ ಬರಿಕ್ಕೆ ಪೆಲಕ್ಕಾಯಿದ ಮರ. ಮುದೆಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ತರೆಮುಟ್ಟ ಏಪಲ ಪೆಲಕ್ಕಾಯಿ ಆಪುಂಡು. ಸೋಣ ಮುಟ್ಟಲ ಪಂರ್ದ್ ಒರಿಪ್ಪುಂಡು. ತಿಂದಿನಕ್ಲ್ ಭಾರೀ ರುಚಿತ್ತ ಪೆಲಕ್ಕಾಯಿಂದ್‌ದ್ ಪುಗರ್‌ವೆರ್. ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಅರಿ ಕನಯರ ಕಾಸೇ ಇಜ್ಜಾಂದಿಪ್ಪಗ ಇಡೀ ಪೆಲಕ್ಕಾಯಿ ಬೆಯಿಪ್ಪಾದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಕಾಲ ಕರಿನಾವುಲಾ ಉಂಡು. ಈ ಮರಕ್ಕ್ ಕಮ್ಮಿ ಪಂಡಲ ಮುನ್ನೂದು ವರ್ಸ ಆವು. ಕೊಯಿಪ್ಪಾಂಡ ಅರ್ಧ ಕೋಲ್‌ದ ಪಲಾಯಿ ಬರು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮರ ಕೊಯ್ಯುನ ಪೊರ್ಬುಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಅಪಗನೇ ಜಾರಪ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆ, 'ಜೂವೊನಾಂಡಲ ಕೊರ್ವೆ ಪೊರ್ಬುಲೆ ಮರಕ್ಕ್ ಗಡಿ ಪಾಡಾಯೆ' ಪಂಡ್‌ದ್.

ಆತ್ ಪ್ರೀತಿದ ಪೆಲತ್ತಮರ ನಕ್ಕುರಗ್ ಸೇರಿಯರ ಜಾರಪ್ಪೆ ಎಂಚ ಬುಡುವೆ? ಒರಿಯೇ ದನಿಕ್ಕ್ ಸೇರ್‌ನ ಜಾಗೆ ಇರ್ವೆರೆನವು. ಧನಿಕ್ಲ್ ಇಪ್ಪಾಗ, 'ಸತ್ಯ ಪನ್ಪುಂಡ ಪೆಲತ್ತಮರ ನಕ್ಕುರನ ಜಾಗೆಗ್ ಸೇರುಂಡು. ಆಂಡ ರಾಮ ದೇವೆರೆನ ಕಾಲೊಡ್ದೇ ಅಯಿಡ್ದ್ ಪೆಲಕ್ಕಾಯಿ ದೆತ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪುನ ಜಾರಪ್ಪನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲ್. ಅಂಚಾದ್ ಆಯಗೇ ಇಪ್ಪಡ್ ಆವಂದ?' ಕೇಣ್‌ದಿತ್ತೇರ್‌ಗೆ.

ನಕ್ಕುರೆ ಮರತ್ತ ಸುದ್ದಿಗ್ ಪೋವಂದೆ ಇತ್ತೆ. ಆಂಡ ಕರಿನ ಅಂಗಾರೆದ ಕೋರ್ದ ಕಟ್ಟಡ್ ಒಂಜಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಆಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಗೆಂದಗಿಡಿ ಕೋರಿ ಕಾದು ಪನ್ಪುನ ಧೈರ್ಯೊಡು ನಕ್ಕುರೆ ಅಯಿತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ನೂದ್ ರೂಪಾಯಿ ದೂದು ಕಟ್ಯರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಿಸೆಕ್ಕ್ ಕೈ ಪಾಡ್ನಾಗ ಕಿಸೆ ಖಾಲಿ. ಮರ್ಯಾದಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಎದುರಿಡಿತ್ತಿನ ಜಾರಪ್ಪಡ ಸಾಲ ಕೇಂಡೆ. ಜಾರಪ್ಪಗ್ ಕೊರ್ತುವೊಳಿ. ಬಿರ್ಸತ್ತಿಗೆ ಪಾತೆರಿಯೆ. 'ಕಿಸೆಟ್ಟ್ ಕಾಸ್ ದಾಂತಿನಾಯೆ ವಾ ಮಲ್ಲಸ್ಥಿಕೆಗ್ ದೂದು ಕಟ್ಟೊಡು? ಎನನ್ ತೂಲ, ಕಿಸೆಟ್ಟ್ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿ ದಾಂತೆ ಇಲ್ಲೇ ಪಿದಾಡಾಯೆ. ನಟ್ಟು ಪರ್ದೆಸಿಗ್ ದೂದು ಕಟ್ಟುನ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ ದಾಯೆಗ್?' ಕೇಂಡೆ.

ಮಲ್ಲ ತೂ ಪತ್ಯರ ಎಲ್ಯ ಕಿಡಿ ಯಾವುಂಡು. ನಕ್ಕುರೆಲ ಟೈಟಾದ್ ಇತ್ತೆ. 'ನಿನ್ನ ಮರ್ಯಾದಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಲ್ಪ ದಾಯೆ ಬಗುಳುವ? ಎಂಕ್ ಗೊಂತಿಜ್ಯ ಅವು? ನಿಕ್ಕ್ ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ಪವಂದೆ ಕುಲ್ಲುವೆಂದ್ ಎನಿಯಡ. ಎನ್ನ ಇಲ್ಲ ಬದ್ಕ್ ಮಾರ್ದ್ ಪೋಂಡಲ ಬುಡಯೆ' ಪಂಡ್‌ದೇ ಕೋರ್ದ ಕಟ್ಟದ ಕಳಡ್ದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದಿತ್ತೆ.

ಈ ಸಂಗತಿದ ಬೆರಿಕ್ಕೇ ನಕ್ಕುರೆ ಜಾಗನ್ ಅಳತೆ ಮಾಣ್ಪಾದ್ ಜಾರಪ್ಪನ ಪೆಲತ್ತಮರ ಎನ್ನ ಜಾಗಗ್ ಸೇರುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಾರ್ದ್ ಬುಡಿಯೆ. ಮಯಮಯ ಬೊಳ್ಪಾನಗನೇ ಜಾರಪ್ಪೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ನಕ್ಕುರನ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಸೀದ ಪೋಯೆ. ಅಪಗ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನ ನಕ್ಕುರೆ ಆಯನ್ ತೂಂಡಲಾ ತೂಪಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಕಿದೆಕ್ಕ್ ಪೋದು ಬೋರಿಳೆಗ್ ಸಾಲ್ ಸೂಡಿ ಬೈ ಕುಡ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ. ಜಾರಪ್ಪೆನೇ ಪಾತೆರ್ಪಾಯೆ. 'ದಾದ ನಕ್ಕುರಣ್ಣ, ಎನ್ನ ಜಾಗನ್ ಅಳತೆ ಮಾಳ್ಪಾಯಗೇ. ಯಾನಿ ಇಜ್ಜಾಂದಿಪ್ಪಗ ಎಂಚ ಜಾಗ್‌ಗ್ ಕಾರ್ ದೀಡಿಯ. ಯಾನ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಡ್ತುದುವೆ ಗೊಂತುಂಡ?' ಜೋರಾದ್ ಕೇಂಡೆ.

'ಎನ್ನ ಮರತ್ತ ಗಡಿ ಗುರ್ತು ಮಾನ್ಪಿಯರ ನಿನಡ ದಾಯೆಗ್ ಕೇನೊಡು? ಕತ್ತಿ ನಿನ್ನ

ಇಲ್ಲದ ಒಚ್ಚಿಡ್ ಕೂಟುಂಡ ಮಾಂತ್ರ ಪರಿಪ್ಪುನೆ ಅತ್ತ್. ಎನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಕತ್ತಿಗ್‌ಲಾ ಪರ್ತೆ ಉಂಡು' ಪಂಡೆ ನಕ್ಕುರೆ.

'ಆಣ್ ಮಗೆ ಅಂದಾಂಡ ಮರನ್ ಉಳಾಯಿ ಪಾಡೊನ್ಲ ತೂಕೊಗೆ' ಜಾರಪ್ಪೆ ಸವಾಲ್ ಪಾಡ್ಯೆ. 'ಜೂವೊ ಒಂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮರೊನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮನ್ಪಂದೆ ಬುಡಯೆ' ಪಂಡ್ದ್ ನಕ್ಕುರೆ ಎದುರ್ ಪಂಡೆ.

ಮರತ್ತ ಸ್ವಾಧೀನಗ್ ನಕ್ಕುರೆ ವಕೀಲೆರೆ ಕೈತ್ತಾಳೆ ಪೋದು ಜಾರಪ್ಪಗ್ ಓಲೆ ಕಡಪುಡ್ಯೆ. ಓಲೆ ಓದುದು ಜಾರಪ್ಪನ್ ಮನಿಪ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಯರ ದೋಸ್ತಿಲು ಬುಡ್ಜ್ಯೆರ್. ಮಂಗಲೆಕ್ಕ ಓಲೆನ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಡ. ಈಲ ವಕೀಲೆರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋಲ. ಅಕ್ಲ್ ಮನಸ್ಸ್ ಮಾಣ್ತ್‌ಂಡ ಕತ್ತೆದ ಬಂಜಿಡ್ ಎರ್ಮೆ ಪುಟ್ಟುನೇಂದ್ ಸಾಧಿಸಾವೇರ್. ಬುಡೊಡ್ಚಿ ಬುಡೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್ದ್ ಉಮೇದ್ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಅರೆವರ ಮಾಂತೇರ್ ಸೇರಿಯೆರ್. ಪರಿಯರ ನಕ್ಕುರೆ. ಜಾರಪ್ಪೆ ಮಾಂತ್ರ. ಆ ಸರ್ತಿ ಪೆಲತ್ತ ಮರಟ್ಟ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ ಲೆಕ್ಕ ಗುಜ್ಜೆ ಬುಡುಂಡ್. ಓಲಂಡಲ ಮರ ನಕ್ಕುರಗ್ ಸೇರೊಡೂಂದಾಂಡ ಆಯನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅವು ದಕ್ಕಿಯರ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕರ್ಗಾಣ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಮರಕ್ಕ್ ಬಡತ್ತ್‌ದ್ ಗುಜ್ಜೆನ್ ಕಳ್ಳಿಗೆನ್ ಪೂರಾ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡಿಯೆ ಜಾರಪ್ಪೆ. ಯಾನ್‌ಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಯರ ಬಲ್ಲಿಂದ್‌ದ್ ನಕ್ಕುರೆ ನಾಲ್ ಗೆಲ್ಲ್‌ನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡಿಯೆ. ಆಯಿತ್ತ ವಿಷಯೊಡು ಅಕ್ಕಲ್ಲೆಗೇ ಹೊಯಿಕಯಿ ಲಡಾಯಿ ಆಂಡ್. ಪಗೆತ್ತ ಪುಗೆ ಮಾಂತ್ರ ಕಬಿಯೊಂದೇ ಪೋಂಡು.

ಈ ಲಡಾಯಿಡ್ದಾವರ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಯಿನ ಜಾರಪ್ಪನ ಬುಡೆದಿಗ್. ಬೆಂದಿನ್ನೆನ್ ಮಾಂತಲ ಕೋರ್ದ್ ಕಟ್ಟಡ್ ಖಾಲಿ ಮಾಣ್ತ್ಂದಿತ್ತಿನ ಕಂಡನ್ಯಡ್ದಾವರ ಸಂಸಾರ ತೂಕುನ್ನೇ ಬಂಗೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಕ್ಕ ಪೋದು ಕೇಂಡ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತೆಲಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ತತ್ವಾರ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿಂಡ ಒಂಜಿ ಪಾವು ನಿಂಗಾಲ್ ನಾಂಡಲಾ ನಕ್ಕುರನ ಬುಡೆದ್ದಿ ಕೊರಂದೆ ಇಪ್ಪಯಳ್. ಅಪಗಪಗ ಅಲ್ಪ ನಟ್ಟೆದ ಕಾಯಿಯೋ ಬೇತೆ ದಾನೇಂಡಲ ಉಂಡಾಂಡ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಪನೀತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರುವಳ್. ಜಾರಪ್ಪನ ಬುಡೆದ್ದಿ ಆಯಿತ್ತ ಋಣನ್ ಬಾಕಿ ಮಲ್ಪಂದೆ ಆಲೆಗ್ ಬಜಾವುಗೊ ಗೊಬ್ಬರ ದೆಪ್ಪಿಯರನೂ ಪನಂದೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೂಡೊಂದಿತ್ತಳ್.

ಇತ್ತೆ ಒರಿಯನ ಇಲ್ಲಗ್ ನನೊರಿ ಕಾರ್ ದೀವಂದಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಂಡ್. ಆ ಜಾರಪ್ಪೆ ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಮಂತ್ರಾದಿಳೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನಕ್ಕುರನ ಮಿತ್ತ್ ಮಾಟ ಮಲ್ಪಾತೆಗೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಕ್ಕುರನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಏರೋ ಸುರಿಯೇರ್. ಆಯೆ ನನೊರಿ ಮಂತ್ರಾದಿನ್ ತೂದು ಅಕ್ಲೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿದ ಮಾಟ ಆವೊಡೂಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ. ನಕ್ಕುರನ ಬೋರಿ ಬರೆಡ್ದ್ ಬೂರ್ದ್ ಕಾರ್ ಪೊಲಿಂಡ್. ಅವು ಎನ್ನ ಮಾಟದ ಫಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜಾರಪ್ಪಗ್ ಕುಶಿ ಆಂಡ್. ಜಾರಪ್ಪನ ಬುಡೆದಿಗ್ ಚಿಕುನ್‌ಗುನ್ಯ ರೋಗ ಜೋರಾಂಡ್. 'ಜ್ವರ ಜೋರಾವಂದೆ ಇಪ್ಪುವ ಯಾನ್ ಆತ್ ಗಟ್ಟಿದ ಮಂತ್ರಾದಿಳೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದೆ' ಪಂಡ್ದ್ ನಕ್ಕುರೆ ಮೀಸೆ ತಿರ್ಗಾಯೆ.

ಮರತ್ತ ಕೇಸ್ ಬಿಗಿಯೊಂದು ಪೋಂಡು. ಜಾರಪ್ಪೆ ಕಂತ್ರಿ ಗಂಗಸರ ದೆಪ್ಪುವೆ

ಪಂಡ್‌ದ್ ನಕ್ಕುರ ಅರ್ಜಿ ಪಾಡಿಯೆ. ಪೊಲೀಸ್‌ದಕ್ಲ್ ಆಯನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋದು ಮನ್ತಿನ ಪೂಜೆಡ್ ನಾಲ್ ದಿನ ಲಕ್ಕಿಯರನೇ ಆಯಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚನೇ ನಕ್ಕುರೆ ಮರ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಕೊಯ್ತ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ್‌ದಡಿಟ್ಟ್ ಕವುಂತುದೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗ್ ಅರ್ಜಿ ಪೋಂಡು. ನಕ್ಕುರೆ ಪೆಟ್ಟೊಂಜಿ ತಿನ್ತಿಜೆ – ಬಾಕಿಮಾಂತ ಆಂಡ್. ನಕ್ಕುರನ ನಾಯಿಗ್ ಜಾಲ್‌ಗೆ ಬತ್ತಿನ್ನೈಕ್ ಆಯಿತ್ತ ಕಾರ್‌ಗ್ ಜಾರಪ್ಪೆ ಕತ್ತಿ ಆಡಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಾರ್ ತುಂಡು ಮಾನ್ತೆ, ನಕ್ಕುರೆ ವಿಷ ದೀದ್ ಜಾರಪ್ಪನ ಪುಚ್ಚೆನ್ ಕೆರ್‌ದೇ ಬುಡಿಯೆ.

ಒಂಜೈೇ ಮೆಗಿ, ಪಲಯ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತಿನಕ್ಲ್ ಕೌರವ ಪಾಂಡವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ಆಯೆರ್. ಮರ್ತ ಕೇಸ್ ಇನಿ ಮುಗಿವು, ಎಲ್ಲೆ ಮುಗಿವು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಕ್ಕುರೆ ಪ್ರತಿ ವಾಯಿದೆಗ್‌ಲಾ ವಕೀಲೆರ್ ಕೇಣ್ಣ ಕಾಸ್ ಖರ್ಚಿಗ್ ಕೊರುವೆ. ಮರ ಕೈ ತಪ್ಪರ ಬಲ್ಲಿ, ಮರ್ಯಾದಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜಾರಪ್ಪೆಲ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಣ್ತಿಜ್ಯೆ. ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೀಡಿನ ಕಾಸ್ ಕರ್ಪೂರದ ಲೆಕ್ಕ ಕರಾಂಡಲಾ ನಕ್ಕುರೆ ಬುಡಿಯರ ತಯಾರಿತ್ತಿಜೆ. ಅರ್ಧಗ್ ಬುಡುಂಡ ನಾಚಿಕೆಗೇಡ್ ಅತ್ತ? ವಕೀಲೆರ್‌ಲಾ, 'ಕಾನೂನು ಪೂರಾ ನಿನ್ನ ಕೋಡಿಗೇ ಒಂದೊಂಡು ಉಂಡು. ತೀರ್ಪು ಆಯರ ಮಾಂತ್ರ ಬಾಕಿ ಪನ್ಪೆದೆರ್' ನಕ್ಕುರಗ್. ಜಾರಪ್ಪನ ವಕೀಲೆರ್, 'ಬ್ರಹ್ಮೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮರ ನಿನ್ನ ಕೈತಪ್ಪುಜ್ಜಿ ಪೋಡಿಯಡ' ಪಂಡ್ದ್ ಧೈರ್ಯ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಇತ್ತಿ ಕಾಸ್ ಕರಾಂಡ್. ಸಾಲದ ಕೈತಾಲ್ ಪೋವಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸಾಲೊಲ ಆಂಡ್. ಪ್ರತಿವಾಯಿದೆಗ್‌ಲಾ ಕೇಸ್‌ದಾಡೆಗ್ ಪೋಪುನ ಸಂಭ್ರಮೊಡು ಮರಿಯಾಲಡ್ ತೋಟಗ್ ಪೊರ್ತ್‌ಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಮರ್ದ್ ಹಾಕವರೆ ಆವಂದೆ ಉರುವೆ ಇತ್ತಿನಾವ್ ತಾಳ್‌ದೇ ಪೋಂಡ್. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕಂಡ ಸಾಗುವಳಿಗ್ ಒರಿಯಾಗೊರಿ ಗೊಬ್ಬರ ತುಂಬಿಯರ, ನೇಜಿ ನಡಿಯರ, ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಯರ ಸಹಾಯ ಆವೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಎರುಲಾ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಅಂಚಾದ್ ಭೂಮಿದಪ್ಪೆ ವಂಚನೆ ಮನ್ಪಂದೆ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಳ್. ರಡ್ಡ್ ಸಂಸಾರೊಲಾ ಸುಖೊಟ್ಟಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಇತ್ತೆ ಕಂಡ ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ರಾತ್ರಿ ಒರಿಯನ ಇಲ್ಲ್‌ಳ್ ಬಾಲೆ ಬುಲ್ತುಂಡ ದಾನೇಂಡ್ ಬಾಲೆಗ್? ಕೇಣೊಂದು ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಬರಂದೆ ಇಪ್ಪಯೇರ್. ಅಂಚಿನಲ್ಪ ಕಷ್ಟ್‌ದ್ ಕೆರ್‌ಂಡ ಕೇಣಂದಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾದಿಟ್ ಎದುರಾಂಡ ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಸೂತ್ತ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಂದಿವೇರ್. ಕೋರ್ಟು ಕಟ್ಟೆಡ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಆನಾಗ ಪಿಲಿತ್ತ ಲೆಕ್ಕ ಅಮೆದ್ದುವೇರ್. ಆಂಡಲಾ ರಡ್ಡ್ ಇಲ್ಲಾಳ್‌ದ ಪೊಂಜೊವುಗುಲ ಒರ ಕೇಸ್ ಮುಗಿಂಡ ಯಾವು ಪನ್ಪಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಇಂಚ ಇಪ್ಪಗ ಒಂಜಿ ದಿನ ಮುಗಲ್ ಕಬಿದ್ ಕತ್ತಲೆ ಆಂಡ್. ಗುಡುಗುಡು ಪಂಡ್ದ್ ಗಾಳಿದ ಒಟ್ಟ್‌ಗೇ ಬರ್ಸಲಾ ಸುರುವಾಂಡ್. ಅಂಚಿನ ಬರ್ಸ ಮರಿಯಾಲಡ್‌ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಊರೇ ಮುರ್ಕುಂಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಜಾರಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್‌ದುಳಯಿ ಮುರುಂಟ್‌ದ್ ಕುಳ್ಳ್‌ದಿತ್ತೆ. ಆತನಗ ಜಾಲ್‌ಡ್ದ್ ಏರೋ 'ತಮ್ಮಲೇ' ಪಂಡ್ದ್ ಲೆತ್ತಿನ ಕೇಣ್‌ಂಡ್. ಪಿದಾಯಿ ತೂನಗ ನಕ್ಕುರನ ಮಗೆ. ಬರ್ಸಗ್ ಚಂಡಿ ಪುಂಡಿ ಆದಿತ್ತಿನ ಆಯನ್

ತೂದು, 'ದಾಯೆ ಬತ್ತ ಜಾಲ್‌ಗ್'? ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನೊಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿತ್ತೊಂದೇ ಜಾರಪ್ಪ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಲಾಯಿತ್ತೆ. ಆತನಗ ಆತನ ಬೆರಿಯೆ ನನೆದ್ ಚಂಡಿಯಾಯಿನ ಜಾರಪ್ಪನ ಮಗಲ್ ಇತ್ತಳ್. 'ಅಮ್ಮೆರೇ, ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಕಾರ್ ಜಾರ್ದ್ ಬೊಳ್ಳಗ್ ಬೂರಿಯೆ. ಆತನಗ ಇಂಚೈ ನೀರ್‌ಗ್ ಲಾಗಿದ್ ಮೀಂದ್‌ದ್ ಎನನ್ ಮಿತ್ತ್ ಕನತ್ತೆ. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಸೈತ್‌ದೇ ಪೋತುವೆ. ಆಯಗ್ ದಾಯೆಗ್ ನೆರ್ಪರ್? ನಿಕ್ಲ್ ಏರಂಡಲಾ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಬತ್ತಾರ'? ಕೇಂಡಳ್.

ನಕ್ಕುರನ ಮಗೆ ಬೇತೆ ದಾಲ ಪನಂದೆ ಮೆಲ್ಲ ಪೋವರ ಸುರು ಮಾಣ್ತೆ. ಆತನಗ ಭಾರೀ ಮಲ್ಲ ತೆಡಿಲೊಂಜಿ ಬತ್ತಂದ್ ಜಾರಪ್ಪನ ಕೇಸ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಪೆಲತ್ತ ಮರಕ್ಕ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ಜಡಿಗುಟ್ಟಿ ಬರ್ಸಗ್‌ಲಾ ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ಧಗಧಗ ಪಂಡ್ದ್ ಇರೆ ಪೂರ ತಾಳ್‌ದ್ ಬತ್ತಲೆಯಾದ್ ಉಂತುಂಡು.

ಈ ದೃಶ್ಯೊನು ಜಾರಪ್ಪೆ ತೂಯೆ. ತೂವೊಂದೇ ಉಂತಿಯೆ. ಬರ್ಸ ನಿಧಾನವಾದ್ ಉಂತ್‌ಂಡ್. ಪೊತ್ತ್‌ನ ಮರನ್ ತೂದು ಏತೋ ಪೊರ್ತ್ ಜಾರಪ್ಪೆ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಉಂತ್‌ದೇ ಇತ್ತೆ. ಬರ್ಸ ಬುಡಿ ಬೊಕ್ಕ ನಕ್ಕುರೆ ಇಲ್ಲಾಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಾಗ ಜಾರಪ್ಪೆ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತ್‌ದಿತ್ತೆ. ಆಯನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪೊದು ಕಣ್ಣನೀರ್. ಆಂಡಲಾ ನಕ್ಕುರೆ ಕೇಂಡೆ, 'ಪೆಲತ್ತ ಮರ ಎನ್ನ ಕೋಡಿಗ್ ತೀರ್ಮಾನ ಆಪುಂಡೂಂದ್ ತೆರಿದ್ ದಮ್ಮಯ ಪಾಡಿಯರ ಬತ್ತಾನ?'

'ನನ ಒಲ್ಪದ ತೀರ್ಮಾನ ನಕ್ಕುರಣ್ಣ? ಅವು ಎಂಕ್‌ಲಾ ಅತ್ತ್, ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ದೇವೆರೇ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊರಿಯೆರ್. ನಂಕ್ ಈತ್ ವರ್ಸ ನಿಷ್ಠುರ ಕಟ್ಟೊಂದು ಒದ್ದಾಡ್‌ನ ಗತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ನಮ ಜೋಕ್ಲೆನ ಬುದ್ಧಿ ತೂದಾಂಡಲಾ ಪಗೆನ್ ಈಡೆಗೇ ಉಂತಾಕ ಆವಂದ?' ಜಾರಪ್ಪೆ ಆನಿ ನಡತ್ತಿನ ಕತೆನ್ ಪೂರ ಪಂಡೆ.

ನಕ್ಕುರೆ ಮೆಲ್ಲ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜಾರಪ್ಪನ್ ಅರ್ಕ್‌ದ್ ಪತ್ತಿಯೆ. ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಕನನೀರ್‌ದ ಪನಿಟ್ಟ್ ಆಯನ ಮೆಯಿನ್ ಪದಂತ್‌ದ್ ಬುಡಿಯೆ.

ಕಡೆಮುಟ್ಟ

ಕಾಸ್ ಕೊರುಂಡಾ ಖರ್ಚಾಪುಂಡು!
ಬಂಗಾರ್ ಕೊರುಂಡಾ ಲಾಕರ್
ಸೇರುಂಡು!
ಬರವು ಕೊರುಂಡಾ
ಕಡೆಮುಟ್ಟ ಇಪ್ಪುಂಡು!

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬೋಳೂರು

ಪೂರಾ ಬಂಜಿಗಾತ್ರ....!

ಎಸ್.ಜಿ. ಕುರ್ಯ

ಉಂದು ನಿನ್ನ ಬಂಜಿಯಾ ಅತ್ತ್ ಎರ್ಮೆದ ಕಂಜಿಯಾ...? ಇಲ್ಲಾಡ್ ಜೋಕ್ಲು ಸರೀ ಮೂಕುಮುಟ್ಟ ತಿಂದ್‌ದ್ ನನಲಾ ಬೋಡು... ನನಲಾ ಬೋಡು... ಪಂಡ್‌ದ್ ರಚ್ಚೆ ಪತ್ಯೆರ್ಡ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಒಂತೆ ಜೋರುಡೆ ಕೇನುನು ಇಂಚ...! ನರಮಾನಿಯಗ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್, ಕಿರ್ಮಿ, ಕೀಟಲೆಗ್ ಬಂಜಿಯೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಎಂಚಿನಾತು?

ಇಂಚ ನಮ ದಿನಾಲ ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತು ಇಜ್ಜಿಡ, ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆ ತಿನಿಯೆರೆ-ಪರ್ಯೆರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಾ? ಬಂಜಿಯೇ ಇಜ್ಜಡ ತಿನ್ನಿನಾಂಡ್ಲಾ ಎಯಿನ? ತಿಂದಿನವು ಪೋಪಿನಾಂಡ್ಲಾ ಓಡೆಗ್? ಬಂಜಿ ಇಜ್ಜಿಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂಚಿನಾತು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ಪಿಯರ್ಲ್ನೇ ಆಪುಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಬಂಜಿ ಇಜ್ಜಾಂಡ ತರೆ ಎಂಚ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುಂಡು ಪನ್ಲೆ? ಬಂಜಿ ಇಜ್ಜಿಡ ನರಮಾನಿಯಗ್ ಸುರ್ಪೊ ಇತ್ತುದುವಾ?

ಜೋಕ್ಲು ತಿಂದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಹಠ ಮಲ್ಪುವ, ಅರಬಾಯಿ ಕೊರ್ಪ. ಬೊಚ್ಚು ಬಾಯಿದ ಅಜ್ಜೆರೋ (ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪೋಡಿವೆರ್), ಅಮ್ಮನನೇ ಕಾರ್ಬಾರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಇಲ್ಲದ ಯಜಮಾನೆ ಯಾನ್ ಪನ್ಪಿನ (ದಾಖಲೆಲೆಡ್ ಮಾತ್ರ!) ಅಮ್ಮೆರ್ ಕಣ್ಣ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜೋರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಬಂಜಿ ದುಂಬು ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್ ನನ ಓಡೆಗ್ ತಿನ್ಪ ಬಂಜಿ ಪುಡಾವುಂಡು ತೂಲಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಚ್ಚೆರಿಕೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪುರಾಣದ ರಕ್ಕಸೆರ್‌ನಾಕ್ಲೆಗ್ ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ. ಭೀಮೆ ಪಂಡ ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿದಾಯೆ (ಭೀಮನ ಬಂಜಿಗ್ ಕಾಯಿತ್ತಿ ಮರ್ದ್‌ಗೆ). ಆಂಡ ನಮೊ ಆಯನ್ ಏಪ ತೂತ ಪನ್ಲೆ? ಬಕಾಸುರನ ಆ ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿಗ್ ಏತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಯಾವುಜಿಗೆ? ರಾವಣನ ಬಂಜಿಲಾ ಮಲ್ಲೆನೇ ಇಪ್ಪೊಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನುಡಿಗಟ್ಟ್ ಉಂಡು ತೂಲೆ ರಾವಣನ ಬಂಜಿಗ್ ಅರೆಕಾಸ್‌ದ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಪಂಡ್‌ದ್!

ಕೆಲವೆರ್ ಬೆರಿಕ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಬಂಜಿಗ್ಲಾ ಬೀಸತ್ತಿ ಪಾಡುವೆರ್. ಗಣಪತಿ ದೇವೆರ್ನ ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ. ಅವು ತಿರ್ತ್ ಬರಾಂದಿಲೆಕ್ಕ ಉಚ್ಚುದ ಬೆಲ್ಟ್ ಕಟ್ಟೊಂದೆರ್. ಮದ್‌ಮೆ ಆಯಿ ಪೊಣ್ಣೊಜವೆಲೆನ ಬಂಜಿ ತೂದ್ ನೆರೆಕರೆದಾಕ್ಲು ಕೇನುವೆರ್ ಏತ್ ತಿಂಗೊಳು? ಅವ್ವೇ ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ ಇತ್ತಿ ಆಣ್ಣೊಜವೆನಾಕ್ಲೆಡಲಾ ಕೆಲವೆರ್ ಕುಸಾಲ್‌ಗೆ ಕೇನುವೆರ್ ಅಂದಯೆ ಈರ್ನ ಬಂಜಿಗ್ ಏತ್ ತಿಂಗೊಳು?

ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಮೆಗ್ ದುಂಬೇ ಬಂಜಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲಾಡ್, ಊರುಡ್ ಪೂರಾ ಕಟಿಪಿಟಿ ಕೇಣೊಡಾ? ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಮದ್ಮೆಗ್ ದುಂಬೇ ಬುಡಿ, ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಜೋಕ್ಲೆಗೇ ಬಂಜಿ ಬರ್ಪಿನ ಕಲಿಗಾಲ ಉಂದು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪೂರಾ ಪರ್ದೇಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿಗ್ ಆರಾವೊಂದುಂಡು. ನನೊಂಜಿ ದಿನ ಕಣ್ಣ್, ಕೆಬಿ, ಮೂಂಕುಗಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಬಂಜಿಗ್ಲಾ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಸ್ಪೆಶಲಿಸ್ಟ್‌ನಾಕ್ಲು ಬರುವೆರ್. ತನ್ನ ಬಂಜಿ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಇಲ್ಲಾಡುಪ್ಪುನಾಕ್ಲೆನ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾಯರಗಾತ್ರ ನರಮಾನಿ ಏತ್ ಪೂರಾ ವೇಷ ಪಾಡ್ವೆ, ನಾಟಕ ಮಲ್ಪುವೆ, ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಸೋಪುವೆ-ಗೆಂದುವೆ, ಮಾನಮರ್ಯಾದಿ ಕಲೆವೊಣುವೆ, ಬಂಜಿಗ್ ಬೋಡಾದ್ ನರಮಾನಿ ದಾದ ಪೂರಾ ಬೊಡ್ಡಿನ, ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನೊಡಾ? ಬಂಜಿ ದಿಂಜುಂಡು, ಖಾಲಿಯಾಪುಂಡು, ದಿಂಜುಂಡು ಖಾಲಿಯಾಪುಂಡು ಚಕ್ರ ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುಂಡು.

ಬಂಜಿಡ್ಲಾ ಏತೇತ್ ನಮೂನೆಯೆ? ಡೊಳ್ಳು ಬಂಜಿ, ಕುದ್ಪೆ ಬಂಜಿ, ಗುರ್ಕೆ ಬಂಜಿ, ಪೊಟ್ಟು ಬಂಜಿ, ಡುಕ್ರು ಬಂಜಿ, ಚಟ್ಟೆ ಬಂಜಿ... ಇಂಚ ಮಾತಾ ಬಂಜಿಲುಳ್ಳ. ಬಂಜಿನಾಳೆಗ್ ಬಯಕೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗೊಳುಡ್ದ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಜಾಗ್ರತೆ ಇನಿತ ದಿನೊಟು ಪೆದ್ದುನೆಟಲಾ ಮುಗಿಪ್ಪುಜಿ. ದಮ್ಮಯ್ಯ ಬಂಜಿಗೊಂಜಿ ಹಾಕಡೆಣ್ಣಾ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಬಡವೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೆಲವೆರೆನ ಬಂಜಿ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಅಂಟೊಂದುಪ್ಪುಂಡುಗೆ (ಪಂಡ ಆತ್ ಸಪುರ ಉಪ್ಪುವೆರ್!) ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿದಾಯೆ ಬಂಜೆ, ಬಂಜೆಲು ಪಂಡ ನನಲಾ ಬೋಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಪೊಣ್ಣೊಜ್ಜು, ಬಂಜೆಲೆ ಪಂಡ ಬಕಾಸುರನ ಲೆಕೊಂತ್ತಿ ಅಣ್ಣೊಜ್ಜು. ಬಂಜಿದ ವಿಸಯೊ ಪಂಡಿನಾತ್ ಮುಗಿವುಜ್ಜಿ. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ನನೊರಿಯನ ಸೀರೆ, ಪದ್ದೆಯಿ, ಪೊಸ ಇಲ್ಲ್, ಕಾರ್ ತೂಯಿಸಾತಿಗೆ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತುನಿ, ಉರಿಪುನಿ ಜಾಸ್ತಿ (ಪೊಂಜೆವೆಲೆಗ್ ಜಾಸ್ತಿ ಪನ್ಪೆರ್!) ಬಾಲೆ ಮರ್ಗ್‌ದ್‌ ಬಂಜಿ ಒಯ್ತೋಂದ್ ಪೋಪಿನ ಬಂಜ ಆಂಡಲಾ ಐತ ಪೊರ್ಲು ಬೇತೆನೆ. ಕೆಲವೆರೆಗಂತೂ ಬುಡೆದಿನ್, ಕಂಡನಿಯನ್, ನೆರೆಕರೆದಾಕ್ಲೆಗ್ ನೆರ್ಜಿಂಡ ಬಂಜಿ ಕರಾವುಜ್ಜಿ ತಿಂದಿನ ನುಪ್ಪು ಬಂಜಿಗ್ ಪತ್ತುಜ್ಜಿ.

ಜೋಕ್ಲೆಗಂತೂ ಶಾಲೆಗೆ ಪೋವೆರೆ, ಕೆಲ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಆಫೀಸ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಂಜಿ ಕುತ್ತುನಿ ಜೋರು. ಬೊಕ್ಕ ಗುಟ್ಟುಡ್ ಬಂಜಿ ಬತ್ತ್‌ಡ ಬಂಜಿ ದೆಪ್ಪುನಿ / ಬಂಜಿ ಕರಪಾವೆರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಕ್ಲಿನಿಕ್, ಅವ್ವೇ ಬೇಲೆದ ಡಾಕ್ಟ್ರನಾಕ್ಲ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಸರೀ ನೆರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತಪ್ಪಾಂಡ್ ಮಹರಾಯರೆ, ದಯದೀದ್ ಎನ್ನ ಪಾತೆರೊನು ಬಂಜಿಗ್ ಪಾಡೊನ್ಲೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬಂಜಿಡ್ದ್ ಪೋವೆರೆ ಸುರುವಾಂಡ ಕೇನೊಡಾ? ರಾಜಕಾರಣಿಲೆನ ಬಂಜಿ ಏಪೊಲಾ

ಮಲ್ಲೆನೇ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕಾಸ್ ತಿಂದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಅಂಚಗೆ! ಬಂಜಿ ಬಿಸಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡನೇ ಆಯೆ ರಾಜಕಾರಣಿ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲು ರಾಜಕಾರಣಿ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟಂಗಿ ಪಾಡಿನ ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿದಾಯನ ಚಿತ್ರ ಬುಡ್ಪಾವೆರ್. ಖಾಲಿ ಒಂಜಿ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾಯರಗಾತ್ರ ನರಮಾನಿ ಏತ್ ಪೂರಾ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬುವೆ? ನರಮಾನಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಪನ್ಪಿನಿ ಅವೆಕ್ಕೆ. ಅವ್ವೇ ಪ್ರಾಣಿಲೆಸ್ ತೂಲೆ. ಒಂಜಿ ದಿನೊಕ್ಕು ಬೊಡಾಪಿನಾತ್ ತಿಂದ್‌ಂಡ ರಗಳೆ ಇಜ್ಜಿ. ನರಮಾನಿ ಅಂಚತ್ತ್, ಕುಟುಂಬೊಗ್, ಜೋಕ್ಲೆಗ್, ಪುಳ್ಯಡಿಕ್ಲೆಗತ್ತ್ ಪತ್ತ್ ಪೀಳಿಗೆದ ಬಂಜಿಗ್ ಬೋಡಾನಾತ್ ಕೂಡ್‌ದ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಕೆಲವೆರೆಗಂತೂ ನನೊರ್ಯನ ಬಂಜಿದ ಮಿತ್ತೇ ಕಣ್ಣ್! ಜೊಕ್ಲು ಬಂಜಿಬೇನೆ ಪಂಡಿಸಾತಿಗೆ ಇಲ್ಲಾಡಿತ್ತಿ ಅಜ್ಜಿನಾಕ್ಲು ಅಳಿಕ್ಕ್ ಇಂಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್, ಬೊಕ್ಕಲಾ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಿಜ್ಜಂಡ ಮಂಗಟಾವೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬಂಜಿ ಪತೊಂದು ಬಲಿಪಿನೆನ್ ಒರ ಎನ್ನ್‌ಲೆಗೆ!

ಕೆಲವೆರ್ ಜೆಪ್ಪುನಗ ಬಂಜಿಗ್ ಕುಂಟು ಪಾಡುವೆರ್. ಗೊರಕೆ ಹಾಕಿಯೆರ್ಡ್ ಡುಬ್ಬ ಬಂಜಿ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಪೋಪಿನೆನ್ ಕೆಲ ಜೋಕ್ಳಂತು ತೂದ್ ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಬನಿಯಾನ್, ಅಂಗಿ ಪಾಡಿಯೆರ್‌ಂಡ ಅವು ಬಂಜಿಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬರ್ಪಿನೇ ಇಜ್ಜಿ (ಒಯ್ತ್ ಒಯ್ತ್ ಬಂಜಿದ ಮಾನ ಒರಿಪಾವೆರೆ ಕೆಲವೆರ್ ತೂಪೆರ್) ಕೆಲವೆರ್ ಓರೆ ಜೆತ್ತೆರ್‌ಂಡ ಅಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ಬಾಲೆಲಾ ಉಂಡಾ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆ ಬಂಜಿ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದಾಸೆರೇ ಪನ್ತ್‌ಜೆರಾ ಪೂರಾ ಬಂಜಿಗಾತ್ರ, ಮಾನ ಮುಚ್ಚುನ ಕುಂಟುಗಾತ್ರ ಪಂಡ್‌ದ್. ಜಾಗತೀಕರಣ ಪನ್ಪಿ ಮಹಾ ಮಲ್ಲ ಬೂತೊ ಬಜೀ ಬಂಜಿಗಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಬೊಕ್ಕ ದಾದೆಗ್ ಪನ್ಲೆ? ಪ್ರಪಂಚೊಡು ನಡತ್ತಿನ ಯುದ್ಧೊ, ಮಲ್ಪಿನ ಅಥರ್ವಣ ಪೂರಾ ಬಂಜಿಗಾದತ್ತಾ? ಒವ್ವೇ ತತ್ವೊ-ಸಿದ್ಧಾಂತೊನೆ ಆವಡ್ ಅವು ಬಂಜಿಗೇ.

ಕೆಲವೆರ್ ಬಂಜಿಗಾದ್ ನಟ್ಟುವೆರ್, ಅಮ್ಮಾ... ಮೂಜಿ ದಿನೊಡ್ದಿಂಚಿ ಉಣಸ್ ಮಲ್ತಿದಿಜ್ಜಿ... ದಾಲಾ ಕೊರ್ಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಮನ ಮನಸ್ ಕರಗಾವೆರೆ ಬಂಜಿಗ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ತೋಜಾವೆರ್.

ಅಮ್ಮಾ ನಿನ್ನ ಬಂಜಿ ದಾನೆ ಮಲ್ಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಅಮ್ಮ ಪನೊಪ್ಪೊಳು ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ತಂಗಡಿ ಉಲಾಯಿ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆ ಇತ್ತೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋಂಡ ಬಂಜಿ ಕೊಯ್ದ್ ಬಾಲೆಗೆಪ್ಪುನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಳೇ ಎಚ್ಚ. ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೆದ್ಪಿ ಬಂಜ ಏರೆಗ್ ಬೋಡು? ಎಲ್ಯ ಜೋಕ್ಲಂತೂ ಅಮ್ಮನ ಬಂಜಿದ ಮಿತ್ತ್ ಚೈಂ, ಚುಯಿಂ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುರೆಲೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್.

ಕೆಲವೆರೆ ಬಂಜಿ ಕರಪಾವೆರೆ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಬಲಿಪುವೆರ್, ಜಿಮ್‌ಗೆ ಪೋಪೆರ್, ಯೋಗಾಸನೊ, ಕಸರತ್ತ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕಾಸ್ ಕರಾಂಡಲಾ ಕೆಲವೆರೆನ ಬಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಕರಾವುಜ್ಜಿ. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಬಂಜಿ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿ ಚಿಂತೆ (ಚೂರು ಬಂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವು ಶೋಕು ಪನ್ಪಿ ಭ್ರಮೆ ಕೆಲವೆರೆಗ್!). ನನ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಗುಪ್ಪೆ ಬಂಜಿದನೇ ಚಿಂತೆ. ಒಟ್ಟುಡು ನಮ ಬದ್‌ಕ್ ಮಸ್ತಿನವು ಬಂಜಿಗ್ ಸೀಮಿತ ಆವಂದೆ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪೊಡೂಂದಾಂಡ ಬಂಜಿಗ್ ದಾಲಾ ಪಾಡೊಡತ್ತಾ ಮಹರಾಯೆರೆ?!

ಸಂಬಂದೊ

ಡಾ. ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯ

ಮೊರಾನಿದ ಎಸಲ್‌ನ್ ಇನಿ ತೂಪಿನ ಎಂಕ್
ಉಂದುವೇ ಇನಿತ್ತವು ಪೊಸತ್ತವು
ಯಾನೆನ್ನ ಪುಟುದಿನ ಮಣ್ಣ್‌ಡೇ
ಉಲ್ಲೇಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಬಾವೊ...

ಕಾರ್ಯ ಆಂಡಲಾ ಸಂಗತಿ ಎಂಚ ಪಂಡ
ಆನಿ ಕೊರ್‍ದಿನ ಉರಲ್‌ದ ದನಿ ಕೇಂಡ್ದಿನ
ಎರುಕ್ಕುಲು ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಮೀದ್ ಕಿದೆಟ್ಟ್
ಬೆಚ್ಚ ಜೆತ್ತೊಂದು ಕರಿನ ಬೆನ್ನಿ ಅಡಪ್ಪುದ
ಕಷ್ಟೊ ಸುಕೊಲೆನ್ ಕಡೆವೊಂದುಪ್ಪು
ಕಂಡೊಡು ನಡ್‌ದಿನ ನೇಜಿದ ಕುಲ್ಲೆಗ್
ವಂತೆ ಜೂವೊ ಕೂಡುದಿಪ್ಪೊ ಬಿತ್ತ್‌ನ
ಬಿತ್ತ್‌ದ ಕೊಡಿ ವಂತೆ ಪುಡಾದ್ ಮುಂಗೆ ಲಕ್ಕರೆ
ಸುರುವಾದಿಪ್ಪೊ
ಪದಿನಾಜಿ ಶೇಕಡಾ ನರಮಾನ್ಯರೆಗ್ ಚಿಕೂನುಗುನ್ಯಾ
ಬತ್ತ್‌ದಿನವು ಪಗರ್‌ದ್ ಬುಲೆದ್ ಶೇಕಡಾ ಹೆಚ್ಚಾದುಪ್ಪೊ
ದಾನ್ನಾ ಪನ್ಪಿನ ಪೋಡಿಗೆದೊಟ್ಟುಗು
ಬಾರೀ ಗಾಲಿ ಬರ್ಸಗ್ ಏತ್ ಇಲ್ಲ್ ಕಂಗ್ ತಾರೆ
ಮಾನಿಯನ ತರೆ, ರಟ್‌ದ್ ಪೋಪಿನ ಗಾದೆಗ್ ಸಾಟಿ ಉಂಡೇ
ಬಂಜಿನವು ಪೆದ್‌ತಿಪ್ಪು, ಪುಟುದಿನವು ಬುಲೆತಿಪ್ಪು
ದಿನೊ ಕರಿನಲೆಕನೇ ಗಂಬೀರದವು ಪೋದುಪ್ಪು
ಬತ್ತಿನವು ಕೊಯಿದಿಪ್ಪು, ಕುಡ ಚಕ್ರೊ ತಿರುಗೊಂದೇ
ಉಪ್ಪು... ಉಪ್ಪು... ಯಾನ್ ತೂನಗ
ತೂನಗ... ಉಂದುವೇ ಅತ್ತೇ ಪೆದಿ ಅಪ್ಪೆ ಮಣ್ಣ್‌ಲೆನ
ಮೋಕೆ - ಸಂಬಂದೊ

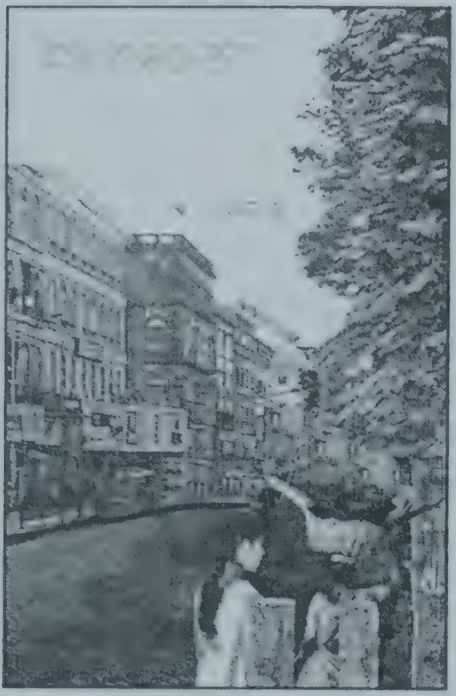

ಅಪೂರ್ಪೊದ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ 'ದೇಸಾಂತರ'

ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ

ರಡ್ಡ್ ತರೊಟು ಉಂದು ಅಪೂರ್ಪದವು. ಒಂಜಿ ತುಳುಟು ಕಾದಂಬರಿ ಅಚ್ಚಾದ್ ಬರ್ಪಿನಿಯೇ ಏಪೊಗೊರ. ನನೊಂಜಿ : ಕಥಾವಸ್ತ್, ಬಾಸೆ, ಶೈಲಿದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಾದಂಬರಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್.

ಪಣಿಯಾಡಿ ಕಾಲೊಡು ಆರ್ನ ತುಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಡ್ ಅಚ್ಚಾತಿನ ಮಿತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಕತೆ (1935). ಸತೀ ಕಮಲೆ (1936) – ಅಡೆಗೇ ಉಂತಿನಿ 50 ಒರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಪೆರ್ಮೆದ ಪೆರಿಯ ಸಾಹಿತ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕ್ಲು ಕನ್ನಡೊಡ್ದು ತುಳುಕು ತರ್ಜಿಮೆ ಮಲ್ತಿನ ಚೋಮನ ದುಡಿ (1987), ಮದಪ್ಪಂದಿ ನೆಂಪು (1994) ತೋಜಿಯ. 1994ಡಿಂಚಿ ಒಡಿಪು ತುಳುಕೂಟದಕ್ಲು ಯು.ಎ.ಇ. ತುಳುವೆರೆನಿ ಬೆರಿಸಾಯೊಡು – ಪಣಿಯಾಡಿದಾರೆನ ನೆಂಪೂಡು ಸುರುಮಲ್ತಿನ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಪಿನ ಪಂತೊಡ್ಪಾದ್ ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ (1994) ಕಾದಂಬರಿತ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಿಂಗೆರ್ ತೋಜಾಯ್ಜ ಪೊಸ ಬಲಿಪಾಟದ ಒಯ್ಲ್‌ಡ್, ಪಣಿಯಾಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಅಡ್ಡಿಡ್‌ಂದಾಂಡ ತುಳುಟು ಸುರಾಯಿನ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಪಾಟೊಡು ಒರ್ಸೊಗೊಂಜಿ – ರಡ್ಡೆ ತಲೆಕ ಬೂಕುಲು ಬರ್ರೆ ಸುರಾಯ.

1994ಟ್ ಉಂಡಾಯಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಲಾ ತುಳು ಬೂಕುಲೆಗ್ ಇನಾಮ್ ಯೋಜನೆ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಈತಾಂಡಲಾ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿಲು ಬತ್ತಿನಿ ಬಿರಲ ಗೆಣ್ಪದಾತ್, ತುಳುನು ಓದರೆ ಪತ್ತುನೆಕ್ಕ್ ವಿಶಾಲ ತುಳುವೆರೆನ ಉದಾಸೀನ, ಅಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯತೆನೇ ಅವೆಕ್ ಕಾರಣಂದ್ ಪಣೊಡೇ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವರದಾ 'ಕುದುರುದ ಕೇದಗೆ' (1994), 'ಕಪ್ಪುಗಿಡಿ' (1996), 'ಯುಗ ಮಗ್‌ರ್ನಗ' (2000), 'ರುಕ್ಕು' (2008), – ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಕೃತಿಕ್ಲು, ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟೆರೆನ 'ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಯಮುನಕ್ಕೆ' (2005 ಉಂದುಲಾ ಕನ್ನಡೊಗು ತರ್ಜಿಮೆ ಆಂಡ್), ಸಂಕಲಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲ್ಯಾನ್ರೆನ 'ಚಂದ್ರಳ್ಳಿಡ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್', ಪ.ರಾ.ಶಾ. ತಿನ ಪುದ್ವಾರ್ (2002), ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ರೆನ 'ಮಾನೆಚ್ಚಿ', 'ಪೂಪೊದ್ದೊಲು', ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆನ 'ನಿಲೆ', ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ

ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟುದಾರ್ನ 'ಕಬರ್ಗತ್ತಲೆ', ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆದಾರ್ನ 'ಸತ್ಯದ ಸುರಿಯ ಸಾಯುದ ಪಗರಿ' (2004) - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸುಮಾರ್ 28 ಕಾದಂಬರಿಲು ಬೊಳ್ಕಿರ್‌ಗ್ ಬತ್ತ. ಇಂಚಿಪ ಈ ಕಳೊಕು ಜತ್ತಿನಾರಾಂಡಲ ಅನುಭವಿ ಲೇಖಿಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಾ ರೈ, ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ, ತುಳುಟ್ಲಾ ಮೂಜಿ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಬರೆಯಿನ ಆರ್ನ ಕಾದಂಬರಿ 'ದೇಸಾಂತರ' - 2009ನೇ ಇಸ್ವಿಡ್ ಪಣೆಯಾಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆಂದ್‌ದ್ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್.

'ದೇಸಾಂತರ' ಕಾದಂಬರಿತ 'ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸ್' (ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಬಲೆ) ಮಲ್ಲವೇ. ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಆಜಿ ಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಮದ್ಮಲ್ ವನಜ, ಆಲೆನ ಮೋಕೆದ ಕಂಡನಿ ಶಿವರಾಮೆ, ಕಾರಣಾಂತ್ರೊಡು ಊರು ಬುಡ್ದ್ ಪಾರ್ನ ಶಿವರಾಮನ್ ಎಂಚಾಂಡಲ ನಾಡ್ ಪತ್‌ದ್ ಒಂಜಾವೊಡುಂದ್ ಪತ್ತೆಗ್ ಪಿದಾಡುವಲ್ ಬುಡೆದಿ ವನಜ - ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ - ಮೆಯಿ ಕೊಕ್ಕೆರುನ ಸಂಗತೀಲ - ಉಂದುವೇ ದೇಸಾಂತರದ ಮುಕ್ಯ ಕಥಾಸಂಗತಿ ಇಂದಾಂಡಲಾ ಈತೇ ಅತ್ತ್. ಕೊಡಿನುಡಿ ಬರೆಯಿನ ಡಾ. ನಂದಾವರೆರ್ ಪಣಿಲೆಕ ಮೂಜಿ ತರೆಮಾರ್‌ದ ಕತೆ ನೆಟ್ಟುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ದ ಬಡಕಯಿ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಕೋಟ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ತಲ್ಲೂರು ಕುಂದಾಪ್ರ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಡ್ ದೇಶ ಸೊಸಂತ್ರ ಕಾಲೊಗು, ಭೂಮಸೂದೆ ಜಾರಿದ ಕಾಲೊಡ್ದು ಇನಿಮುಟ್ಟ - ತಲವರ್ಗದ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ಸಕ್ಕೆಲ್ದ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್, ದನಿ-ಒಕ್ಕೆಲ್, ಕಂಬುಲ-ಕೋರ್ದಟ್ಟ, ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿ, ಯಾಪಾರ-ಸಾಪಾರ, ತೋಡುತುದೆ ಕರೆಬರಿ, ವನಜನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಬದ್ಕ್, ಒಕ್ಕೆಲ್ ಲಕ್‌ದ್ ಅಪಗಪಗ ಕುಲ್ಲಡಿ ನಾಡೊಂದು ಪೋದು - ಪೋಯಿನಲ್ಪ ಮಲ್ಪುನ ನಿಲೆ - ಉಂದು ಮಾತ ಕಾದಂಬರಿತ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಆಂಡ; ಉತ್ತರಾರ್ಧ - ಶಿವರಾಮೆ ಪಿದಡ್ಪ್ ಪೋಯಿ ಸಾದಿಡ್ ಆಂಜೊಂದು ಪೋಪಿನ ವನಜ ಮುಟ್ಟುನ ಮಡಗಾಂವ್-ಗೋವೆದ ಗರ್ಬದುಲಯಿ ಪದ್ರ್, ಪದ್ರ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಚೀಪೆ-ಕೈಪೆದ ಮೋನೆಲು - ಮೆಯ್ಯ್‌ಕೊಲ್ಲುನ ಸಂಗತಿಲು - ಈ ಕೃತಿತ ಅರ್ಲ್ ತಿರ್ಲ್‌ಲಾದುಲ್ಲ.

ಎಲ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿದ ಉಲಯಿಡೆನೇ ಬೇತೆಬೇತೆ 'ದೇಸಾಂತರ'ದ ನಡಕೆಲು ತೋಜುವ. ಒಡಿಪುದ ಗುಂಡಿಬೈಲ್‌ದ ಶಿವರಾಮೆ ತಮ್ಮಲೆನ ಪುಡ್ಕಯಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್, ಸೋತುದ್ ಕುಂದಾಪ್ರದಂಚಿ ದೇಸಾಂತ್ರ ಪೋದು ಸಂತೆಕಟ್ಟೆಡ್ ಅಂಗಡಿ ದೀತಿನ ತಂಬ ಅಚ್ಚನ್‌ನ (ಆಯೆಲಾ ದೇಸಾಂತ್ರ ಬತ್ತ್‌ದಿನಾಯೆ) ಅಂಗಡಿಡ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರಿನ ಪೊರ್ಲ‌ರೂಪದ ಲತ್ತ್ ಜವಣ್ಯೆ. ಪತ್ತನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ ರಜೆಟ್ ಜೋಸ್ತಾರ್ಲೆನೊಟ್ಟುಡು ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪೋಯಿನ ವನಜ ಮಾಬುಕಳ ತುದೆಬರಿ ಕಾರ್‌ಜಾರ್ದ್ ಬೂರ್ದು ಮುರ್ಕೊಂದುಪ್ಪುನಲೆನ್ ಪಾರ್ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತೊಯ್ತ್ ಬದಕಾವುನ ಶಿವರಾಮೆ - ಇಂಚ ಪುಟ್ಟಿನ ಮೋಕೆ - ಭುಜಂಗ ಬಲ್ಲಾಳೆರೆ ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಆಕುಲು ಹೆರಿಯರೆ ಸಾಕ್ಷಿಡ್ ಆಪಿನ ಮದ್ಮೆ. ತನ್ನ ದನಿ ಡ್ರಗ್ಸ್ ಮಾರುನಾಯೆಂದ್ ತೆರಿನಗನೇ ಪೋಡಿಗೆಡ್, ಬುಡೆದಿ ವನಜಡ ಪಂಡ್ದ್ ಒಡೆಗ್‌ಂದ್ ಪನಂದೆ ಊರು ಬುಡ್ಪೆ ಶಿವರಾಮೆ.

ವನಜ ಮುಲ್ಪ ಕಂಡಸ್ಯನ್ ಕಾತ್‌ಕಾತ್‌ದೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಲುಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಶಿವರಾಮಡ್ಪ್

ಬತ್ತಿ ಕಾಕಜಿದ ಸುರ್ಪ ತೂದು, ಕಂಡನಿ ಗೋವೆದ ರಾಯಲ್ ಹೋಟೇಲ್‌ಡ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆನಾ, ಬುಡ್ಯೆನಾ ತೆರಿಯಂದೆ, ಏರ್ಲಾ ತಿಕ್ಕಂದೆ, ಮುಲ್ಪ ಆಧಾರ ಆದಿತ್ತಿ ಅಪ್ಪೆ ಒರ್ತಿಲಾ ತೀರಿನದಗ, ಏರ್ಲಾ ತಿತ್ತ್‌ಕೇಣಿನ ದಾತ್‌ಬರಿ ದಾಂತೆ ಕುರೆದಿಟ್ಟಿದ ಆಂಜೊವುಲೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರಂದೆ ಕಂಡಾನ್ಯನ್ ನಾಡೊಂದು ರೈಲ್‌ಡ್ ಪಿದಾಡ್ವೊಲು.

ಬೀಡಾ ಆಂಗಡಿದ ದಾಮೂ ಪಲುಸ್ಕರ್. ಆಯನ ಗುರ್ತದ ಪೀಟರ್ ಲಿಜ್ಜಿಬಾಯಿ ದಂಪತಿಲು, ಅಕಲ್ನ ಮೂಲಕ ಮಾಪುಸಾದ ಮೀನ್ದ ಬ್ಯಾರದ ಸಾವಂತ್ರಿ ತಾಯಿನ ಒಡನಾಟ–ಮಾನವೀಯತೆ, ಶಿವರಾಮನ್ ನಾಡುನೆಕ್ಕ್ ಅಕುಲು ಒತ್ತ ಉಂತುದು ವನಜಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಆದೇರ್ಪು; ಸಾವಂತ್ರಿತಾಯಿ, ಈರವ್ವನ ಕಣನೀರ್ದ ಕತೆ, ಅಗುವಾಡಾ ಬೀಚ್‌ಡ್ದ್ ಈರವ್ವನೊಟ್ಟುಡು ಮೀನ್ ಮಾರುನ ಏಸೊಡು ಪೋಯಿನ ವನಜ–ತನ ಕಂಡನ್ಯೆ ಉಪ್ಪುನ ಪಿಲಿತ ಮಾಟೆದಂಚಿತ್ತಿ ಜಾಗೆನ್ ನಾಡ್‌ಪತ್ತುನ ಕುಸೆಲ್, ಊರುದ್ದು ಒಂಜಿ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಪಾರ್ದಿನ ಶಿವರಾಮೆ ಮುಲ್ಪ ನನೊಂಜಿ ನರಕೊಡು ತಿಕೊಂದಿನವು ತೆರಿನಗ ಆಪಿನ ಸಂಕಡ, ಕುರ್ತೆಲ್ ಗಿರತ್ತ ಫಾರಿನರ್‌ನ ಸಲಿಂಗಕಾಮೊಗು ಬಲಿಯಾವೊಂದು, ಬಚಾವಾಪಿ ಸಾದಿ ತೆರಿಯಂದೆ ಇತ್ತಿನ ಶಿವರಾಮೆ, ಕಡೇಕ್ಲಾ ವನಜ ತೋಜಾವುನ ಕಡ್ತ್‌ಕಾರ – ಒನಕೆ ಓಬವ್ವಲೆಕಂತಿನ ಸಾಸ ಕೆಲಸ – ಅಕೇರಿಗ್ ಸಾವಂತ್ರಿ ತಾಯಿನ ನಿರೆಲ್ಡ್ ಪೊಸಬದ್ಕ್ ಕಟ್ಟುನ ಈ ಕಂಡನಿ–ಬುಡೆದಿ. ಈತ್‌ಮಾತೆತ್ತ ನಡುಟು ವಂಚನೆ, ಕುರ್ತೆಲ್ ಶೋಷಣೆದ ಮದ್ಯೊಡ್ಲಾ – ಇತ್ತಿನಲ್ಪಲಾ ಪೋಯಿನಲ್ಪಲಾ ಸಾಯೊಗು ಒದಗ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನ ಎಡ್ಡೆ ನರಮಾನಿಲ.

ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಬಾಸೆ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಲೆಡ್, ವೇಗೊದ ಶೈಲಿಡ್ ಕಮ್ಮಿ ಇರೆಕ್ಲೆಡ್ (ಪುಟೊಕ್ಲು 124) ಮಲ್ಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿನ್ ತೋಜಾವುನ ಕಾದಂಬರಿ ದೇಸಾಂತರ ತುಳುಕು ಪೊಸ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ ತೋಜಾಯಿನ ಎಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕ್ಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಹೇಮಾಂಶು ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಕಟ (2009) ಮಲ್ತಿನ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಬೂಕುದ ಬಿಲೆ ರೂ. 75/=.

ಪೂಜೆ

ದೇವಸ್ಥಾನಲೆಡ್
ಸರಿ ಸಮಯೊಡು
ಆಪುಂಡು ಪೂಜೆ!
ಇಲ್ಲಡೆ ಮಿನಿ
ಲೇಟಾದ್ ಪೋಂಡ
ಆಪುಂಡು ಮಹಾಪೂಜೆ!

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬೋಳೂರು

ಪಗ್ಗುದ ಬರ್ಸ

ಮೋಡ ದಿಂಜಿದಿ ಬಾನ
ಕಪ್ಪಡರ್ದ್ ಬೊಲ್ಪು ಮಾಜಿದ್
ಸೂರ್ಯೆ ಕಂತ್‌ದೆನಾ ಪನ್ಪಿಲೆಕ
ಕತ್ತಲೆ... ಕತ್ತಲೆ... ಕತ್ತಲೆ...

ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡ್ ನೆಲಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್...
ಮಿತ್ತ್ ಬಡ್ತುನ ಬೊಳ್ಳಿದ ಜರಿ!
ಪಿರವುಡೆ ಬರ್ಪುನ ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲದ
ತಾರೆ ಕಂಗ್‌ಲೆಗ್ ಲಾಗ್ಯೊಡುನ್ಪಿ ತೆಡಿಲ್

ದೂರದ ಬೋಳು ಗುಡ್ಡೆದ ತರೆಟ್
ಪೊಣ್ಣು ನವಿಲ್‌ದ ಕೆಲೆಪಾಟ
ಆಣ್ ನವಿಲ್‌ದ ನಲಿಪಾಟ
ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ತೆಡಿಲ್‌ಗ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಬುಲಿಪಾಟ!

ಪನಿ ಪನಿ ಕುಡ್ತುದ್ ಬಲ್ತಿನ ಬರ್ಸ
ಕುಸಲ್ ಗೊಬ್ಬುದ್ ರಾಯಿನ ಮೋಡ
ಬಾಯಂಗಾದ್ ಕುಲ್ದಿನ ಬೆನ್ನಿದಾಯಗ್
ಆಪುಂಡು – ಬೆನ್ನಿ... ದಾಯೆಗ್?

ವಿಜಯಾ ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಸಾಲೆತ್ತೂರು

ನಾಡಪರ್ಬ (ದಸರಾ)

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಧಾ ರತ್ನಾಕರ್

ಪುದರ್ ಪೋತಿನ ದಸರಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ನಾಡಪರ್ಬ. ಉಂದು ಎಂಕ್ಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ-ಸಂಪ್ರದಾಯೊನು ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ನವರಾತ್ರಿ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ದಸರೊನು ಅಶ್ವಯುಜ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯೊಡು ದಶಮಿ ಮುಟ್ಟ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ನವರಾತ್ರಿದ ಶಕ್ತಿ ದೇವಿಗ್ ಒಂರ್ಬ ಅವತಾರೊಲು ಉಲ್ಲ, ಒಂರ್ಬ ದಿನೊಟು ಒಂರ್ಬ ರಕ್ಕಸೆರೆನ್ ದೇವಿ ಸಂಹಾರ ಮಲ್ತೊಲ್ ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರತೀತಿಯೇ ಈ ನವರಾತ್ರಿ. ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಕುಲೆನ್ ದೆಪ್ಪನಗ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿವುನು ನವರಾತ್ರಿ ನಾಡಪರ್ಬ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ರೈತೆರೆನ ಪರ್ಬ - ಅಶ್ವಯುಜ ತಿಂಗೊಲುಡು ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗು ಆನಂದ, ಖುಷಿ, ಸಂಭ್ರಮ ಕನಪಿನ ಸುಗ್ಗಿ ಪರ್ಬ. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದೆನ್ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಕೊರಲ್ ಬುಡ್ಪಿನ ಜೋಳದ ದಂಟುನು ಇಲ್ಲದ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ದೀದ್ ಪೊರ್ಲು ಮಲ್ಪುನ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಡು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಗಾಲೊಡು ಉಂದೆನು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಡ್ ವಿಜೃಂಭಣೆಡ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಧರ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ಸನಾತನ ಪ್ರತೀಕವಾದ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಈ ಪರ್ಬೊಡು ರಾತ್ರಿಡ್ ಬೊಲ್ಪು ದೀಪಿನ ಪದ್ಧತಿ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥೊನು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕತ್ತಲೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಜನಕುಲೆಡ ಉಪ್ಪುನ ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆನ್ ಈ ಬೊಲ್ಪು ದೂರ ಮಲ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬುಗೆನೆ ಉಂದೆತ್ತ ಅರ್ಥ ಆದು ಉಂಡು.

ಈ ನಾಡ ಪರ್ಬೊಡು ಅಪ್ಪೆ ತನ್ನ ಬಾಲೆನ್ ಎಂಚ ತಾಂಕೊಡು

ಪನ್ಪಿನ ನಿಲೆ ಉಂಡು ಶ್ರೀದೇವಿ ಮಹಿಷಾಸುರ ಪನ್ಪಿನ ರಕ್ಕಸನು ಸಂಹಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜನಕುಲೆನ್ ಎಂಚ ಉದ್ದಾರ ಮಲ್ತೊಲೊ ಅಂಚೆನೆ ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ತನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಕುಲೆನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಆ ಬಾಲೆನ್ ಸಮಾಜೊಡು ಎಂಚ ಮಲ್ಲ ನಾಗರೀಕವಾದ್ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ನೀತಿಡ್ ವಿದ್ಯೆ, ಬುದ್ಧಿ, ಸಂಪತ್ತು ಕೊರುದು ದುಂಬು ಕೊನವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಆ ದೇವಿ ಶ್ರೀ ಶಾರಾದಾಂಬೆಗ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರತೀಕನೇ ಈ ದಸಾರ. ನಾಡಪರ್ಬೊಡು ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ದೇವಿ ಒರ್ತಿಯೇ ಆಂಡಲಾ ಜನೊಕುಲು ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ಮೂಕಾಂಬೆ, ಮಾರಿಕಾಂಬೆ, ಶಾರದಾಂಬೆ ಎಲ್ಲವ್ವ, ಅಣ್ಣಮ್ಮ, ಕಾಡಮ್ಮ, ಚೌಡಿ, ಅಳ್ಳೆಕ್ಕಮ್ಮ, ಪಟಾಲಮ್ಮ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ಪುದರ್‌ಡ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನವು ನನೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ. ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಒಲ್ಪ ಉಂಡೋ ಅಲ್ಪ ನವರಾತ್ರಿಗ್ ಮಹತ್ವ ಕೊರಿನಾರ್ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯೆರ್. ಭಾವೈಕ್ಯತೆ ಕೊನೆವೆರೆಗ್ ಕೇರಳದಕುಲು ಕೊಲ್ಲೂರುಗು ಬರಿಯೆರೆಗ್ ಕೊಲ್ಲೂರು ಪೀಠ, ತೆಲುಗುದಕುಲು, ಶೃಂಗೇರಿಗ್ ಬರಿಯೆರೆ ಶಾರದ ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನವರಾತ್ರಿನ್ ವಿಜೃಂಭಿಸುವುನಯಿಟ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾತೆರ್.

ನಾಡಪರ್ಬ ನವರಾತ್ರಿನ್ ವಿಶೇಷ ಚಾಲನೆ ಕೊರುದು ಜನಕುಲೆಡ ಭಾವೈಕ್ಯತೆನ್ ಮೂಡಿಸವುನಲ್ಪ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸದಿನಾರು ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯೆರ್. ದಸರಾದ ಜಂಬೂ ಸವಾರಿ, ನಾಡ್‌ದ ಪರಂಪರೆ ಬೊಕ್ಕ ಹಿರಿಮೆನ್ ಗುರ್ತಿಸವುನ ಸ್ತಬ್ಧಚಿತ್ರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲು ಆಯಿನ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಲಲಿತಕಲೆ, ಕುಸ್ತಿ, ಕತ್ತಿವರಸೆ, ಜಾನಪದ ಮಲ್ತೊಂದು, ದಸರೊಗು ವಿಶೇಷ ಚಾಲನೆ ಕೊರುದು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಆವೆರೆಗು ಕಾರಣೀಭೂತೆರೆ ಆಯಿನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮೈಸೂರು ಅರಸೆರ್. ಅರಸೆರ ಕಾಲದ ಈ ಪರ್ಬದ ವೈಭವೊನು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಕುಲೆಡ್ ವಿದೇಶಿಯಾತ್ರಿಕೆರ್ ಆಯಿನ ಇರಾನ್‌ದ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ ಇಟಾಲಿದ ಫಯಾಸ್, ಪೋರ್ಚ್‌ಗೀಸ್‌ದ ನ್ಯೂನಿಜ್ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತುದಿನ ನಾಡ್‌ದ ಹಿರಿಮೆದ ದ್ಯೋತಕ (ಗುರುತು).

ಒಟ್ಟಾರೆ ದಸರಾ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ಶ್ರೀಮಂತೆ-ಬಡವೆ ಮೇಲ್-ಕೀಳ್ ಪನ್ಪಿನ ಭೇದಭಾವ ತೋಜವಂದೆ ಒಟ್ಟಾದ್ ಸಂಭ್ರಮೊಡ್ ಆಚರಿಸುನ ಪರ್ಬ. ಜನಕುಲೆನ ಭಾವೈಕ್ಯತೆನ್, ಒಗ್ಗಟ್ಟಾದ್ ಮೂಡಿನವುನಲ್ಪ ಭಾರಿ ಮಲ್ಲ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸದುಂಡು. ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿದ, ಹಿರಿಮೆದ ನಾಡಪರ್ಬನೆ ದಸರಾ. ಮಾತೆರ್ಲ ಒಟ್ಟಾದ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುಗ.

ಸೊಲ್ಮೆಲು ದೇವೆರೆ

ಸೊಲ್ಮೆಲು ದೇವೆರೆ
ಈರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು
ಈರೇ ಎಂಕ್ಲೆನ ದೇವೆರ್ ॥

ತೋಜಾಂದಿ ಗಾಳಿಡ್
ಪರಪಿನ ನೀರ್‌ಡ್
ಈ ಮಣ್ಣ್ ಬಾನೊಡು
ಈರೇ ಉಲ್ಲರ್ ದೇವೆರೆ ॥

ರಾಮೆಲಾ ಈರೇ
ಕೃಷ್ಣೆಲಾ ಈರೇ
ಅಲ್ಲಾ ಏಸೂ
ಬುದ್ಧೆಲಾ ಈರೇ

ಗೇನೊದ ಬೊಲ್ಪುನು
ಮಿಂಚಾದ್ ಕೊರ್ಲೆ
ಸತ್ಯೊದ ಸಾದಿನ್
ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಲೆ ॥

ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣು

ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ
ತೆಲಿಕೆದ ಮುಗುರು ಮೋನೆ ತೂದು ನಿನ್ನ
ನಾಲಗೆಡ್ ನಿನ್ನ ಮುತ್ತುದ ಪಾತೆರೊಳು ಉದುರೊಡು
ಕಳೆವೊಡು ರಾತ್ರಿ ಪುಣ್ಣಮೆ ಚಂದ್ರನ್ ತೂದು ನಿನಡ
ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ

ಅರಳ್‌ಂಡ್ ಹೃದಯ ನಿನ್ನ ಎದೆ ತೂದು
ಮರ್‌ಳಾಂಡ್ ಎನ್ನ ಮನಸ್ ನಿನ್ನ ರೂಪೊ ತೂದು
ಉರ್ಕೊಡು ಪ್ರೀತಿದ ಪಾತೆರೊಳು ನಿನ್ನ ಉಡಲ್‌ಡ್
ಬಿರ್ಕೊಡು ಪರಿಮಳದ ಪೂತ ಎಸಳ್‌ಲೆನ್ ಎನಡ
ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ

ಕರಿಮಣಿ ಸರ ನಿನ್ನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟೋಡು
ಕಟ್ಟೋಡು ನಮೊ ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಹಬಾಳ್ವೆದ
ಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ಆವೊಡು ಈ, ಆ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್
ಸುಖೊ ದುಃಖೊಡು ಭಾಗಿ ಆವೊಡು ಜೀವನೊಡು
ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ

ಜೀವನ ರಥೊತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಚಕ್ರೊಳು ನಮೊ
ಧರ್ಮದ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಬುಳೆಪಾವೊಡು ನಮೊ
ಕರ್ಮೊ ಯೋಗಿಲಾದ್ ಕರ್ತವ್ಯೊನು ನಿಭಾಯಿಸೊಡು ನಮೊ
ಅಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಲ್ ತಂಗಡಿ ಮಗಳಾದ್
ಮೆರೆವೊಡು ಈ
ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ

ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬೊಡು ನಮೊ ಜೋಡು ಪರ್ಗೆ
ಯಾನ್ ಸೋಲ್ಪೊಡು ಈ ಗೆಲ್ಪೋಡು
ನಿನ್ನ ತೆಲಿಕೆದ ಮೋನೆ ತೂವೊಡು
ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ

ಕಾಳಿದಾಸನ ನಾಟಕೊ ಶಕುಂತಳೆ ದುಷ್ಯಂತನ
ಬಾಣನ ಕಾದಂಬರಿ ಮಹಾಶ್ವೇತೆ ಪುಂಡರೀಕನ
ಶಿಲ್ಪದಿ ಕಾರನ ಕಾವ್ಯೊ ಕಣ್ಣಗೆ ಕೋವಲನ್ ಪ್ರೇಮದ ಸಾಕ್ಷಿ
ಎನ್ನ ನಿನ್ನ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪೊ ಮನೋರಮೆ ಮುದ್ದಣಗ್ ಸಮೊ
ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ

ಮೆರೆವೊಡು ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಗೆ ಕಿನ್ನಗೆ ಲೆಕ್ಕೊ
ಪುದರ್ ಪಡೆವೊಡು ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿಲೆಕ್ಕೊ
ಸದಾ ನೆನೆಪೊಡು ದೇವಿ ಕಟೀಲೇಶ್ವರಿನ್
ಭಕ್ತಿ ಭಾವೊಡು ಕೈಮುಗಿಯೊಡು ಉಳ್ಳಾಲ್ತಿ ಅಪ್ಪೆಗ್
ಓ ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣೆ ಮನಸಾಂಡ್ ನಿನಡ.

ಚೆಲ್ಲಡ್ಕ ಬಾಲಪ್ಪ ಆಳ್ವ

ಬತ್ತಿ ಸಾದಿನ್ ತಿರ್ಗ್ ತೂನಗ...

ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ

'ಪುದ ಪುದ ಓ... ದೇವೆರೆ ದೇಲ ಪುದ?' ಪನ್ಪಿ ಕಬಿತೆದ ಸಾಲ್ ಮುಗ್ಗಿಲೆಕನೆ 'ರಾವೊ... ರಾವೊ... ಕೊರುಂಗೊ ರಾವರೇನೆ ಕೇನುಜಲೆ?' ಪನ್ಪಿ ಸೊರ ಕಬಿತೆ ಆದ್ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ನನೊಂಜಿ ಬಾಕಿಮಾರ್ ಕಂಡೊಡು ನೇಜಿ ನಡ್‌ಪಿ ಪೊಂಜೊವು 'ಎಲ್ಯಾಳ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆ ತೆಲಿಕೇದ ಮೋನೆದಾಳ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಲಸೊದ ಉರುನು ಮರಪುವೇರ್. ನೇಜಿ ನಡಿಯರೆ ಕಂಡ ಆದ ಮಲ್ಪುನ ಅಂಜೋವುಲಾ ಎಂಕುಲು ದಾನೆ ಕಮ್ಮಿ ಪಂಡಿಲೆಕ ಉರಲ್‌ದ ದಸಿಟ್ ಗೋಣ ಎರ್ಲೆನ ನಡಕೆಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಉಂದು ಪತ್ತ್ ಪದಿನೈನ್ ವರ್ಷೊಡ್ದು ದುಂಬು ನಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬೈಲ್-ಬೊಟ್ಟು ಕಂಡೊಡು ನಮ ತೂವೊಲಿಯಾಯಿನ ಪೊರ್ಲು. ಇನಿತ ಆಧುನಿಕವಾಯಿನ ಸುಖ-ಸವಲತ್ತ್ ಆತ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಕಾಲ. ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆನೆ ಉಡುಪು ಕೊರ್ಪಿ ಸಾದಿಯಾದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ನೇಜಿದೆಪ್ಪುನ, ನೇಜಿನಡುಪುನ, ಪುಂಡಿತ್ ಪಾಡುನ, ಬಾರ್ ಮೆದ್‌ಪುನ, ಮುಡಿಕಟ್ಟುನ, ಬಲ್ಲ್ ಬುಡುಪುನ, ಪನೆತ ನೀರ್

ಒಯಿಪುನ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಬೇಲೆನೆ ಮಲ್ಪೊವಾದಿತ್‌ಂಡ್. ಮೆಗ್ಗಿ ಪಲಯೆ, ತಗೆ ತಂಗಡಿ, ಸಮ್ಮಲೆ ಅರ್ವತ್ತೆ, ನೇಲ್ಯಮ್ಮೆ ತಿದ್ಯಮ್ಮೆ ಇಂಚ ಮಾತೆರ್ ಇತ್ತಿನ ಕೂಡು ಕುಟುಂಬ. ಒವ್ವೇ ರೀತಿದ ಬೇದ ಭಾವದಾಂತೆ ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನ್ಯನ ಪಾತೆರೊಗು ಬಿಲೆ ಕೊರ್ದು ನಡತೊಂದು ಇತ್ತಿ ಕಾಲ. ಪ್ರತಿ ಬೇಲೆಡ್ ಅವೆತ್ತನೇ ಆಯಿನ ಭಕ್ತಿ, ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಷ್ಟದ ಕಾಲೊಡುಲಾ ನರಮಾನಿ ಬಾರಿ ಸಂತೊಸೊಡು ಇತ್ತಿ ಕಾಲ. ಅಕ್ಷರ ವಿದ್ಯೆದ ಜ್ಞಾನ ಇಜ್ಜಂಡಲ ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ಕಬಿತೆನ್ ರಾಗೊಡು ಪನ್ಪುನ ಶಕ್ತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರತಿ ಕಬಿತೆಡ್‌ಲಾ ಪೊಣ್ಣು ಮನಸ್‌ದ ಬೇನೆ-ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಲು ದಿಂಜಿದ್ ಬರೊಂದಿತ್‌ಂಡ್. ಕೆಸರ್‌ದ ಕಂಡೊಡುಲಾ ಮನಸ್ ನಲಿತೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಂಡೊಡು ದತ್ತ್‌ದ್ ಪಲಾಯಿ ಮೊಟ್ಟುದು ನಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆಂಡಲ ಎರುತ ಬೀಲ ಪತ್ತುನಾತ್ ಶಕ್ತಿ ಒರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪನೆತ ನೀರ್ ಒಯಿತ್‌ದ್, ಬಜಿಲ್ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಬುಲೆಯೇರ್, ರೋಗ-ರುಜಿನ, ಬಚ್ಚೆಲ್-ಬೇಜಾರ್ ಪಂಡ ದಾದಾಂತ್ ತೆರಿದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ವಾ ರೀತಿದ ಅಂಗ ಸಾಧನೆಲ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿ ಕೈ ಕಾರ್‌ಗ್ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಾಂಡ್.

ನೆರೆಕರೆತ ಇಷ್ಟೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ನುಪ್ಪುಗು ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಪುದ್ದಾರ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಪೊಸ ಅರಿತ ಉನುಪು ಉನ್ಪೆರ್. ಮುಡಿಕಟ್ಟುನವು. ಅರಿತ ತುಪ್ಪೆ ಕದಿಕೆ ಮಲ್ಪುನವು ಕಲೆಗಾರಿಕೆದ ವಿದ್ಯೆ. ಅರಿಬಾರ್ ಹಾಳಾವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಮಲ್ತಿ ಉಪಾಯ ನಮ್ಮ ವಾ ರೀತಿದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಡ್‌ಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ತುಳುವೆರೆನ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಕಜ್ಜಲಾ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನವೆ. ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಬೆರಿ ಸಾಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಗೆಲ್, ಪರ್ವ, ಕೋಲ, ತಂಬಿಲ, ಕಾಲಕಾಲೊಗು ನಡತೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನ್ಯಾಯ ಅನ್ಯಾಯದ ತೀರ್ಪುನು ನಂಬಿ ದೈವನೇ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಪಟ ವಂಚನೆ ನಡತೊಂದು ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿ ಬಂಧುಲು ಪಾಲ್‌ದ ಬೇಲೆನ್ ನಿಷ್ಠೆಡ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಒರಿಯನ್ ಒರಿ ನಂಬುದು ಬದುಕೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. 'ನಂಬಿನಾಯಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪೆ ಸತ್ಯ ಗೆಂದಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ' ಪನ್ಪಿ ನುಡಿನ್ ದೈವ ಕೊರೊಂದಿತ್‌ಂಡ್.

ಕರಿನ ಕೆಲವೊಂಜಿ ವರ್ಷೊಡಾಯಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಡ್‌ದಾವರ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬೇಲೆದಂಚಿ ಜನ ಮಾಲ್‌ದೆರ್. ಮಾತೆರೆನ ಜೀವನೊಡುಲಾ ಬದಲಾವಣೆ ತೋಜಿದ್ ಬಯಿದ್‌ಂಡ್. ಬೊಂಬಾಯಿ-ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂಚನೆ ಪಿದಾಯಿ ದೇಸೊಡುಲಾ ಬೆನ್ಪುನ ಇಂಬು ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬಾರ್‌ದ ಕಂಡ ಬಜ್ಜೆಯಿ. ರಬ್ಬರ್ ದಂಟಿನ ದುಡ್ಡು ಕೊರ್ಪುನ ತೋಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆಡ್ದಾವರ ಆರ್ಥಿಕವಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಪ್ರಯೋಜನ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬೆನ್ಪುನಾಯಗ್ ಕೈ ನಿಲಿಕೆ ಕೆಲಸ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬಡವನ ಬಾಲೆಲ ಸಾಲೆ-ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಮೊಟ್ಟು ಬುಡತಿಲೆಕ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಆಂಡ ನಮ್ಮ ನೆಲತ್ತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣೊಡ್ದು ನಮ ಬೇತೆ ಆದ್ ಬದ್‌ಕೊಂದುಲ್ಲನ ಪನ್ಪಿ ಪೋಡಿಗೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ನಮ್ಮ ಬಾಸೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಈ ನೆಲತ್ತ ಗುಣ ದೂರ ಆವೊಂದುಂಡು. ಮುಡಿನ್ ತೂಂಡ ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲು ಉಂದು ವಾ ಮರಟ್

ಆಪುಂಡು? ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನುನ ಸ್ಥಿತಿ. ಊರುಗು ಕೋಲೊಗು ಪೋವರೆ ಉಂಡು. ಪಂಚ ಕೋಲಾ ಕಯಿತಲ್‌ದ ಅಂಗಡಿಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡತ್ತ ಪನ್ಪಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಾರ್ ಪಂಡ ನನದಾದನೊ ನೆನಪಾಪುಂಡು ಅರಿಬಾರ್‌ನ್ ತೂವಂದೆ ಬಜಿ ಉನುಪು ಮಾತ್ರ ತೂಯಿನ ಜೋಕುಲು ನಮ ನಡುಟ್ಟು ಉಲ್ಲೆರ್. ಪಾಷ್ಟ್ ಪುಡ್‌ದಂಚಿ ಮನಸಾಯಿನಕ್‌ಲೆಗ್ ಅವುಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ನನ ಕಲಸೆ, ಸೇರ್, ಪಾವು, ಕೊಂಡೆ, ಕೊದಂಟಿ, ಮಂತು, ಪಲಾಯಿ, ನಾಯರ್, ನುಗ, ಮುನೆ, ಜಂಗ, ಬಳ್ಳ, ಕುದುಪೆ, ಅಡ್ಯರ, ಮರಾಯಿ, ಪಡಿ, ಪಡ್ಯ, ಬೈಪನೆ, ತಡ್‌ಪೆ, ಉಜ್ಜೆರ್, ಗದ್ದವು, ಬಿಸಲೆ, ನೆಸಲೆ, ಕಪ್ಪಾಲ್, ಗುರ್ಕೆ, ಕೈಸಾಡಿ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುದರ್ ಕೇನ್ನಗ ಕಣ್ಣ್ ಬಾಯಿ ಬುಡುಪುನ ದಿನೊಕುಲುಂದು.

ಕೂಡು ಕುಟುಂಬ ಎಲ್ಯ ಕುಟುಂಬ ಆದ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ತಗೆ, ತಂಗಡಿ, ಮೆಗ್ಯೆ, ಪಲಯೆ, ತಿದ್ಯಮ್ಮೆ, ನೇಲ್ಯಮ್ಮೆ ಪನ್ಪಿ ಸಂಬಂಧೊಲು ಅರ್ಥ ಕಳೆವೊಂದುಂಡು. ಪೊಸ ಪೊಸ ವಸ್ತುಲು ಇಲ್ಲ್ ಸೇರೊಂದುಲ್ಲಾ, ಲೋಕನೆ ನಮ್ಮ ಕೈಕ್ ಬಯಿದ್‌ಂಡ್. ನೆರೆಕರೆತ್ತ ಸೊರ ಕೆಬಿಕ್ ಕೇನೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಟಿ.ವಿ.ದ ಎದುರುಡು ನಮ್ಮ ಬಾಯಿ ಕಟ್‌ದ್ ಪೋತುಂಡು, ಯಂತ್ರೊ ಕಾಲೊದ ಮರ್ಜಿಡ್ ನಮಲ ಯಂತ್ರೊಲಾತ. ಊರುದ ಮಾರ್ಗ ಮಲ್ಲ ಆತ್‌ಂಡ್, ಆಕಾಸೊಗು ಮುತ್ತು ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿ ಕಟ್ಟನ ಲಕ್‌ದುಂತುದುಂಡು, ನಮ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿ ವಸ್ತುಲು ಬತ್ತ್ ಸೇರ್ದ ಆಂಡ ಮಸ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರ 'ಯಾನ್ ಎನ್ನವು' ಪನ್ಪಿ ಎಲ್ಯ ಮನಸ್‌ದ ಕೊರ್ತೆಲ್ ದಿಂಜಿದ್‌ಂಡ್. ಭಜನೆ ಮಲ್ಪಿ ಇಲ್ಲ್ ವಿಭಜನೆ ಆವಂದ್‌ಗೆ. ಆಂಡ ಟಿ.ವಿ. ಸೀರಿಯಲ್‌ದ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ನಮಕ್ ಓಲು ಪುರ್ಸೊತ್ತು ಉಂಡು ಪನ್‌ಲೆಗೆ. ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನನ್ ನೀರ್ ಬೆಲ್ಲ ಕೊರ್ದು ಲೆಪ್ಪಿ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್ ಮುಚಿದ್‌ಂಡ್. ಪಿದಾಯಿ ದೇಸೊದ ಅಮಲ್‌ದ ಗಾಳಿ ಮಾತ ಕಡೆಕ್‌ಲಾ ದಿಂಜಿದ್‌ಂಡ್. ಉಂದು ವಾ ಕಾರಣೊಗುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಅತ್ತ್.

ನಮ ಇನಿ ಒಂಜೇತ್ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರ್ ಆತ ನಿಜ. ಆಂಡ ನಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಇತ್ತಿನಾತ್ ನೆಮ್ಮದಿ ಸಂತೊಷೊಡು ನಮ ಉಲ್ಲನಾ? ಪನ್ಪುನೆನ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ನಮ್ಮ ಬಾಸೆ, ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪರಿಚಯೊಡ್ದು ನಮ ಆವಡ್. ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲಾವಡ್ ದೂರ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟರೆ ಆವಂದಿನ ತುಳುವೆರೆನ ಆಚಾರೊ... ವಿಚಾರೊನು ಒರಿಪಾವರೆಗಾದ್ ನಮಡ್ದಾಯಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಡು. ಪೊಸ ಪೊಸ ಯಂತ್ರೊಲು ನಮ್ಮ ಇನಿತ ಅಗತ್ಯೊಗು ನಮ್ಮ ಕೈಟ್ ಬೋಡು. ಆಂಡ ಅವು ನಮ ಪೊರ್ಲುದ ಬದ್‌ಕ್‌ನೇ ನಿಂಗರೆ ಬಲ್ಲಿ. ನಮ ಆಟ, ಆಯನ, ಕೋಲ, ತಂಬಿಲ, ಮದಿಮೆ ಮಸಿರಿ, ಒನಸ್ ತಿನಸ್‌ಡ್ ನಮ್ಮ ನೆಲತ ಪರಿಮಲ ಬೋಡು. ನಮ ನಡತ್ ಬತ್ತಿ ಸಾದಿದ ಪಚ್ಚೆ ಗುರ್ತೊನು ಪೆಜಿದ್ ಪತ್ತೊಡೊ. ಅಪಗ ನಮ ನಡತಿ ಬತ್ತಿ ಸಾದಿ ಏತ್ ಸರಿ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.

ಕಬಿತೆ ಪುಟ್ಟುನಾ ಗೌಜಿ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಬೋಳೂರ್

ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ
ಕನಟ್ ಕಾಡುನ ಕಬಿತೆ
ಎನ್ನಾಲೆನ 'ಲಕ್ಕಲೆಯೇ... ಪೊರ್ತಾಂಡ್'
ಪನ್ಪಿ ಅಬ್ಬರೊಗು ಅರ್ಥೊಂಡೇ ಉಂತುಂಡು!

ಮೋನೆ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ವಾಕಿಂಗ್ ಪೋನಗಾ ಎನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಜ್ಜೆ ಪಾಡ್‌ದ್
ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣ, ಮರ, ತಂಪಾಯಿನ ಗಾಳಿ
ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಪದ್ಯದೊಟ್ಟಿಗೆ ತಾಳಪಾಡುನ ಕಬಿತೆ
ದೋಸ್ತಿಲೆನ 'ಚಾ ಆಂಡೇ'
ಪರಿಚಯದಕುಲೆನ 'ಹಲೋ ಹಾಯ್'ದೊಟ್ಟಿಗೆ
ಗಾಳಿಗ್ ಪಾರ್‌ಂಡ್!
ಇಲ್ಲಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೀಯೆರೆ ಟ್ರಾಕ್‌ಸೂಟ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್
ಬಾತ್‌ರೂಮುಡು ಶವರ್‌ಬಾತ್‌ದ
ಚವುಳಿ ನೀರ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಬೂರುನಾಗ ಸ್ವರ ಪತ್ತುನ ಕಬಿತೆ
ಮಗೆ ಬಾಕಿಲ್ ಬೊಟ್ಟುದು 'ಡ್ಯಾಡಿ ಶಾಲೆಗ್ ಲೇಟ್ ಆಂಡ್
ಬೇಗ ಬಲೇಽಽಽ' ಪನ್ಪಿ ಲೆಪ್ಪುದೊಟ್ಟಿಗೆ ನೀರಾದ್ ಪೋಂಡು!

ಚಾ ಪರ್ಕಂದ್ ಡೈನಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲುದು
ಪ್ಲೇಟ್ ಗ್ಲಾಸ್‌ದ ನಾದೊಗ್ ಬಡವುದ ಲಯಕ್
ಲಯ ಕಟ್ಟುನಾ ಕಬಿತೆ 'ನನೊಂಜಿ ದೋಸೆ ಪಾಡೊಡಾ'
ಪನ್ಪಿ ಬುಡೆದಿನ ಮೋಕೆದ ಪಾತೆರೊಗು ಪೋಡಿದ್
ಬಂಜಿದ ಮೂಲೆ ಸೇರುಂಡು!

ಬೊಕ್ಕ ಡ್ರೆಸ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಆಫೀಸ್‌ಗ್ ಪೋಂಡ
ಕಲ್ಲದ ಗೌಜಿಡ್ ನೆನಪೇ ಬರಂದೆ... ಅಡೆಗೇ ಉಂತುಂಡು
ಅರ್ಧಗ್ ಉಂತಿ ಕಬಿತೆ ಪೂರ್ತಿಯಾವೊಡಾಂಡ
ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುನೇಟ ಕಾಪೊಡು!

ಯೆರು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ ದೇರುನೆ

ಮಾಧವ ಮಂಗಳೂರು

ವೈಕುಂಠ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆ ಇಲ್ಲೋಳು ದಿನೋಲಾ ಜಾತ್ರೆನೇ. ಜನ ತಪ್ಪೆರಿಜ್ಜಿ. ಪಂಡ ಈ ಸಂಗತಿ... ಆರ್ನ ಕುಟುಮ್ಮದಕ್ಲೆನ, ಅತ್ತಾಂಡ ಸಂಬಂಧಿಕೆರ್ನ ಅತ್ತೇ ಅತ್ತ್. ಆರೆಗ್ ಸಂಬಂಧಿಕೆರ್ ಮಸ್ತುಲ್ಲೇರ್ಂದ್ ಎನ್ನಡೆ. ಈಡೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಜನೊಕ್ಲೆನ ತರೆಟ್ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತಿ ವಿಸಯನೇ ಬೇತೆನೇ. ಪರಿಹಾರದ ಮೋನೆ ಓಲು... ಎಂಚ... ಅಂದೇ.. ಬರ್ಪಿನಾಕ್ಲು, ಸಮಸ್ಯೆದ ಪುದೆ ತುಂಬೊಂದು! ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೇನ ಮುಖ್ಯ ಕಸಬೇ ಜಾತಕ ತೂದು, ಕುಂಡಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೊನು, ಅಕ್ಷರ ಬುಡಾಂದೆ, ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರೊಳೇನ್ ರಾಗೊಡೆ, ರಂಗ್ ರಂಗ್‌ಡೆ, ತನ ಕಂಠ ಸಿರಿ, ಸ್ವರ ಸೇರಾದ್, ಮಂತ್ರೊಚ್ಚರ ಸುರು ಮಲ್ತೇರ್. ಪಂಡ, ಗಿರಾಕಿಳೆನ ತರೆ ದುನ್ನ ಕಡಮೆ ಆವೊಡೇ, ಪರಿಹಾರ ತಿಕ್ಕೋಡೇ!

ಗಿರಾಕಿನ ಪಿರ, ದುಂಬುದ ಕಾರ್‌ಬಾರ್ನ್ ಪನ್ಪಿನೈಟೆ, ಕಲವೇರ್ನ ಪಿತ್ತಾಳೆ ಪಿದ್ಯಾ ಬೂರುನು ಮಾತ್ರೆ ಅತ್ತ್, ನಿಜವಾಯಿನೊ ಸಂಗತಿಗ್ ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತಿನ ವಿಸಯೊಲೇನು ಏತೋ ಜನ ಪ್ರಶ್ನೆ ದೀಯಿನಾಕ್ಲೇಗೇ, ಆ ಕವಡೆದ ಕಂಕಣೆ, ಮರಂಕಣೆ ಮರ್ಗಿರೆಗ್ ಪತ್ ಕುಸಿ ಆವೊಂದಿತ್ಂಡಾ ಅಂಚನೇ ಮನಸ್‌ಗುಲಾ ಬಂಜರ ನೆಮ್ಮದಿ. ಆಂಡ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿನೇ ಮೇರ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಂದಾ... ಪಂಡ್ದೇ ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟುನ ಸಂದರ್ಭಲಾ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ಂಡ್. ಜನೊಕ್ಲೇ ಮನಸ್ ಓದುನ ಬುದ್ದಿ ಆರೆನ ಅಂಚ ಜನೊಕ್ಕು ಒವಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣೋನೊ, ಸಮಸ್ಯೆನೋ, ಪತೊಂದ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೇನ ಇಲ್ಲದ ಜಾಲ್‌ಡೆ ಇಪ್ಪುನ ಬಲ್ಮೆದ ಮಂಟೋಪೊದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ, ಇತ್ತಿನ, ತಿಕ್ಕಿನ... ಜಾಗ್‌ಡೆ ಕುದೊಂದು, ತನ ಸರ್ತಿ ಏಪ ಬರು, ಪಂಡ್ದೇ ಕಾತೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಕಾರಣ ದಾನೆ ಪಂಡ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆನ ಪಾತೆರೊಗೆ ಆತ್ ಬಿಲೆ, ಐಡ್ದ್ ತಂಕ್ ಸಮಸ್ಯೆಡ್ದ್ ಪಿದ್ಯಾ ಬರ್ಪಿ ನಿಲೆ ತಿಕ್ಕುಂದೇ... ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತ. ಮನಸ್ ದಿಂಜ್‌ದ್ ಕಾಸ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆ ಕೈತೊಳು ಜನೊಕ್ಲು ಪೊಕ್ಕಡೆ ಪೊರ್ತ್ ದೆಪ್ಪೆರೆಂದ್ ಬರಾಯೆರ್. ಸಂಸಾರೊಡೆ ಇಪ್ಪುನ ನೂತ್ತೆಣ್ಮ ತೊಂದರೆದ... ಗಂಟ್‌ನು ಬುಡ್ಪಾಯೆರೆ, ಐಟ್‌ಲಾ ದಾದಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಭಾರೀ ದುನ್ನದ ಮಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆನು ಎದುರು ದೀವೊಂದೇ ಜನ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆಡ, ಪೀಠಿಕೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತ. ತಂಕ್ ಈ ಸಮಸ್ಯೆದ ವಾ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ಪೊಗ್ಗರೆ ಆವಂದಿ ಕಠಿನ ಸಂದರ್ಭೊಡೇ, ನನ ದಾನೆ, ಉಸಿಲು ಬಿಗಿ ಪತ್ತ್ಯೆರ್, ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ದೀಯೆರೆಂದ್ ವಾ ಕೋಡಿಡ್‌ಲಾ, ಖರ್ಚ್‌ದ ಮೋನೆ ತೂವಾಂದೆ, ಅಡೆಗ್ ಪಾರ್ದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜನೊತ್ತ ದಂಡ್.

ಸಮಸ್ಯೆಳು ಪಂಡ, ಇಂದೆಕ್ ಊರ್ದ ಬಿರ್ಸೆರೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಪರಿಹಾರ ತಿಕ್ಕಾಂದೆ ಸ್ವಂತದ ಆಲೋಚನೆ, ಪಾತೆರ, ನಡಪಂದೆ ಇಪ್ಪುನ ಗಂಭೀರ್ದ ಕುಟುಂಬ ಸಮಸ್ಯೆಳೆಗ್, ಆಕೇರಿದ ತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆನ ಬಲ್ಮೆದ ಮಂಟೋಪ, ಪಂಡ್ದೇ ಬೊಂದಿತ್ತಿ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆನ ಮಿತ್ತ್ ಭಾರೀ ಭರವಸೆ, ನಂಬುಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಣ್ಡ್, ಜನೊಕ್ಲೆ ಮೊನೆ ತೂಂಡ ತೆರಿದು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆ ಪಾತೆರದ ಮಿತ್ತ್ ಆತ್ ವಿಶ್ವಾಸ!

ನಿಜವಾಯಿನೊ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಗೆತೊಂದ್, ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೇ ಕಾರ್ ದೀಪನಾಕ್ಲೆನ ತರೆ ಪೊತ್ತಾವೊಂದು, ಸಂಸಾರೊದ ಬದ್ಕುನೇ ಹಾಲ್ ಮಲ್ಪುನ ವಿಸಯೊಳೆಗ್‌ಲಾ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆಡ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣೊಟೇ ಪರಿಹಾರದ ತಾದಿ ತೋಜು ಪಂಡ್ದೇ ಜನೋಡ್ದು ಜನೊಕ್ಲೇ, ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್, ತಿಕ್ಕಿನ ಸಮಾಚಾರ ಕೆಬಿ ಪೊಗ್‌ದ್ ಇಡಿ ಊರುರುಡೆ ಸುದ್ದಿ ಆದ್, ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೇನ ಪುದಾರ್ ಪೋಯಿನಿ ಅತ್ತಾಂದೆ; ಶಾಸ್ತ್ರಿಳು ಕುಳ್ದಿನಾಡೆಗೇ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತೇರ್ನ ಪಟ್ಟ ಏರಿನಿ ಎಂಚ ಪಂಡ್ದ್‌ಲಾ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿದಿತ್‌ಂಡಲಾ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆನ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗ್ ಕುಂದು ಬರಾಂದ್. ಅಂಚ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳು ಏತ್ ಖ್ಯಾತರಾಯೆರ್ ಪಂಡ, ಆರೆಗ್ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪೆರೆಗುಲಾ ಜನ ಬುಡಾಯೆರ್ ಅಂದ್ ಪನಿಯೆರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳು, ಈ ಕೆಲೊಸೊಗ್ ಕಛೇರಿದ ಎದ್ರುಡೆ ಬೋರ್ಡ್ ನೇಲಾಯಿಲೆಕ್ಕ, ಬರ್ಪಿ ಜನೊಕ್ಲು ಸಮಯ ಈತೇ, ಬೊಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಾಯೆ ಪಂಡ್ಪಿ ಪಾತೆರ, ಆರೆಡ ಇತ್‌ಜ್ಜಿ. ಆಯಿನೆಡ್ದೇ ಜನೊಕು ಆರೆನ ಮಿತ್ ಮಸ್ತ್ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಬದ್ಕ್‌ನೇ ಹಾಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು, ಸಂಸಾರದ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ತರೆ ಪೊತ್ತಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಜವನೆರೆನ ವಿಸಯೊಗ್‌ಲಾ ಜನೊಕ್ಲು ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆಡ ಪರಿಹಾರ ತಿಕುಂಡ್ ಪಂಡ್ದೇ, ಇಂಚಿನಕ್ಲೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ, ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದಿತ್‌ಂಡ್. ಏರೆಡ ಕೇಂಡಲಾ, ಅಂದ್ ಮಾರಾಯಾ ಎನ ಮಗೆ ಎನ ಪಾತೆರ ಕೇನಂದೆ, ಆಯೆನನೇ ತಾದಿ ತೂವೊಂದು, ಏರ ಎಂಚ ಗುನ ಅಂದ್‌ಲಾ ತೆರಿಯಾಂದಿ ಪೊಣ್ಣನ ಬೆರಿ ಪತ್‌ದ್, ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚ ಆಲೇ ದೇವತೆಯಾದ್, ಈ ವಿಸಯೊಡೆ, ಯನ ಕುಸಿತ ಎದುರುಡೆ, ಏರ್ಲಾ ಬರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಣ್ಪೆ ಆಣ್ ಮಗೆ! ಅಂಚನೇ ಕಲ್ಜಿಗದ ಪೊಣ್ಣ್! ಈ ವಿಸಯೊಡೆ ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬುಡ್ತಿನಕ್ಲು ಎರೆನಲಾ ಬುದ್ಧಿ ವಾದದ ಪಾತೆರೊಗುಲಾ ತರೆ ಪಾಡಂದೆ ಇಪ್ಪುನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಸಮಸ್ಯೆಳೇ ಬುಡ್ಪಾಯೆರೆ ಆವಂದೆ ಇಪ್ಪುನ ಸಂದರ್ಬೊಡು, ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೇ ಸುಲೊಬೊಡೇ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರು, ಸಮಸ್ಯೆಲೆಡ್ದ್ ಪಿದ್ಯಾ ಬರಿಯೆರೆ, ಸಮಾದಾನದ ಉಸುಲು ದೆಪ್ಪೆರೆ, ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ತಾದಿ ಸುಗಮ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಂಡ್ದೇ ಜನ ಜಾತ್ರೆ ಮುಲ್ಪ ಏಪಲಾ.

ಈಡೆಗ್ ಜನೊಕ್ಲು ಕೊನಪಿ ಸಮಸ್ಯೆಲಾ ನಾನಾ ನಮೂನೆದ. ತಾದಿದ ಸಮಸ್ಯೆ, ನೀರ್ದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಬುಡಾರದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಲೆ ಸಮಸ್ಯೆ. ಪೊದುತ ಸಮಸ್ಯೆ, ಪಾಲ್‌ಪಟ್ಟಿದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಅಪೆದ ಪಾಲ್‌ದ ಮರತ ಬೆಜಕರೆ ಇಪೆದ ಪಾಲ್‌ಗೆ ಬೂರಿನೆಟ್... ಉದ್ಯವ ಆಪಿನ ದಿನೋಲಾ ಲಡಾಯಿ ಆಪಿನ ಸಮಸ್ಯೆ, ನಾಯಿ ಪುಚ್ಚೆದ, ತೊಂದರೆ ನನೊರಿಯನ ಬಿತ್ತಿಲ್‌ದ ಕುರೆ ನೀರ್ ಬರ್ಪಿ ಸಮಸ್ಯೆ. ಇಂಚ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಅತ್ತ್! ಜನಕೊಂಜಿ ತರೆಕೊಂಜಿ! ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲೊಳ್ಳೇ ಜನ ಇತ್ತಿನಾತ್ ಸಮಸ್ಯೆಳು... ಇಂಚ ಪರಿಹಾರೊನು, ಅಕುಳು ಅಕ್ಲೇ ಮನ್ಸ್‌ರಾವಂದಿ ಸ್ಥಿತಿಟೇ, ಆಕೇರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೇ ಬೋಡಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಆ ಊರ್ದ ಮಾತ ಸಂಸಾರೊಗುಲಾ!

ಸಮಸ್ಯೆ ಓವೇ ಇಪ್ಪಡ್. ಬೆಟ್ಟದಾತ್ ಬುಳೆದ್ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಅವು ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೇ ಕೈತಾಳ್ ತರೆ ದೆರ್ತ್ದ್ ಉಂತುವಾ? ಪಣಂದೆ... ಪದ್ರಾಡ್ ಪಾಡಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್... ಬತ್ತಿನ ಗಿರಾಕಿ ಮೋನೆ ತೂದೇ ಗಿರಾಕಿಗ್ ತಕ್ಕಂತಿ ಪರಿಹಾರದ ಉತ್ತರ ಆರೆಡ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಬತ್ತಿನ ಜನಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ ತೆರಿದ್, ಅಕ್ಲೇಗ್ ಅರ್ಥ ಪಂಡ್‌ದ್, ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಸಮಸ್ಯೆದ ಅಭಿಮನ್ಯು ಕೋಟೆಡ್ದ್ ಪಿದ್ಯಾ ಬರ್ಪಿನ ತಾದಿ ತೋಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ತಾನ್ ಪಣ್ಪನೇನು ಸಾವಕಾಶೊಡೇ ಕೇನೊಂದು ಅರ್ಥ ಆಯಿಜ್ಜಿ ಪಂಡ, ವಾ ಕೋಪಲಾ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳು ಬೊಕ್ಕಲ, ಬೊಕ್ಕಲ, ಮಂತರೊಳೇನ ಪಠನ ಮನ್ತೊಂದು, ವಿವರಣೆ ಕೊರೊಂದು, ಗಿರಾಕಿಳು ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆವುನ ಮುಟ್ಟ ಪಂಡಿನ ಪರಿಹಾರ ವಿಸಯೊನು ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಪಾತೆರ ಕಡ್ಡಿ ಪೊಲಿ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ತನ ಮಿತ್ತ್ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತಿನಾಕ್ಲು ಮಾತ್ರನೇ ಈ ಬಲ್ಮೆ ಮಂಟೋಪೋದ ಮುಟ್ಟ ಕುಲ್ಲೋಲಿ. ವಿಶ್ವಾಸ ಇಜ್ಜಿ... ಶಾಸ್ತ್ರಿಳು ಪಣ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಡು ಪಂಡ, ಅಂಚಿನಾಕ್ಲೇಗ್ ಅಳ್ಪ ಜಾಗ್ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಅಡ್ಡ ಪಾತೆರೊಗು ಅಳ್ಪ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ.

ಊರ್ದ ರಾಮಣ್ಣನ ಇಲ್ಲೋಳು ದಾದನಾ ಸಮಸ್ಯೆದ ಪುಗೆ ಲಕ್‌ದ್ಂಡ್. ಉಂದೆಕ್ ರಾಮನ ಮಗೆ ಶಾಮನೇ ಕಾರಣ ಪಂಡ್ದ್ ಊರ್ದ ಜನೊಕ್ಲು ಗುಸು ಗುಸು ಪಾತೆರ್ದ್ದ್ ತೆಲ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲ. ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಾಗ ಕಾಲೇಜುದ ಮುಟ್ಟು ಮಿತಾರ್ದ್, ಕೆಲವು ದಿನೊಟ್ಟೇ ಆಯೆನ ತರೆ ಓದು ಬರವುದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಈ ಕಲ್ಜಿಗದ ಕಾಲೊದ ಆಯೆನ ಕತೆನೇ ಬೇತೆನೇ. ನೇಲುನ ಗಂತೆದ ಪ್ಯಾಂಟ್ ತಿಕ್ಕಾದ್, ಕೈಟೊಂಜಿ ಮೊಬೈಲ್, ಕೆಬಿಕ್ ಒತ್‌ದ್ ಪತ್‌ಂಡ, ಆಯೆನ ಲೋಕ ಒವು ಪಂಡ್ದ್ ಏರೆಡ ಕೇಂಡಲ ತೆರಿಯಂದ್. ಆಯೆನ ಮರ್ಜಿದ ತಾದಿನೇ ಬೇತೆ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ತೂಯೆರೆ... ಕೈಟೆ ಕಾಲೇಜುದ ಬೂಕುಳು ನಿಲ್ಕೆ. ಬೆರಿಟ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಗೋಣಿ ನೇಲೊಂದು! ಇಂಚ ಆಯೆ ಕಾಲೇಜಿಗ್‌ಂದ್ ಪಿದಾಡ್ದ್, ಪೋಪಿನಿ ಮಾತ್ರ ಅಡೆಗತ್ತ್. ಇಡೇಗ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ, ಆಯೆನ ಲವ್ವರ್ ಪಂಡ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ, ಬೆರಿ ಪತ್‌ದ್ ಪೋಂಡ... ಆಯೆ ತನ್ನ ತಾದಿಗ್ ತಾನ್ ಪೋಪಿನತ್. ಎದುರುಡೆ ಪೊಣ್ಣ್ ಪೊಯಿಲೆಕ್ಕ ಆಯೆನ ತಾದಿ. ಆಲೆ ಕೈಟ್‌ಲಾ ಕಾಲೇಜು ಬೂಕುಳೇ. ಆಲ್‌ಲಾ... ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ತೋಜಪಾಯೆರೆ... ಕಾಲೇಜಂಗ್ ಪೋಪಿ ನಾಟೊಕನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಿ.

ಪೋಪಿನಾಕ್ಲು.... ತೂಪಿನಾಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಮೊಕ್ಲು ಕಾಲೇಜಿಗೇ ಪೋಪಿನ್‌ಂದೇ ಎನ್ನೊಡು. ಆಂಡ ಅವು ಪ್ರೇಮ ಕಾಲೇಜುದ ತಾದಿ ಪಂಡ್ದ್ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾದ್ ತೂಪಿನಾಕ್ಲೆಗ್... ಮೊಕ್ಲೇನ ಉಳ್ಯಾ ಮನಸ್‌ದ ಸುರ್ಪ ತೆರಿವು.

ಏರೆನಲಾ ಪೋಡಿಗೆ ದಾಂತಿ ಪಿರಿತಿ... ಪ್ರೇಮದ ತಾದಿಡೆ, ಮಗೆ ಪೊವೊಂದುಲ್ಲೆ ಪಣ್ಪೆ ಸಂಸಯ, ಶಾಮನ ಅಪ್ಪೆಗ್, ಸುರುಕೇ ತೋಜುನ ಪೊರ್ತುಗೆ, ಇಲ್ಲಾಡೆ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆ ಮಗನ ಪಾತೆರ ಬುಳೆದು... ಮಗನ ನಾಟಕೊದಂತಿನ ಕೃತಕ, ಸುಲ್ಲು ಪಾತೆರ ಅಪ್ಪೆನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಈ ಮಗನ್ ನಂಬೆರೆದಾಂತಿಲೆಕ್ಕ, ಸಂಸಯು ಬುಳೆವೊಂದೇ ಪೋಂಡು.

ಅಂದಯಾ... ಕಾಲೇಜು ಸುರಾಪಿನೇ ಕಾಂಡೆ ಪತ್ತ್‌ಕ್. ಬುಡ್ಪಿನಿ ನಾಲೆಕ್ಕ್. ಉಂದತ್ತಾಂದೆ ನಿಕ್ಕ್ ಹೆಚ್ಚದ ಸಮಯ ಬೋಡುಂದ್ ಪಂಡ.... ನಿನ ಕಾಲೇಜಿ... ಓವವು.

ಕಾಂಡೆ ಎಣ್ಮೊಗೇ ಪಿದಾಡ್ವ. ಪೆಸಲ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಉಂಡುಂದುಲಾ ಪಟಾಕಿ ಬುಡ್ಪ ಬಯ್ಯಗ್ ದಾನೆ... ರಾತ್ರಿ ಎಣ್ಮ ಪತ್ತಾಂಡಲಾ, ನಿನ ಕಾಲೇಜು ಮುಗ್ಯುಜ್ಜಿ ಅಂದಾ. ಸರಿಯಾದ್ ಬ್ಯಾ ಬುಡು.. ಪಂಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಮಗಟ ಲಡ್ಯಾ ಸುರು ಮನ್ತಿನ್ ಮಾತ್ರೆ ಅತ್. ಮಗೆ ಪಣ್ಪೆ ವಾ ಕತೆಲಾ, ಲಚ್ಚೊಮ್ಮೊಗ್ ನಂಬೆರಾಯಿಜ್ಜಿ. ಆಯೆ ಓವಾ ಪೊಣ್ಣನ ಪ್ರೇಮದ ಉರುಲ್ಡ್ ತಿಕೊಂದೆ ಪಣ್ಪಿನ, ಅಪ್ಪೆಗ್, ಆಯೆನ ಮರ್ಜಿನ್ ತೆರಿಯೆರೆ ಹೆಚ್ಚ ದಿನ ಬೋಡಾಯಿಜ್ಜಿ. ಕುಲ ಗೋತ್ರದಾಂತಿ ಆ ಪೊಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಲ್ ಕೆಲವು ರಾತ್ರಿಲ ಇತ್ತೆಗೆ ಪಂಡ್ದ್ ಊರುದಕ್ಲು ಪಂಡೆರ್.

ಅಪ್ಪೆಜಿಗ್ ಓಲುದಾಂತಿನ ಬೇಜಾರ್-ಬೇನೆ. ಈ ಪೊರ್ತುಡೆ ಆರೆಗ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ದೇವೆರ್‌ಲಕ್ಕ ತೂಯೆರೆ ತಿಕ್ಕಿನಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಳು. ಆರೆಡ ಶಾಮನ ತಾದಿ ಬುಡ್ದು ಪೋಪಿ ವಿಸಯೊನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮನ್ಪೆರೆಂದ್... ರಾಮಣ್ಣೆ ಮನದಾನಿ, ಪುಲ್ಯಕೊಲೋಗೇ... ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆನ ಕೈತಾಳ್ ಬತ್‌ದ್, ಆರ್ನ ಕಾರ್‍ಗ್ ಬೂರ್ದು ತನ ತರೆ ಪೊತೊಂದಿತ್ತಿ ಸಮಸ್ಯೆನು ಪಂಡೇರ್.

ಇಪ್ಪುನ ಒರಿಯೆ ಮಗೆ. ಬಂಗಾರ್ದ ಪೂತಲ್ಕ... ಬುಳೆಪಾಯೆ. ಇತ್ತೆ ಆಯೆಗ್ ಮೀಸೆ ಬನ್ನಾಗ ನಮ ಕಾರ್ದ ಕಜಾವಾದ್, ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಪಂಡ... ಒಯಿಕ್‌ಲಾ ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನಾಕ್ಲು, ಎನ ಪ್ರೇಮದ ತಾದಿಗ್ ಅಡ್ಡ ಬರಿಯೆರೆ ಮೊಕ್ಲು ಏರ್... ಪಂಡ್ದೇ ಆಯೆ ದಿನೋಲಾ ಪೊಣ್ಣನ ಒಟ್ಟುಗೆ ತಿರ್‍ಗ್‌ದ್ ಬತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲೊಳು ರಂಪಾಟ ಮನ್ಪುನ... ಶಾಸ್ತ್ರಿಳೆಡ ವಿವರವಾದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಾಗ, ಜವನೆರೆನ... ಐಟ್ ಪೊಣ್ಣು ಆಣ್... ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಒಂಜೇ! ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಯೆಡ್ಡೆಪುದ ಪಾತೆರ ಆಕ್ಲೆಗ್ ಎಂಚ ಅರ್ಥ ಆವೊಡು ಅತ್ತಾ... ರಾಮಣ್ಣ! ಈ ಲೋಕೊಡೆ ರಡ್ ನಮೂನೆದ ಜೀವನ ನಡಪಾಯೆರೆ ತಾದಿ ಉಂಡುಂದು ದುಂಬೇ ತೆರಿಯೊನೊಡು. ಜೋಕ್ಲು ತಾದಿ ತಪ್ಪ್‌ಂಡ ನಮ ಆಕ್ಲೆನ್ ತಿದ್ಯೆರೆ ಆಂಡ ಎಡ್ಡೆ. ಇಜಾಂಡ ಆ ತಾದಿಡೇ ಆಕ್ಲೆನ್ ಬುಡೊಡು.

ಒಂಜಾ ದೇರಿಲೆಕ್ಕ ಯೆರು ಪೊವೊಡು... ಪೋಪಿನ ಕ್ರಮೊ ಉಂಡು. ಅಚ್‌ಕಟ್ಟ್ ಸಂಸಾರ ಪಂಡ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಪಣ್ಪಿ ಬುದ್ಧಿ ಪಾತೆರೊನು ಕೇನೊಂದು ಆಕ್ಲು ಪಂಡಿ ಸೀದಾ ಸಾದಿಡೆ, ಜವನೆರು ನಡಪೊಡು. ಇಂದೆಟ್ ಯೆಡ್ಡೆ ಜೀವೊನದ ಸುಖಸಂಸಾರ ಕಟ್ಟೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವು. ಅಂಚ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ, ಅನುಭವೊದ, ತಾದಿಡೆ ಪೋಪಿನ ಒಂಜಿ ಬಗೆ. ಉಂದು ತೊಂದರೆದಾಂತಿ ಯೆಡ್ಡೆ ತಾದಿ!

ನನೊಂಜಿ ಎರು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ ದೇರುನೆ!.... ಉಂದೆಕ್ ಕ್ರಮ ನಿಯೊಮಲಾ ಇಪ್ಪಾಂದ್. ಒಟ್ರಾಸಿ ಬದುಕುನ ಮರ್ಜಿ ಉಂಡು.

ಪಂಡ ಏರೆಗ್ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ, ಬುದ್ಧಿವಂತೆರೆನ, ಅನುಭವೊದ ಪಾತೆರ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ತೋಜುಂಡಾ.. ಆಕ್ಲೇನ ಕುಸಿವಾಸಿ, ಮಾತ ಯೆಡ್ಡೆ ಸಾದಿಲೆನ್ ಬುಡ್ದು ಅಡ್ಡ ಪೋಯೆರೆ ತೂಪೆರಾ... ಆಕ್ಲೆಗ್ ಆಕ್ಲೆನನೆ ತಾದಿಗ್ ಪೊಯೆರೆ ಆಕ್ಲೇನು ಬುಡ್ಪಿನಿ... ಆತೇ!

ಶಾಸ್ತ್ರಿಲು ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ರಾಮಣ್ಣಗ್ ಅರ್ಥ ಆಂಡ್. ಆನಿಡ್ದ್ ಮಗನ ಜೀವನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಬತ್ತೆರ್. ಮಗನ ಮನಸ್‌ಲಾ ಬದಲಾದ್ ಎಡ್ಡೆ ಜೀವನ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮನಸ್ ಮರ್ಲ್‌ಂಡ್ ಕಬಿತೆ ಕಟ್ಟೆರೆ....

ಅಕ್ಷಯ ಎಚ್. ಶೆಟ್ಟಿ

ದಾರಗೆ ಕಂತ್‌ಂಡ್, ಚಂದ್ರೆ ದೆಂಗಿಯೆ
ಕೋರಿ ಕೆಲೆಪಟ ಕೆಬಿ ದಿಂಜಿಂಡ್
ಮೂಡಾಯಿ ತೇರ್ ಪಿದಾಡಿ ಪೊರ್ತು
ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಸಿಂಗಾರ ತೂದ್
ಮನಸ್ ಮರ್ಲ್‌ಂಡ್ ಕಬಿತೆ ಕಟ್ಟೆರೆ !

ಪಜೀರ್ದ ಮೇಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಪನಿ,
ದೈತ ಕೊಡಿತ ಒಂಜಿ ಆರಲ್‌ನ್
ತೂನಗನೆ ಬೀಜಿ ಚೌಲಿಗಾಲಿ
ಮೆಯ್ಯ್‌ಕ ತಾಂಟ್‌ದಾನಗ–
ಕಲ್ಪನೆದ ಪಜೆ ಮುಡೆಬ್ ಪೋಂಡು,
ಮನಸ್ ಮರ್ಲ್‌ಂಡ್ ಕಬಿತೆ ಕಟ್ಟೆರೆ!

ಪರಪ್ಪಿ ತುದೆಟ್ಟ್-ಮೀನುಲೆ ನಲಿಕೆ
ಐತ ಮೇಲ್‌ಡ್ ಓಡದ ನಡಕೆ
ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಪಚ್ಚೆ ತುತ್ತೈತಗ್-
ಬೊಲ್ಪು ದೇವೆರೆ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ!
ಇಂದೆನ್ ಮಾತ, ತೂದು ತೂದು, ಕಣ್ಣ್ ದಿಂಜಿದ್
ಮನಸ್ ಮಲ್ಲ್‌ಂಡ್ ಕಬಿತೆ ಕಟ್ಟೆರೆ !

ಬಾನೊಡೊರ್ಮೆ ಪಕ್ಕಿಲೆ ಬಲಿಪಟ
ಕುಕ್ಕು, ಗೋಂಕು ದೈಕ್‌ಲೆ ತೆಗ್‌ಲೆ
ಕಂಡ ದಿಂಜಿ ಕೆಯ್ತ ರಂಗ್,
ಕೆಬಿಟ್ ಗಾಲಿ ದಿಂಜಿನ, ಬಾಲೆ ಕಂಜಿನ್-ತೂದ್
ಮನಸ್ ಮಲ್ಲ್‌ಂಡ್ ಕಬಿತೆ ಕಟ್ಟೆರೆ

ಕುಬಲ್ದ್ ಕುಲ್ದಿ ಪುದೊತ್ತ ಕುಟ್ಟುಗು
ಬರ್ಸನೀಲ ಪನಿತ್ತ ಬೊಟ್ಟುಗು
ಕೂಕ್ರು ಬಡವು ಜುಂಬಿ ಸಬ್ದೊಗು
ಕೊಂಡೆ ಕೆಬಿನ್ ಅರಲ್ಪಾದ್,
ಬರ್ಪಿ ಸಬ್ದೊಲೆಡ್ ದೆಂಗಿ ಪೊರ್ಲುಗು....

ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುನ, ಕೆಬಿ ದಿಂಜಿನ - ಪೊರ್ಲುಲು
ಕುಸಿ ದಿಂಜಿನ ಪಲ್ಲೆಂಕಿನೇ ಕೊನೈದ್‌ಂಡ್
ತುಳುವಪ್ಪೆ ಮಟ್ಟೆಲ್ದ್ ಉದಿಪಿ,
ಈ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆಲೆ ತೂನಗ-
ಮನಸ್ ಮಲ್ಲುಂಡು ಕಬಿತೆ ಕಟ್ಟೆರೆ!!!

ಪಿಂಡ ಪಾಡುನಲ್ಪ ಅಶುದ್ಧ ಆಪುಂಡತ್ತೆ?

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಬೈಪಡಿತ್ತಾಯ, ನಂದಳಿಕೆ

ಒಂಜಿ ಊರುದ ಭಟ್ರ್ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷಲಾ ಆರೆನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಕಾರ್ಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಕಾಲ ಕರಿನಂಗೆ ಆ ಭಟ್ರ್ ಪರಲೋಕೊಗು ಸಂದಿಯೆರ್. ನನ, ಆ ಪೋಯಿನ ಭಟ್ರೆಗ್ ಕಾರ್ಯ ಮಲ್ಪೆರೆ ಆರೆನ ಮಗೆ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಐನ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರಾ ವಿಷಯ ಈ ಮಾಣಿಗ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಐಕಾತ್ರ ತನ್ನ ಬುಡೆದಿಡ "ಅಂದಯಾ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪಿಂಡ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಿನೆಟ್ ದಾದ ಮಾತಾ ಕೆರಮೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಯಾ? ನಿಕ್ ಐನ ವಿಚಾರ ದಾಯಿತಾಂಡಲಾ ನೆಂಪುಂಡಯಾ?" ಕೇಂಡೆರ್. ಆ ಬೆರನ್ದಿಯಮ್ಮ ಇಂಚ ಪಂಡೆರ್ : "ಅಂದಯೇ, ಈರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ರಡ್ಡ್ ಪುಚ್ಚೆದ ಕಿನ್ನಿಳೆಡನ್ ಒಂಜಿ ಗುರ್ಕೆದ ಉಳಾಯಿ ದಿಂಜಾದ್ ಕುಂಟುಡು ಆ ಗುರ್ಕೆದ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಅಟ್ಟೊಡು ಕೊನೊದು ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ದಾಯಿತೆಕ್ ಅಂದ್‌ದ್ ಮಾತ್ರ ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೀನದಣ ಮೂಲು ತಿರ್ತ್ ದೇವೆರೆ ಕೋಣೆಡ್ ಪಿಂಡ ಪಾಡೊಂದು ಇತ್ತೆರ್."

ಅವು ಅಪಗ, ಈ ಪೋದು ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕೆಲ್ಡ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕಿನ್ನಿಳೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಬಲ, ಯಾನ್ಲಾ ಅಂಚೆನೆ ಮಲ್ಪುವೆ. ಸರಿ, ಆ ಕಾರ್ಯದ ದಿನತಾನಿ ಈ ಭಟ್ರ್ ತನ್ನ ಬುಡೆದಿಡ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕೊನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ ಬಾರಿ ಗೌಜಿದ ವಣಸ್‌ಲಾ ಪಾಡಿಯೆರ್. "ಯೆನ್ನ ಹೆರಿಯೆರ್‌ನಕ್ಲೆನ ಕಟ್ಪಾಡ್‌ದಲೆಕ್ಕೊನೆ ಯಾನ್ಲ ಇನಿತ ದಿನೊಟು ಲೇಸ್ ಮಲ್ತೆ" ಅಂದ್ ಆ ಭಟ್ರ್ ಸಂತೋಸುಡು ಇತ್ತೆರ್.

ಈ ವಣಸ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದಿನ ಊರುದಕುಲು ಪೂರಾ "ಅವು ದಾಯಿತ ಭಟ್ರೆ. ಈರೆನ ಇಲ್ಲದ ಅಟ್ಟೊಡು ಪುಚ್ಚೆದ ಕಿನ್ನಿಲು ಬಾರಿ ಜೋರುಡೆ ಮುರೆಡುನ ಕೇಣೊಂದು ಉಂಡತ್ತೇ?" ಇಂಚ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಭಟ್ರ್ ತನ್ನ ಸಂಗತಿ ಪೂರಾ ಪಂಡೆರ್. "ಭಟ್ರೇ, ಈರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಕಾರ್ಯೊ ಮಲ್ಪುನಗ, ನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡಿತ್ತಿನ ಪುಚ್ಚೆಳು ಪಿಂಡ ಪಾಡುನಲ್ಪದ ಸೊತ್ತುಳೆಗ್ ಬಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಮಡೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ಅವು ಪೂರಾ ಅಶುದ್ಧ ಆಪುಂಡತ್ತೆ? ಅಂಚಾದ್ ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಉಪಾಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಆತೆ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಈರೇ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕೊ ಈ ಸರ್ತಿ ನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಪುಚ್ಚೆನೆ ಇತ್ತಿಜತ್ತೆ? ಬೊಕ್ಕೊ ಈರ್ ಅಪೆದ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ತರ್ಪಾದ್ ಅವೆನ್ ಗುರ್ಕೆಡ್ ದಿಂಜಾವುನ ಬೇಲೆ ಬೊಡ್ಚಿತ್ತ್ಂಡತ್ತೆ?" ಇಂಚ ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ.

ನಮ್ಮ ಹೆರಿಯೆರ್‌ನಕ್ಲು ವಾ ನಂಬೊಳಿಗೆ ದೀಡೊಂದು ಲೇಸ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆತ ಬಗ್ಗೆ ಪಿಂದೊಂದಿನ ಜನೊಕುಳು ಈ ಕಾಲೊಡು ಕಡಿಮೆಂದೇ ಪನೊಲಿ. ದುಂಬುದಕಳೆಡ ಪಿಂದೊನೊಂದು ಮಲ್ಪುನ ಕಜ್ಜೊಳೆಗ್ ಅರ್ಥಲಾ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕೊ

ಮಲ್ತಿನವು ಸಾರ್ಥಕಲಾ ಆಪುಂಡತ್ತೆ? ಅವು ಬುಡ್ದು ಎಂಕ್ಲೆ ಪೂರ್ವಿಕೆರ್ ದಾಯಿತೆಕ್ ಇಂಚ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಯಾನ್ಲಾ ಇನಿ ಈ ನೇಮೊ ಮಲ್ಪುವೆ ಅಂದ್ ದುಂಬು ಪೋಂಡಾ ದಾಲಾ ಪೆರಜನ ಆವಂದ್. ಮಾತ್ರನೇ ಅತ್ತಂದೆ, ಅವೆಡ್ದಾವರ ಊರುದಕುಳು ತೆಲಿಪುಲೆಕ್ಕ ಆವೆರೆಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಒಟ್ರಾಸಿ ಕಜ್ಜ ಮಲ್ಪುನವು ಸರಿಯತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಈ ಕತೆ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ ಆದುಂಡು.

ನನೊರ ಉರಿಪುವನಾ...

ಯಶವಂತ್ ಡಿ.ಯಸ್. ಶಕ್ತಿನಗರ

ದೂರೊದ ಕಾಡ್‌ಡ್
ಕೇನುಂಡು ಮನ
ಮರ್ಲುನಂಚಿನ ಸೊರ ।

ಯೇರ್ ಕೊರಿಯೆರ್
ಆ ಕೈಟ್ ಕುಲಲ್‌ನ್
ಯೇರ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್
ಸಂಗೀತ ಪದೊಕುಲೆನ್
ಸರಿಗಮ ಪದನಿಸ ।

ತೆಗ್‌ಲೆ ಕುಕ್ಕು ಮರತ
ಲತ್ತ್ ಇರೆ ಸಿಂಹಾಸನೊಡು
ರಾಜ ಕೀವಿಡ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು
ಪದ ಪನ್ಪ ಓ... ಕೋಗಿಲೆ ।

ನಿನ್ನ ರಾಗೊಡೆ
ನಿನ್ನ ಕುಲಲ್‌ಡೆ
ನನೊರ ಉರಿಪುವನಾ
ತುಳುವೆರೆನ್ ಮಾತಾ
ಒಟ್ಟು ಸೇರಾಯನ
ನಿನ್ನ ಕುಲಲ ರಾಗೊಡೇ
ನನೊರ ಉರಿಪುವನಾ ॥

ಬೋೞ್ಯೆಂದ್ರೆ ಗಟ್ಟಿ ತಿಂದೆ

ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಲ್ಕಿ

ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತುಳು ಪರ್ಬೊದ
ಐಸ್‌ರೊನು ತೂವ್ವರೆ ತನ ರೂಪು ಮದೆಪಾವೊಂದು
ಸರ್ತ ತಿರ್ತ ಲೋಕೊಡ್ದು ಬೋಲ್ಯೆಂದ್ರೆ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತೆ
ಏನಿ ಕಾಲೊಡು ತಾನ್ ನೆಲ ಬುಡ್ದು ತಲ ಪತ್ತ್‌ನಗ
ತೆಲ್ತ್ ನಲ್ತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪು ಜನಮಾನಿ ಎಂಚ ಬುಲ್ತೊಂದು
ಬೆರಿ ಪತ್‌ದ್ ಬತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಎನ್ನೊಂದು
ಇನಿ ಎನನ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಬಿರ್ದ್ ಕೆಬಿಯಾರೆ ಕೇನುಡುಂದು
ರಿತಿ, ರುಚಿದ ಗಟ್ಟಿ ಬಜಿಲ್‌ನ್ ತಿನೊಡುಂದು
ಎನ್ನ್‌ದಡೆಗೆ ಉಲತುಲಯಿ ಉಬ್ಬೆರ್ದ್ ಕುಸಿ ಪಡೆಯೆ

ಆಂಡ ಕತ್ತಲೆಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತಿನ ಬೊಲ್ಯಂದ್ರಾಗ್ ತಾದಿ ತೋಜಿಜಿ!
ಬೊಲ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಕಮ್ಮೊಲೇ ಬುಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ
ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಊರಿಡೀ ಪೊತ್ತಾದ್ ದೀತಿನ ತಿಪಿಲೊಲು
ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಚಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಿನಿ ಮಿನಿ, ಮಿನಿ ಮಿನಿ ಅಲೊರ್ಂದುಲ್ಲ
ಕೆಲವೆರೆನ ಕೈ, ಮೈ, ಬಾಯಿ ಪುಡವುನ ಪಟಾಕಿ
ಕುಲ್ದಿನ ಕುರ್ಸು ರಾಪಿನಂಚಿನ ದುರ್ಸು
ಅವ್ವೆನ್ ಏಪರೆ ಕಾಪುನ ಜನನೇ ಜನ
ಸುರು ಬತ್ತ್ ಪತ್ತಿನಕಲೆಗ್ ಸುರುಸುರು ಬತ್ತಿ!
ಕಣ್ಣ್ ಕತ್ತಲೆ ಪೋಂಡು ಬೊಲ್ಯಾಂದ್ರಾಗ್
ಪಳ್ಳಿ ಪೋದು ದಿಲ್ಲಿ ಆತ್‌ಂಡ್, ಕಂಡೊಲು ಕಂಡ್‌ದ್ ಪೋತ

ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಉಡಲ್ ಕೆಂಡದಂಚ ಅರ್ಲೊಂದುಂಡು
ಬೊಲ್ಯೆಂದ್ರೆ ಲೆಪ್ಪುನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜೆರ್
ಒಡಿಪುಡು ಒಡೆ ಪೋಪಿನೆಂದ್ ನಡು ರಸ್ತೆಡ್ ದಿಕ್ಕ್ ತತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತಿಯೆ
ತೆನ್ಕಾಯಿ ಪಡ್ಡೆದ್ರ ಮುಟ್ಟ ನಡತೆ, ಒಂಡ ಜತ್ತ್ ಮಿತ್ತಾರ್ದ್ ಸುಸ್ತೋ ಸುಸ್ತು!
ರಟ್ಟು ದೂಳುಡು ಮುರ್ಕುದು, ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ ಎರ್ಕ್‌ದ್
ತೋಜುನ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಗಟ್ಟಿನಟಿಯೆ.

ಪೊಸ ಸೀರಿದ ಪೊಂಜೊವೊರ್ತಿ ಪುಲ್ಯಾವೊಡ್ಡ ಗಟ್ಟಿ ಕೇನುನ-
ಬೊಲ್ಯಂದ್ರನ್ ಕೆಕ್ಕರಿದ್ ತೂದು ನೂರೊಡ್ದು ಗಟ್ಟಿ ರಾಪಾಯಿನೆನ್
ಪಾರ್ ಪೋದು ಕುಸಿಟ್ ಏತ್ ಪತಿಯೆ, ಬಡವುಗ್
ಐತ ತುಂಡೊಂಜಿ ಪೊಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ದೀಯೆ
ಪುಸಕ್ಕ ಉಬ್ಬಿಯೆ. ಗಟ್ಟಿ ಅರಿತ ಅತ್ತ್
ಪೊಯ್ಯೆ, ಗಟ್ಟಿ ಬೊಂಜಾದಾನ ಇಂದ್ ಬೊಲ್ಲೆಂದ್ರೆ ತೆರಿಜೆ
ಪುಗೆ ಮೂರಿಡ್ ತಿನ್ಪಿನಾಂಡಲ ಎಂಚ?
ಗಟ್ಟಿ ತಿರ್ಗಾನಗ ಇರೆತ ಪಿರವೊಂಜಿ ಚಿಟ್ಟಿ ಇಂಚ
ಗಟ್ಟಿ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನಾಯನ ಪುದರ್ ನಾಗಾರ್ಜುನೆ

ಇಂಬ್ಯೆ ನಾಗಲೋಕೊಗು ಪೊಸ ಅರ್ಜುನೆ
ಗಟ್ಟಿ ಮಾರುನ ಹಕ್ಕ್‌ದಾಯೆ ಸುಜ್ಲೋನೆ
ಪತ್ತ್‌ಗಟ್ಟಿ ಒರನೆ ಗೆತೊಂಡರಡ ರಡ್ಡ್ ಗಟ್ಟಿ ಫ್ರೀ
ಫ್ರೀ ಗಟ್ಟಿದ ಒಂಜಿ ತುಂಡು ತಿಂದಿನ ಬೊಲ್ಯಂದ್ರಾಗ್
ಬಜಿಲ್ ತಿನ್ಪಿನ ಅಂಗ್ ಒರಿವುನಾಂಡಲ ಎಂಚ!

ತುಳುನಾಡ್ದ ನಂಬಿಕೆಲು

ಪದ್ಮಾವತಿ ಯನ್. ಮೂಡಬಿದಿರೆ

ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯಿನ ಈ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿ ತುಳುನಾಡ್ ಬಾರೀ ಸೊಗಸು ದಿಂಜಿದ್‌ನ ನಾಡ್. ಮುಲ್ತ ಜನೊಕುಲೆನ ಮನಸ್ ಪೂತ ಎಸಲ್‌ದಂಚ, ಮೊಕುಲೆಡ ನಂಜಿ, ಮಚ್ಚರ ಉಪ್ಪಂದ್. ಏತಾಂಡಲಾ ಮುಲ್ತ ನೀರ್, ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಪುಟ್ಟೊಡಾಂಡ ನಮ ಬಾರೀ ಪುಣ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ದಿಪ್ಪೊಡು.

"ಪುಣ್ಯ – ಮೈಮೆದ ಬೀಡ್‌ಡ್
ಪಚ್ಚೆ – ಪೈರ್‌ದ ಸಾಲ್‌ಡ್
ಮೈದಿಂಜಿ ನದಿಕ್‌ಲೆಡ್
ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಲೆಪ್ಪುವಳ್ ನಮ್ಮಪ್ಪೆ ಮಾತೆರೆನ್
ತರೆತಗ್ಗಾದ್ ನಡಪುಗ ದುಂಬು
ಅಪ್ಪೆನಾ ಪಾದೊದಡೆ...."

ಇಂಚಿತ್ತಿ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಲ್‌ಲಾ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಲು ಮಾತಾ ಉಲ್ಲ. ಅವೆನ್ ಪೂರಾ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನಾಕುಲು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕುಲು. ಅವೆಟ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಉದ್ದೇಶನೇ ಉಂಡು. ಆ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಲೆನ್ ಒರಿತ್‌ದ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೊರ್ಲುನು ಒರಿಪಾವೊಡು ಪನ್ಪಿನಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ ನಮನ ಆದುಪ್ಪೊಡು. "ನಂಬುಂಡ ನಂಬು ನಂಬುಜಿಂಡ ಬುಡು" ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರದಲೆಕ. ನಂಬಿಕೆಲೆನ ಸಾಲ್‌ನ್ ಪನಿಯರೆ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಏರ್‌ಲಾ ಕೆಬಿ ಮುಚ್ಚಾಯೆರ್. ಅಲ್ಪ ಮುಟ್ಟರಾವಂದ್, ಮುಲ್ಪ ಪೋವರಾವಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರೊಲೆಗ್ ದುಂಬುದಾಕುಲು ಬಾರೀ ಬಿಲೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಆ ನಂಬಿಕೆಲೆನ್ ಮಾತಾ ಒರಿಪಾವುನ ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನೆ ನಮಡ ಇಪ್ಪೊಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿದ ನಂಬಿಕೆಲೆನ ಪಟ್ಟಿಲೆನ್ ಪೂರ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾದ್ ಈ ಲೇಖನೊಡು ಕನಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಎನ್ನವು.

ದೇವೆರೆ ಮಿತ್ತ್‌ದ ನಂಬಿಕೆಲು

ದೇವೆರೆನ ಕೋಣೆಗ್ ಮೀಯಂದೆ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನಲ್ತ್‌ಡ್ತ್ ಆರಂಭ ಆಪುನ ಈ ನಂಬಿಕೆಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಸತ್ಯ ಉಂಡು. ನಮ್ಮ ಉಡಲ್‌ಡ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಸ್ಥಾನ ಕೊರ್ದಿಪ್ಪುವ. ಉಡಲ್ ಶುದ್ಧಿ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ದೇಹ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೇವೆರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಪೆಚ್ಚ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ದೇವೆರೆ ಪೂಜೆದ ಪ್ರಸಾದೊನು

ದೊಂಕ್ಯರೆ ಇಜ್ಜಂಡ ದಕ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ, ದೇವೆರೆ ಕೋಣೆಡ್ ಮೈಪುಸೂಡಿನ್ ದೀವರೆ ಆವಂದ್. ದಿನೋಲ ಭಜನೆ ಮಲ್ಪುನಾಕುಲು ಭಜನೆ ಉಂತಾವರಾವಂದ್. ಉಂತಾಂಡ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೋಪ ಬರು ಪನ್ಪಿನವು ನಂಬುನಂಚಿನನೇ ಸತ್ಯ.

ಬೂತೊಲೆಗ್ ಸಂಬಂದಿಸಾಯಿನ ನಂಬಿಕೆಲು

ಬೂತದ ಕೋಲ ಆವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಆ ಊರುದ ಮಾತಾ ಬೂತೊಲುಲಾ ಆ ಕೋಲ ತೂವೊಂದುಪ್ಪುವ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಬೂತೊಗು ಅಣಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮುಗ ದೀನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಏರ್‌ಲಾ ಕೋಲದಲ್ತ್ತಡ್ದ್ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ದೂರದೂರುದಾಕುಲು ಮಂತ್ರದೇವತೆ ಬೂತೊದ ಕೋಲಡ್ದ್ ಪ್ರಸಾದ ಪತೊಂದು ಬರರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ಬೂತೊಲಾ ಪಿರಾವುಡೇ ಬರು. ಆ ಕುಟುಮೊಗು ಕಷ್ಟ ಕೋಟಲೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾತಾ ಜನೊಕುಲುಲಾ ನಂಬುವೆರ್. (ಈ ಬೂತ್ತೊನು ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದಿನಕ್‌ಲೆಗ್ ದಾಲಾ ತೊಂದರೆ ಇಜ್ಜಿ.)

ಒವ್ವೇ ಬೂತೊದ ಮಂಚವುನುಲಾ ಅಂಜೆವುನಕುಲೇ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ. ಬೂತೊದ ದೃಷ್ಟಿ ಪೊಂಜೋವುಲೆ ಮೈಕ್ ಬೂರುಂಡ ತೊಂದರೆ ಆವು. ಈ ಮಾತಾ ನಂಬಿಕೆಲೆನು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕುಲು ನಂಬುದೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ನಂಬೊಂದು ನಡಪಾವೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್.

ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಲೆಗ್ ಸಂಬಂದ ಪಟ್ಟಿನ ನಂಬಿಕೆಲು

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ನಾಯಿ, ಕೋರಿ, ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಬಾರೀ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಸಾಂಕುವೆರ್. ನಾಯಿ ಇಲ್ಲ್ ಕಾಪುನ ಕೆಲಸನ್ ಪಿದಾಯಿಡೇ ಮುಗಿತ್‌ಂಡ ಪುಚ್ಚೆ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ಎಲಿ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಪತ್‌ದ್ ಪೊರ್ತುಜ ಕರಿಪುಂಡು. ಆಂಡ ಈ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಮಿತ್ತ್‌ಲಾ ಮಸ್ತ್ ನಂಬಿಕೆಲು ಉಲ್ಲ.

ನಾಯಿ ಬಾನೊ ತೂದು ಬಾಂಗ್ ದೀಂಡ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಮರಣ ಆವುಗೆ. ಇಜ್ಜಂಡ ಆ ಊರುಡಾಂಡಲಾ ಅನಾಹುತ ಆಪುಂಡುಂದು ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕುಲು ನಂಬುವೆರ್. ಇಲ್ಲಡ್ ಮೂಜಿ ನಾಯಿನ್ ತಾಂಕ್‌ಂಡ, ಇಲ್ಲಗ್ ಮಾಟ ಮಲ್ತಿಲೆಕಂದ್ ತೆರಿದ್‌ನಕುಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಸುರುಳಿ ಸುತುದಿಲಕ ನಾಯಿದ ಬೀಲ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಯಿಡ್ದ್ ಕಿಲೆಂಜಿ ಕಡಪರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಉಂದು ನಂಬಿಕೆಲೆಗ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ಡ್ ನಂಬೊಂದೇ ಬತ್‌ದೆರ್.

ಪುಚ್ಚೆ ಮೋನೆಗ್ ಕೈಪಾಡ್‌ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರುವೆರ್‌ಗೆ. ಪುಚ್ಚೆನ್ ಕೆರ್‌ಂಡ ಕೈಕಾರು ಕುಂಬರುಂಡು, ಉಂದು ಮಾತ ಪುಚ್ಚೆದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ನಂಬಿಕೆಲು. ಕಿದೆತ ಕೈಕಂಜಿನ್ ಎಡ್ಡೆಡೇ ತೂವೊಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ಸುಖ ಸಂಪೊತ್ತು ದಿಂಜು. ಕೈಕಂಜಿನ್ ಕೆರ್ಪುನವು ಮಾಮಲ್ಲ ಪಾಪ. ಈ ನಂಬಿಕೆ ಮಾತ ನಂಬುಜೆಂಡಲಾ ಸತ್ಯ ಆದುಪ್ಪರೆ ಯಾವು.

ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ನಂಬಿಕೆಲೆನ್ ಉದಾಹರಣೆ ಆದ್ ತೂಪುನುಂದಾಂಡ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಪೆರಡೆ ಕೆಲಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕೆಲೆತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ದೂರ ದಕ್ಕೊಡು. ಗುಮ್ಮ

ಪಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲ ಕೈತಲ್ ಬುಲಿಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅವು ಇಲ್ಲಗ್ ಮಾಟ ಮಲ್ತಿಲೆಕ. ನವಿಲ್ ಪಕ್ಕಿನ್ ಕೆರ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅವು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವೆರೆ ವಾಹನ ಆದಿಪ್ಪುನನೇ ಕಾರಣವಾದುಂಡು. ಕುದುಂಬುಲು ಪಕ್ಕಿ (ಬೆಜಕ್ರೆ ಪಕ್ಕಿ)ನ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ಕೆರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ಅವು ಕೊರಗ ಜನಾಂಗದ ಪಕ್ಕಿಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಒಂಟಿ ಪಕ್ಕಿನ್ ತೂವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಮೂಜಿ ಕುಪುಳು ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ತೂಂಡ ಎಂಚಿನ ಕೆಲಸಗ್‌ಲಾ ಜಯ ತಿಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕನೇ. ಗರುಡ ಪಕ್ಷಿ ರಾವೊಂದು ಪೋನಗ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆನ ಮೈಲಿಗೆ ಕುಂಟುನು ಕಡತ್‌ಂಡ ಜೋಕುಲಾವಂದ್‌ಂದ್ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಪನ್ಪೆರ್.

ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟೊಗು ಪೋನಗ ಓಡೆ ಪೋಪುನುಂದ್ ಕೇನ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕೋರ್ದ ಕಟ್ಟಗ್ ಪೋನಗ ಪಜ್ಜಿಮರಿ ಉಚ್ಚುನು ಕಿಸೆಟ್ ಪಾಡೊಂದು ಪೋಂಡ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟೊಡು ಜಯ ಆವುಂದು ನಂಬುವೆರ್. ಉಂದು ಮಾತಾ ನಂಬಿಕೆಲು ತುಳುನಾಡ್ದ ಪ್ರತೀ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕೇನ್ದ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನವು.

ಗಿಡ-ಮರಕ್‌ಲೆಗ್ ಸಂಬಂದಿಸಾಯಿನ ನಂಬಿಕೆಲು

ತುಳುನಾಡ ಪೊರ್ಲುದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ಮರ, ಗಿಡೊಕುಲು ಉಲ್ಲ. ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಲಕ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ತಾರೆದೈಕ್‌ಲೆನ್ ತೂಂಡ ಆನಿದ ಕೆಲಸಗ್ ಜಯ ಆವು. ನಮ ದಾಂದಾಂಡಲಾ ಪಾತೆರ್‌ನಗ ಕಂಗ್‌ಡ್ದ್ ಸೋಗೆ ಬೂರುಂಡ ಆ ಪಾತೆರ ಸತ್ಯ ಆವು. ಕಾಡ್‌ಡ್ ತೇರೆದ ಮರತಡಿಟೆ ಪೋಂಡುಂದಾಂಡ ಇಡೀ ಮೈ ಕೈ ಅಲರ್ಜಿ ಆಪುಂಡು. ತೇರೆದ ಪಂರ್ದ್‌ನ್ ತಿನೊಡಾಂಡ ಪಂರ್ದ್‌ನ್ ತಾರೊಲ್‌ದ ಇರೆಟ್ ಮಾನಾದ್ ತಿನೋಡುಗೆ. ಇಜ್ಜಿಂಡ ನಾಲಾಯಿ ದಪ್ಪ ಆಪುಂಡು. ತುಳಸಿ ಗಿಡನ್ ಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟೊಡು. ಅಶ್ವಥದ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಸುತ್ತು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮದಿಮೆ ಬೇಗ ಆವು, ಜೋಕುಲಿಜ್ಜಾಂದಿನಾಕ್‌ಲೆಗ್ ಜೋಕುಲಾವು. ಅಂಚನೇ ಅಶ್ವಥ ಮರಟ್ ಸಾವಿರತ ಒಂಜಿ ಇರೆ ಆವನಗ ಅಯಿಕ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಆ ಮರಡ್ದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಹಾನಿ ಆಪುಂಡುಗೆ.

ಕೈಕಾರ್‌ದ ಉಗುರು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಬಾರೆ ಗಿಡತ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಆ ಉಗುರು ನಮನ್ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕೊಗು ಕೊನೊವುಗೆ. ಕಂಗ್‌ದ ಪಾಲೆನ್ ಸೂಕು ಪಾಡ್‌ಂಡ ಮೋಣೆಡ್ ಕರುವಂಗ ಪತ್ತುಂಡು. ಪಜ್ಜಿ ಮಡಲ್ ಕಡ್ತ್‌ಂಡ ಅವು ಮರಣಗ್ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯೋಜನ ಆವು. ಒಂಜಿ ಬಾರೆದ ಇರೆನ್ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಕೊನೊವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅವು ಮರಣದಪಗ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆ ಆಪುನವು. ಬಾರೆದಿರೆನ್ ತಿಗ್‌ತ್‌ದ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲದ ಯಜಮಾನಗ್ ಸಾಲ ಆವು. ಅವೆಕಾದ್ ಬಾರೆದಿರೆನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪುನು ತುಳುವೆರೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು.

ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸಂಬಂದಿಸಾಯಿನ ನಂಬಿಕೆಲು

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರತೀ ಇಲ್ಲಲ್‌ಲಾ ಜೋಕುಲೆನ್ ಮಾನಾವುನು, ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪಾವುನು ಉಂದು ಪೂರಾ ಪ್ರಮುಖವಾದ್ ತೋಜುಂಡು. ಜೋಕುಲು ಇಲ್ಲಡ್ ಬುಲಿಪುನಗ ಮಾನಾದ್ ಸಮಾದಾನ ಮಲ್ಪೊಡು. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಇಲ್‌ಗ್ ಹಾಳ್ ಆವು ಪನ್ಪಿನವು ತುಳುವೆರೆ

ನಂಬಿಕೆ ಆದುಂಡು. ಬಾಲೆ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿಪ್ಪುನಗ ಅವೆನ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ ಕಡಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬಾಲೆಗ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಆಪುಂಡುಗೆ. ಬಾಲೆಗ್ ದೃಷ್ಠಿ ಆತ್‌ಂಡ ಉಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ದಾಸೆಮಿಡ್ ದೃಷ್ಠಿ ಕಲೆವೊಡು.

ಇಲ್ಲಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ನಂಬಿಕೆಲು

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಜೋಕುಲು, ಅಜ್ಜೆ ಅಜ್ಜಿನಕುಲು, ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಮಾತ ಸೇರ್‌ದ್ ಇಪ್ಪುನ ಕುಟುಮೊಲೆನ ಉಲಾಯಿಡ್ ಬಾರೀ ಕ್ರಮೊ, ನಂಬಿಕೆಲು ಉಲ್ಲ. ಆ ನಂಬಿಕೆಲೆಗ್ ಆ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಪೂರಾ ಒಗ್ಗುದು ಪೋದಿಪ್ಪುವೆರ್. ಸುರುಕು ಇಲ್ಲಗ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಪೊಸ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ನೀರ್-ಬೆಲ್ಲ ಕೊರ್ದು ಬಾರೀ ಖುಸಿಟ್ ಎದ್ಕೊನುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆಸರ್‌ಗ್ ಬೆಲ್ಲ ನೀರ್ ಪಾಡುನ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಅಂಚನೇ ಬತ್ತಿನಾಕ್‌ಲೆನ ಮನಸ್‌ಗ್ ರಂಗ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್‌ದಿನ ಕುಲ್ಲುಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ತುಳುವೆರೆನ. ನನೊಂಜಿ ನಂಬಿಕೆ ಆದುಪ್ಪುನ ಏರ್‌ಲಾ ಇಲ್ಲಡೆ ಬನ್ನಗ ನಮ ಕಜವು ಅಡಿಪರೆ ಎದುರು ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅವು ಎಡ್ಡೆ ಲಕ್ಷಣ ಅತ್ತ್.

★ ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಇಲ್ಲದ ಯಜಮಾನೆ ತರೆಕ್ ಕೈದೀದ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಏಪಲಾ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪುಂದ್‌ಗೆ, ಬಯ್ಯಡ್ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಬಲ್ಲಿ.

★ ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲೆನ್ ಮಸ್ತ್ ಬುಲಿಪಾವರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ, ಅಂಚಾಂಡ ಇಲ್ಲಡ್ ಖಾಯಿಲೆ ಕೋಟಲೆ ತಪ್ಪುಂದ್‌ಗೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

★ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಸೂ ಶಬ್ದ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರುವೆರ್.

★ ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಇಲ್ಲಡ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ಆ ಪೊರ್ತು ದೇವೆರ್ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಬರ್ಪಿನ ಪೊರ್ತು ಆದಿಪ್ಪುಂಡು.

★ ಬಯ್ಯಡ್ ಅಲೆ-ಪೇರ್ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೊನೊವಾಯೆರ್. ಉಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಪೇರ್‌ಗ್ ಸಾಲ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್.

★ ರಡ್ಡ್ ಜನತ ನಡುಟು ತೂ ಕೊನೊವರೆ ಬಲ್ಲಿ.

★ ಕಡೆಪಿಕಲ್ಲ್ ಇಜ್ಜಿಂಡ ಪೆರಮಣೆದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಜೋಕುಲು ಪುಟ್ಟುಂದ್‌ಗೆ.

★ ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತು ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ತರೆಕೂಜಲ್ ಬರ್ಜರೆ, ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡಿ ತೂವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅವು ಹಳ್ಳಿದಾಕುಲೆಗ್ ತಪ್ಪಾದ್ ತೋಜುಂಡು.

★ ಇಲ್ಲ್ ಬೆಳಗಾವುನ ದೀಪೊಲೆನ್ ಮಡೆ ಬಾಯಿಡ್ ತೆಕ್ಕಾವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕೈಟೇ ತೆಕ್ಕಾವೊಡು. ದೀಪೊಗು ಒಂಜಿ ಪವಿತ್ರವಾಯಿನಂಚಿನ ಬೆಲೆ ಉಂಡು. ಅವೆಕಾದೇ ಈ ನಂಬಿಕೆ.

ಇಂಚ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಡ್ ಇಪ್ಪುನಂಚಿನ ನಂಬಿಕೆಲು, ಆರಾಧನೆದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಆಚರಣೆಲೆನ್ ಪೂರಾ ತೆರಿಯೊನೊಡಾಂಡ ಅವೆನ ವಿಸ್ತಾರ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲವು ಆದುಂಡು. ಅವೆಕಾದೇ ಪಳ್ಳಿದ ಜನೊಕುಲು ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ರೀತಿ-ನೀತಿ ರಿವಾಜ್‌ಲೆನ್ ನಂಬೊಂದೇ ಬತ್‌ದೆರ್. ಈ ನಂಬಿಕೆಲೆಡ್ದಾದೇ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುಣ್ಯದ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ಪುದರ್ ಉಂಡು.

ಬಿಸುಕಣಿ

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

ಪೊಸ ವರ್ಸ, ಬಿಸುಪರ್ಬ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್
ಕುಸಿಟೆ ಸಜ್ಜಾಯೆ ಬಿಸುಕಣಿಕ್...
ಕೊಡಿ ಇರೆಟ್ ದೀಯೆ ಅರಿತಾರಾಯಿ
ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ, ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ,
ಪಲ ಪರ್‌ಂದ್, ಕಾಯಿ ಕಜಿಪು
ಪಣವು ಪದ್ದೆಯಿ, ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ...
ಪೂಪುರ್ಪೊಡೈತಾದ್, ತುಡರ್ ಅರ್ಲ್ಲಾದ್
ಪುಡಾಡ್ನಗ.... ಒರಾನೆ ನೆಗತ್‌ಂಡ್ ಅಜ್ಜೆರ್ನ ನೆಂಪು!

ಕೋರಿ ಕಿಲೆಪುನಗ ಜೆತ್ತಿಪಜೆ ಮಡಿಪ್ಪುನ ಅಜ್ಜೆರ್
ಕಯಿಕಂಜಿಲೆ ಮೋನೆ ತೂದು ಬೈಪಜಿರ್ ಪಾಡೆರ್
ಬುಳೆಸಲೆತ ಬಯ್ಲ್‌ಡ್ ನಡತ್ ಬಲಿ ಬರುವೆರ್
ಉದಿಪು ದೇವೆರೆನ್ ಬಗ್ತಿಡೇ ಸುಗಿಪೆರ್...

ಬರವುದ ಬರಮ್ಮು ಇಜ್ಜಾಂಡಲಾ
ಬದ್ಕ್‌ದ ಬಿಲೆ ತೆರಿದಿನ ಅಜ್ಜೆರ್
ವೇದಸಾತ್ರದ ಗೇನ ಇಜ್ಜಾಂದೆಲಾ
ನೀತಿದ ನಿಲೆಟೇ ನಡತಿನಾರ್...

ನಿನೆಕೋಲು, ಬಚ್ಚಿರೆಪೂಲು, ಕೇಪುಳೊಡೇ ಬೂಮಿಪೂಜೆ,
ಅರಿತಾರಾಯಿ, ಪಿಂಗಾರ, ತುಡರ್‌ಡೇ ತೊಳಸಿ ಪೂಜೆ,
ಸೇಡಿ ಮಂಚೊಲು ಜಲ್ಲಿಗೊಂಡೆಡೇ ಗೋ ಪೂಜೆ,
ಕುಕ್ಕುತಪ್ಪು, ಪೆಲತ್ತಿರೆ, ದೂಪದೀಪೊಡೇ ಕುರಲ್ ಪೂಜೆ,
ಸತ್ಯೊಲೆಗ್ ಪನಿಯಾರ, ನಾಗಗ್ ತನು ತಂಬಿಲ ಸಂದಾವೊಂದು
ಕರಿಪೋಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅಗೆಲ್, ಮಿಸೆಲ್ ಬಳಸೊಂದು
ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆಡೇ ಪಾರಿ ಮದಿಪು ಪಣೊಂದು
ಬಯಬಗ್ತಿಡ್ ಪಂಡ್ ಪುಡಾಡುನ ಅಜ್ಜೆರ್,
ಕಂಬುಲ, ಕೋಲ, ನೇಮ, ಉಚ್ಚಯೊದ ಕಳೊಟು
ತಾಲಮದ್ದೊಲಿ ಪದಪರ್ಸಂಗೊದ ತಲತಟ್ಟ್‌ಡ್
ಮದ್ಮೆ ಮಸ್ರಿ, ಲೇಸ್ ಸಭೆಸಾರ ಕೂಟೊಡು
ಅರ್ತಿಪಿರ್ತಿಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತೊಂದೆರ್...!
ಪತ್ತ್‌ಮಂದೆದ ನುಡಿಕ್ ಕೆಬಿಕೊರೊಂದು
ಸೊರ್ದಯೊಡು 'ರಾಸಿಗ್ ಪೊಲಿ ಪಾಡೆರ್'...
ದೂರು ದುರ್ಜನ ಥೂ... ತುಚ್ಚನೊಗು ತಿಕ್ಕಂದೆ,
ಕಲು ಪಣಂದೆ ಕಬಟ ಬೆನಂದೆ,
ಪಚ್ಚೆ ಇರೆ ಪರ್‌ಂದಿಲೆಕ ಪರಬೆ ಆಯಿನ ಅಜ್ಜೆರ್
ನರನಾಡಿ ಪಂದುನೆಟ ಬೆಂದಿನಾರ್
ಸೀಕ್ ಸಂಕಡೊಡು ಅರ್ಯಮುರ್ಯ ದೀವಂದೆ
'ಭಗವಂತಾ...' ಪಣೊಂದು ಉಸುಲು ಉಂತಾಯೆರ್...!

ಅಜ್ಜೆರ್ನ ನೆಂಪುಡೇ ಪುಲ್ಲಿಗ್ ಕೈಪೆ-ಸೀಪೆ ತಿನ್ಪಾನಗ
ಮನೊಟು ಉಂಡಾಂಡೊಂಜಿ ಅಂಗಲಪ್ಪು...
"ಕಾಲೊಗು ತಕ್ಕದ ಕೋಲೊ"ಡುಲಾ ಒರಿಯೊಡು ಅಜ್ಜೆರ್ನ ನೀತಿ
'ಬಿಸುಕಣಿ'ತ ಪೊಲ್ಲುಡು ಪಸೆರೊಡು ಲೋಕೊಡು ಶಾಂತಿ....
'ಬಿಸುಕಣಿ'ತ ಪೊಲ್ಲುಡು ಪಸೆರೊಡು ಲೋಕೊಡು ಶಾಂತಿ....

ಆಪ್ಪೆನ ಮಡಿಲ್

ಅಪ್ಪೆ ಈರೆನ
ಪ್ರೀತಿ ಮಡಿಲ್‌ಡ್
ಪೊರ್ಲು ರೀತಿಡ್ ಬದ್ಕುವೊ...॥

ಈರೆ ಪ್ರೀತಿ
ಪಾತೆರೊಡೆಂಕ್ಲು
ಬೇನೆ ಬೇಸರೊ ಕಳೆವೊ... ॥

ಏತೋ ಕಷ್ಟೊ
ಪಡೆದ್ ಈರ್
ಲೋಕೊದ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾಯರ್..॥

ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿ
ನೀತಿ ನಿಯಮೊ
ನಿತ್ಯ ಈರ್ ಕಲ್ಪಾಯರ್...॥

ಕಂಡು ಕಪಟೊನು
ಮಲ್ಪಯೊ...
ಸತ್ಯ ಸಾದಿನ್ ಮೀರಯೊ ॥

ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

ಮಾವೇಲಿ ಆಳ್ದಿ ರಾಜ್ಯೊ

ಮಾವೇಲಿ ರಾಜ್ಯೊನಾಳ್ದಿತ್ತಿ ಕಾಲ
ನರಮಾನೇರ್ಮಾತೆರ್ಲ ಒಂಜೆಲೆಕ್ಕೊ
ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಡಕುಲು ಬುಳೆಯೆರಾನಿಲ
ಆಪತ್ತೆಂಚಿನೆಂದರಿಯಂದ್ ಜನೊಕ್ಕು

ಆಧಿಲ ವ್ಯಾಧಿಲ ಒಂಜಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ
ಬಾಲಮರಣ ಸುದ್ದಿ ಕೇಣ್ಣೇ ಇಜ್ಜಿ
ದುಷ್ಟೇಂದಿಪ್ಪಿನಾಯೆ ತೂವರೆಗಿಜ್ಜಿ
ಸಜ್ಜೆನೆರತ್ತಾಂದೆ ಲೋಕೊಡಿಜ್ಜಿ

ಕಂಡುನು ವಂಚನೆ ಇಜ್ಜಿ ಓಲ್ಲ
ಎಡ್ಮೆದಾತ್‌ಲ ಇಜ್ಜಿ ಸುಳ್ಳು ಪಾತೆರ
ಠಕ್ಕ್‌ದ ಕಳಸೆ ಸೇರೆನ್ನುವವಿಜ್ಜಿ
ಠಕ್ಕ್ ಎಂಚಲ ನಡಪರೆಗಿಜ್ಜಿ

ಬೆನ್ಪಿನಾಯಗ್ ಮರಿಯಾದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್
ಬೆನ್ಪಾವುನಾಯೇಂದಿತ್ತಿಜ್ಜಿ ಲೋಕೊಡು
ಒಣಸರುವೆಡ್ ಭೇದ ತೋಜರೆಗಿತ್ತಿಜ್ಜಿ
ಮನಸ್ ದಿಂಜ್‌ಂಡ್ ಪದ ನಲಿಕೆ ಗೊಬ್ಬುಡು

ಡಾ. ಕೆ.ಎಂ. ರಾಘವ ನಂಬಿಯಾರ್

ಲೋಕ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊ

ಯಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕುಡ್ಲ

ಉಜಿರೆಗ್ ಪೋಯರಾ? ಗುರ್ಕಾರುಪ್ಪಂದಿ
ತುಳುತ ಮಾಮಲ್ಲ ಲೋಕ ಲೇಸ್ ಬೊಕ್ಕೊ
ನೆತ್ತ ರೂವಾರಿ ಹೆಗ್ಡೆ ದಂಪತಿ, ಆಳ್ವ ವರ್ಮೆರೆನ್ ಹೂಯರಾ?

ತುಳು ದಿಬ್ಬಣ ಹೂಯರಾ, ಐಟತ್ತಿ ಕೊಂಬು, ಗಿಡ್ಡೆರು, ಬೋರಿಗಾಡಿ
ಪಲ್ಲಂಕಿಡತ್ತಿ ತುಳು ಲಾಂಛನ, ಪೊಂಜೆವೆ ಚೆಂಡೆ ಪಿಲಿ ವೇಸೊಲು
ದೋಲು, ಬಾರ್ದ ಕುರಲ್, ಆಟಿ ಕಳೆಂಜ, ಕರಂಗಿಲು
ಪೂರ ಸೇರ್ದ್ ತುಳು ಸಿರಿದೊಂಪೊಗು ಪೋಯಿನ ಹೂಯರಾ?

ಸಿರಿ ದೊಂಪೊದ ಮಿತ್ತ ಚಾವಡಿಡ್ ಕುಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನೆರ್‌ನ ಸಾಲ್ ಹೂಯರ?
ಕಳಸೆಗ್ ಬಾರ್ ದಿಂಜಾದ್ ಮಲ್ಪುನ ಗೌಜಿದ ಉದಿಪನ ಹೂಯರ?
ಏರ್ ತುಳುವೆರ್, ಓಲ್ ತುಳುವೆರ್, ಎಂಚ ತುಳುವೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಮಾತೆರ
ಸಂಕಮಾರ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲುನ್ ಮೋಡಿನ್ ಕೇಂಡರಾ?

ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಸೀಮೆಡೊರ್ಮೆ ತಿರ್‌ಗಿಯರಾ ತುಳು ಗ್ರಾಮೊಗು ಪೊಗ್ಗಿಯರಾ?
ಪಟ್ಲೆರೆ ಗತ್ತ್, ಸೇನೆರೆಲೆಕ್ಕ, ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲ್, ಆಚಾರಿ ಕೊಟ್ಯ
ಒಡಾರಿ ಕರಬಿಸಲೆ ಮಲ್ಪುನೆನ್ ಹೂಯರಾ?
ಪನೆ, ಗಾಂದೊಟ್ಯ, ಪಂಡಿತೆರೆ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಹೂಯರಾ?

ಅಟಿಲ್ ಅರಗಣೆದೊಲಯಿ ಪೋಯರ
ತಿರ್ಗ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಅಲ್ತ ಕಮ್ಮೆನ ಮೂಂಕುಗ್ಯೊತರ
ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು ಗಂಜಿ ಉಂಡರ ಬೊಕ್ಕ ಪತ್ರೊಡೆ, ರಾಗಿ ಮಣ್ಣಿ
ಪೂಂಬೆ, ಅಂಬಡೆ, ಕಟ್ಟ್ ಮಂಡಿಗೆ ಬಾರ್ದಿರೆ ಕಡುಂಬು ಹಿಂದರಾ?

ವಸತು ತೂಪರಿಕೆಡ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕರ, ಬಿಸಲೆ, ಕೋರಯಿ, ಗದ್ದವು
ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿ ಉರಿಯೆ, ಮಂಜಿಲೆ, ಕಾವೆ, ಕೆಮ್ಮೈರೆ
ಬೊಕ್ಕ ಗೆಂದೆ, ಬಸವೆ, ಕಾಳಿ, ಕಬುಲ್ತಿ ಜಾನುವಾರ್ ಹೂತು
ಲಚ್ಚ ಜನತ್ತ ಗರ್ದ್‌ಡಿಡೆಟ್ಟ್ ಪಾಯಿಸ ದುಣಸ್ ಉಂಡರ?
ಮರತಿ ತುಳುವಪ್ಪೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದೊಂತೆ ಬುಲ್ತರ?

ಮಾಜಂದಿನವು - ಆಜಂದಿನವು

ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ

ಎಲ್ಲೆನ್ ಕಟ್ಟ್‌ಗ ಕೋಡೆದ ಕುದಿಪುಡು
ಎಲ್ಯೆನ್ ಮುಟ್ಟ್‌ಗ ಮಲ್ಲೆತ ಮದಿಪುಡು ॥1॥

ಪಚ್ಚೆದ ನೆಂಪುಡು ನಿಚ್ಚೊಲ ತೆಗ್‌ಲೊಡು ।
ನಿಚ್ಚೊದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಸೊಚ್ಚೊಲ ಉಪ್ಪೊಡು ।
ಸೊಚ್ಚೊದ ಪರಸಿರಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ ತೋಜೋಡು ।
ಬಿಚ್ಚುನ ಕತೆಕುಲು ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊನರೊಡು ॥2॥

ಆನಿದ ಆಸೆಲು ಆಜಂದೆ ಅರಲಡ್
ಬೆನ್ನಿದ ಲೇಸುಲು ಮಾಜಂದೆ ತೋಜಡ್ ।
ತಾನೊದ ಬನತ ನಂಬಿಕೆ ಒರಿಯಡ್
ಗೇನೊದ ಗೆನ್ಪುಲು ಇಂಬುನ್ ಸುರಿಯಡ್ ॥3॥

ಬಚ್ಚಂದಿ ಒಸರ್‌ಡ್ ನಿನೆತಿನ ನೆಂಪು
ಒಚ್ಚುನ ಓಡದ ತಲ್ಮೆನ ಸಂಪು
ನಿಜಿ ನಿಜಿ ಮಿಜುಲುನ ಕೆಂಡೊದ ಕೆಂಪು
ಪಜಿ ಪಜಿ ಬುಲೆಚಿಲ್ ಜೊವ್ವೊದು ಸುಗಿಪು ॥4॥

ಸಾರದಾಂತಿ ಸರವುಲೆಡ್ ಸಾರ ಸಾರ ನೆಂಪುಲು ।
ಏರ ಮಲ್ತಿ ಬೂಕುಲೆಡ್ ಏರೆನವೊ ಬರವುಲು ।
ಬೀರದಿಂಜಿ ಕನಕುಲೆಡ್ ದಿಂಜಿದುಪ್ಪಿ ಬಯಕೆಲು ।
ಪಾರ ಕೊರಿನ ಕೆತ್ತಿದುಲಯಿ ಬೆಚ್ಚ ನೆಂಪು ಕಿನ್ನಿಲು ॥5॥

ಇಜ್ಜಂದಿನವೆನ್ ಉಂಡುಮಲ್ತಿನಕುಲು ಆನಿ ಇತ್ತೆರ್
ಇತ್ತಿನವೆನ್ ತುಂಡು ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಇನಿ ಬತ್ತೆರ್
ಜತ್ತಿನವೆನ್ ನಾಡ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಸುಗಿತಕುಲು ಆಕುಲು
ಪತ್ತಿನವೆನ್ ಕಾಡ್ಗ್ ದೇರ್ದ್ ಬುಳೆಪುನಕುಲು ಆಕುಲು ॥6॥

ಮಾಯೊದ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಜೋಗದ ಕರೆ

ಚೇತನ್ ಮುಂಡಾಜೆ

ಅಪ್ಪೆ ಇರೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ದ ಬಾಲೆ ಯಾನ್
ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನಡಪಾಲೆ
ಕರ್ಗ್ಗಂಡ ಕತ್ತಲೆ; ಬೀಜುನ ಗಾಳಿಡ್
ಎಂಚ ಪೋವೊಡು ಯಾನ್

ತೋಜಂದಿ ತಾದಿಡ್ ದುಂಬತ್ತ ಬತ್ತ್‌ದೆ
ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನಡಪಾಲ ಎನನ್
ಬೂರೊಂದು ಲಕ್ಕೊಂದು, ಬರೆಲೊಂದು ಪುರೆಲೊಂದು
ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ನಂಬೊಂದೆ ಇರೆನ್

ಪಂಚೊಲಿ ಬಚ್ಚಿರೆ; ಒಲಿಮಡಲ ಅಲಂಕಾರೊ
ಪಿಂಗಾರದ ಸಿರಿ ಪೊರ್ಲು ಇರೆಗ್
ಪದ್ದೆಯಿ ತಡುಪ್ಪುನ ಓ ಅಪ್ಪೆ ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿದೇವಿ
ಪೊರ್ಲ್ಲುಡೇ ಮದಿಪುಲೆ ಎನ್ನೊಂಜಿ ಕರೆನ್

ಕತ್ತಲೆ ತಾದಿಡ್ ಊರು ದೂರಾಂಡ್ ಎಂಕ್
ಗೇನೊದ ಜೇಟಿಗೆ ತೋಜಲೆ
ಸಿರಿ ಗರ್ಭದಂಡಾಯಿ ಪೆರ್ಮೆದ ಬಾಲೆ ಯಾನ್
ಕೈ ಪತ್‌ದ್ ದುಂಬತ್ತ ನಡಪಾಲೆ

ಮಾಯೊದ ಮದಿಪು ಮಲ್ಲೆ; ಮಾಯೊದ ಅಪ್ಪೆ ಮಲ್ಲೆ
ಇರೆ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಜೋಗೊದ ಬೊಲ್ಪು ಮಲ್ಲೆ
ಕಾಯದ ಬಾಲೆ ಯಾನ್ ಸುಗಿತೊನುವೆ ಇರೆನಿಂಚ
'ಮಾಯೊದ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಜೋಗೊದ ಕರೆಮಲ್ಲೆ'

ಈ ಸಂಚಿದ ಲೇಖಕೆರೆ ಪತ್ತೆ

ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ
ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಸರಕಾರಿ ಮಹಿಳಾ ಡಿ.ಎಡ್. ಕಾಲೇಜು
ಬಲ್ಮಠ, ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
'ಭೂಮಿಗೀತ', ಕುಂಜತ್ತಬೈಲ್
ಮಂಗಳೂರು - 575 015

ಹಂಝ ಮಲಾರ್
ಪತ್ರಕರ್ತರು
ಸೀ ವ್ಯೂವ್ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಹೋಮ್
ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಸರ್ಕಲ್
ಸ್ಟೇಟ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್, ಮಂಗಳೂರು - 1

ಚೇತನ್ ಮುಂಡಾಜೆ
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜೀವಿ ಜಯರಾಮ್
2ನೇ ಮಹಡಿ, ಸಿಂಗಾರಿ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್
ಅಂಚೆ ಕಲ್ಲಡ್ಕ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು
ದ.ಕ. - 574 222.

ದಿನೇಶ ಗೌಡ ಕೆ.
ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು
ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ ಕಕ್ಕೂರು
ಬೆಟ್ಟಂಪಾಡಿ ಅಂಚೆ
ಪುತ್ತೂರು - 574 259

ಪ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
ತೆಂಕಕಾರಂದೂರು - 574 217
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು (ದ.ಕ.)

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಬೋಳೂರ್
ಕಮಲಾಭಿಷೇಕಾ
ಮಠದಕಣಿ, ನಾಲ್ಕನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ
ಬೋಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು - 575 006

ಎಸ್.ಜಿ. ಕುರ್ಯ
7-14, ಬಿ, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ
ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು ಮೈದಾನದ ಹಿಂದೆ
ಪುರುಷೋತ್ತಮ ನಗರ, ಸಗ್ರಿ,
ಉಡುಪಿ - 576 102.

ಡಾ. ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆರ್
ತುಳು ವಿಭಾಗೊ
ದ್ರಾವಿಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಕುಪ್ಪಂ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ

ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ
ಆಕಾಶವಾಣಿ,
ಕದ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರು - 4

ವಿಜಯಾ ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಸಾಲೆತ್ತೂರು
ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕಿ
ಸ.ಸಂ. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಸಾಲೆತ್ತೂರು
ಅಂಚೆ ಸಾಲೆತ್ತೂರು
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು- 574 323

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಧಾರತ್ನಾಕರ್
ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿ-ಗಣೇಶ್
ಬಿ.ಎಮ್.ಎಮ್. ರಸ್ತೆ
ನಂದಿಬೆಟ್ಟು, ಕುಂದಾಪುರ

ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
ಶಿಕ್ಷಕರು
ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು
ಕೊಂಬೆಟ್ಟು, ಪುತ್ತೂರು

ಚೆಲ್ಲಡ್ಕ ಬಾಲಪ್ಪ ಆಳ್ವ
ಪಳ್ಳ ಕೆಳಗಿನ ಮನೆ,
ನೆಲ್ಲಿಕುಂಜೆ, ಕಾಸರಗೋಡು.

ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ
ವಾಣಿ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜು
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ.

ಮಾಧವ ಮಂಗಳೂರು
ನಾದಪ್ರಿಯ,
ಕಾಂತರಾಜ ಶೆಟ್ಟಿ ರಸ್ತೆ
ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಮಂಗಳೂರು - 3

ಅಕ್ಷಯ ಎಚ್. ಶೆಟ್ಟಿ
ಪೆರಾರ ಮೂಡಂಬೆಟ್ಟು ಗುತ್ತು
ಮೂಡು ಪೆರಾರ ಅಂಚೆ
ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ.

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಬೈಪಡಿತ್ತಾಯ ನಂದಳಿಕೆ
ಅಂಚೆ : ನಂದಳಿಕೆ,
ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು

ಯಶವಂತ್ ಡಿ.ಯಸ್.
ಕುಂಟಲ್ಪಾಡಿ ಮನೆ
ಶಕ್ತಿನಗರ ಅಂಚೆ, ಮಂಗಳೂರು - 575 016.

ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಲ್ಕಿ
ಐಸಿರಿ, ಕನ್ನಡರೆ ಬೆಟ್ಟು
ಕಾರ್ನಾಡು-ಮೂಲ್ಕಿ - 574 154.

ಪದ್ಮಾವತಿ ಯನ್. ಮೂಡಬಿದಿರೆ
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಪವನ, ಕಪಿಲ ಕಂಪೌಂಡು
ಪೇರೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ - 576 213.

ಡಾ. ಕೆ.ಎಂ. ರಾಘವ ನಂಬಿಯಾರ್
ಪಂಚಮೂಲ, ಪತ್ರಕರ್ತರ ಕಾಲೊನಿ,
ಶ್ರೀ ಇಂದ್ರಾಣಿ ದೇಗುಲದ ಬಳಿ,
ಅಂಚೆ : ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ - 576 102

ಯಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕುಡ್ಲ
ರತ್ನತ್ರಯ ಮನೆ
ಕಾಪ್ರಿಗುಡ್ಡೆ, ಅತ್ತಾವರ
ಮಂಗಳೂರು - 1.

ಉದಯ
81, ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ನಿಲಯ,
2ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ರಾಜು ಕಾಲೋನಿ,
ಯಮಲೂರು, ಮಾರ್ತಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 037

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
'ನೆಲೆ', ಬೆದ್ರಾಳ, ನರಿಮೊಗರು, ಪುತ್ತೂರು - 574 312

ಸದಸ್ಯೆರ್

ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್
ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರ್
ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿಭಾಗ,
ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು, ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು, ಉಡುಪಿ

ಯೋಗೀಶ್ ಕಾಂಚನ್
ಕಾಂಚನ್ ನಿವಾಸ,
ಪೋಸ್ಟ್ ಮೀನಕಳಿಯ, ಮಂಗಳೂರು - 575 010

ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡ
ಡೆಬ್ಬಾರು ಮನೆ, ಪುದುವೆಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಅಂಚೆ,
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
'ವಿದ್ಯಾ', ಕದ್ರಿ ಕಂಬಳ ರಸ್ತೆ,
ಬಿಜೈ, ಮಂಗಳೂರು - 575 004

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
'ನವದುರ್ಗಾ', ಅಂಚೆ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ - 576 102

ಆರ್.ಎಸ್. ದಳವಾಯಿ
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಅರ್ಥ ಸದಸ್ಯರು

ಸರಪಾಡಿ ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ
ಸರಪಾಡಿ, ಅಂಚೆ ಅಜಿಲಮೊಗರು, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಗುರುಕೃಪಾ ಮನೆ, ಪಡುಪೆರಾರ ಅಂಚೆ
ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್, ಬಜಪೆ, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು

ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ
ಸಿ-1, ತಳಅಂತಸ್ತು, ಜಲ್‌ಕೀರ್ತಿ, ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್
ಹೌಸಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಲಿಮಿಟೆಡ್
ಜಯರಾಜ ನಗರ, ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಳಿ,
ಎಲ್.ಜಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೊರಿವಿಲಿ (ಪ) ಮುಂಬಯಿ - 400 091

ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ
ಸಂ-81, ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ನಿಲಯ
ರಾಜು ಕಾಲೊನಿ, ಎಮಲೂರು,
ಅಂಚೆ ಮಾರತ್ತ ಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 037

ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ
ಮಂಜೂಷ, ಹ್ಯೊಗೆಬೈಲು, ಅಂಚೆ ಅಶೋಕನಗರ,
ಮಂಗಳೂರು - 575 006

ವಿನಂತಿ

- ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 50/-; ಅಜೀವ ಚಂದಾ ರೂ. 500/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.
- ಕತೆ / ಕಬಿತೆ / ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ / ಹರಟೆ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಲಿ.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡುದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮದಿಪುಡು ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಪುಟೊಕ್ಕು ಪ್ರತಿ ಬೂಕುಲೆ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕರೆಗ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಲಿ.

ಬೆಳ್ಳಾರೆಡ್ 'ತುಳು ಮಿನದನ'
ಸವಣೂರು ಸೀತಾರಾಮ ರೈಕುಲೆಡ್ದ್ ಉದಿಪನ

ಬೆಳ್ಳಾರೆದ ತುಳು ಮಿನದನೊಡು ಕವಿಕೂಟ

Reg. with RNI No. Kartuloo 14/10/200-TC

ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ – 2009

ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ – 2009